

**ZBORNİK SA 11. SAVJETOVANJA
O OBRADI I LIKVIDACIJI MEĐUNARODNIH
AUTOMOBILSKIH ŠTETA**

Opatija, travanj 2003.

Izdavač:
Hrvatski ured za osiguranje
10000 Zagreb, Martićeva 73

Za izdavača:
Ante Lui

Priprema:
Marija Matijević

Naklada:
250 komada

Autori:
dr. sc. Marijan Ćurković
Davor Dorbolo
Rudolf Elvers
dr. Jakub Hradec
Tjaša Korbar
Ante Lui
dr. Martin Metzler
Roger Snook

TEME 11. SAVJETOVANJA HRVATSKOG UREDA ZA OSIGURANJE

Primjena novih Orijentacijskih kriterija za naknadu nematerijalne štete Vrhovnog suda Republike Hrvatske i njihov utjecaj na djelatnost osiguranja (Ante Lui, Hrvatski ured za osiguranje)	5
Oblici i kriteriji naknade nematerijalne štete u nekim europskim zemljama (dr. sc. Marijan Ćurković, Croatia osiguranje d.d.)	13
Regresni zahtjevi švicarskog socijalnog osiguranja s posebnim osvrtom na zahtjeve švicarskog zavoda za osiguranje nezgode (SUVA) (Davor Dorbolo, AVUS Graz)	39
Slovenski Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu uz osvrt na nove Uvjete za osiguranje od automobilske odgovornosti (Tjaša Korbar, Slovensko zavarovalno združenje, GIZ)	57
Njemačka Udruga za zaštitu žrtava u prometu “Verkehrsofferhilfe e.V.” (VOH) (Rudolf Elvers, njemački Ured – Garancijski fond – Verkehrsofferhilfe e.V.)	83
Usporedba prava i obveza nacionalnih ureda po Londonskom i Kretskom sporazumu (dr. Jakub Hradec, češki Ured - Česká kancelář pojistitelů)	91
Portret švicarskog nacionalnog Ureda zelene karte i Garancijskog fonda te primjena IV. Smjernice EU u Švicarskoj (dr. Martin Metzler, švicarski Ured - Nationales Versicherungsbüro Schweiz - NVB)	119
Postupak naknade šteta temeljem osiguranja od automobilske odgovornosti u Velikoj Britaniji (Roger Snook, britanski Ured - Motor Insurers' Bureau - UK)	127

Ante Lui

**PRIMJENA NOVIH ORIJENTACIJSKIH KRITERIJA ZA NAKNADU
NEMATERIJALNE ŠTETE VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE
HRVATSKE I NJIHOV UTJECAJ NA DJELATNOST OSIGURANJA**

Primjena novih Orijentacijskih kriterija za naknadu nematerijalne štete Vrhovnog suda Republike Hrvatske i njihov utjecaj na djelatnost osiguranja

Nesrazmjerno velik broj odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete koji oštećene osobe podnose iz osnove osiguranja od automobilske odgovornosti koji se u Hrvatskoj rješavaju sudskim putem posljedica je opće raširenog mišljenja da takve štete treba rješavati jedino na taj način, dakle podnošenjem tužbe protiv društva za osiguranje (dapače i u kaznenim presudama nerijetko je u obrazloženju navedeno "oštećeni se upućuje da svoj odštetni zahtjev ostvaruje u građanskoj parnici" – zašto ne podnošenjem odštetnog zahtjeva društvu za osiguranje?). Sudski postupak, međutim, nikome nije u interesu i višestruko je štetan za sve sudionike u sudskom postupku:

- oštećena osoba dobiva odštetu sa znatnim zakašnjenjem, izvrgnuta je gubitku vremena zbog sudjelovanja na sudskim raspravama, prisiljena je angažirati vlastita sredstva zbog plaćanja sudskih i odvjetničkih troškova, troškova vještaka i sl.;
- društva za osiguranje plaćaju odštete u znatno uvećanim iznosima jer sadržavaju sudske i odvjetničke troškove te kamate, nepotrebno se povećava broj administrativnih djelatnika, povećavaju se s time u svezi razni troškovi i sl.;
- sudovi ne rješavaju (ili rješavaju sa znatnim zakašnjenjem) ostale predmete iz svoje nadležnosti (više od milijun neriješenih predmeta?) jer su pretrpani predmetima koji se odnose na osiguranje od automobilske odgovornosti, što svakako izaziva nezadovoljstvo građana koji od sudova očekuju da će im određeni zahtjevi biti riješeni u primjerenom roku.

Više od 50% ukupnog iznosa šteta koje iz osnove osiguranja od automobilske odgovornosti naša društva za osiguranje isplaćuju oštećenim osobama (u 2001. godini je po toj osnovi isplaćen iznos od 1.131.557.008 kn) odnosi se na štete na osobama (585.890.575 kn tj. 51,78%) dakle, pretežito na štete isplaćene nakon provedenog sudskog postupka. Također je i udio pričuve sudskih predmeta (očekivanih isplata po sudskim predmetima koji su u tijeku) – u ukupnoj pričuvi vrlo zabrinjavajući (u 2001. godini 49,9%) što ukazuje da će se ova tendencija nastaviti te da će se nažalost i nadalje veliki broj odštetnih zahtjeva rješavati u sudskom postupku.

Razlozi zbog kojih oštećene osobe izabiru skuplji i dugotrajniji sudski put često niti ne pokušavajući svoje odštetne zahtjeve rješavati u vansudskom postupku podnošenjem odštetnog zahtjeva osiguratelju štetnika, po našem su mišljenju različiti:

- ⇒ pojedina društva za osiguranje kojima su se oštećene osobe u vansudskom postupku obratile sa zahtjevom za naknadu nematerijalne štete često
  - oštećenim osobama nude znatno niži iznos odštete nego što ih priznaje sudska praksa, što je svakako nekorektno i stoga takav postupak najčešće dovodi do utuženja;
  - podnesene odštetne zahtjeve rješavaju sporo i neprofesionalno, nepotrebno odugovlače postupak rješavanja odštetnih zahtjeva tražeći nove priloge i dokaze (npr.

---

* Hrvatski ured za osiguranje

- pravomoćnost rješenja prekršajnog suda ili kaznene presude iako je pitanje krivnje već iz postojeće dokumentacije jasno);
- odštetni zahtjev za naknadu materijalne štete koji je oštećena osoba postavila u vansudskom postupku su rješavala također vrlo sporo i birokratski, često neosnovano odbijajući ili umanjujući pojedine stavke odštetnog zahtjeva (npr. neodobravanje zamjene nekog oštećenog dijela, “kresanje” broja radnih sati navedenih u računu popravka, odbijanje zahtjeva za naknadu štete zbog umanjenja vrijednosti vozila...), što također može biti razlogom nezadovoljstva oštećene osobe te njezine odluke da svoj odštetni zahtjev za naknadu nematerijalne štete ostvaruje sudskim putem;
  - nisu u mogućnosti utvrditi realni iznos visine štete u tzv. “bagatelnim štetama” pa oštećene osobe upućuju na sud;
  - ne priznaju odvjetnicima pravo na njihove troškove koji im pripadaju, nego ih često neopravdano umanjuju što je također nekorektno te može biti razlogom za odustanak od daljnjeg rješavanja predmeta u mirnom postupku te podizanje tužbe.
- ⇒ svoj “doprinos” rješavanju vrlo velikog broja odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete u sudskom postupku daju svakako i sudovi
- dosuđivanjem neosnovano visokih odšteta na temelju nekritički prihvaćenih nalaza sudskih liječnika vještaka posebno u slučajevima “bagatelnih” ozljeda, npr. u većini slučajeva ozljeda vratne kralježnice koje su nastale pri sudaru motornih vozila koja su se kretala minimalnom brzinom i na kojima gotovo da i nije bilo oštećenja, kada često ne postoji niti zapisnik prometne policije o očevidu na licu mjesta ili je u zapisniku izričito utvrđeno da nije bilo ozlijeđenih osoba (iako i u takvim slučajevima uistinu može doći do ozljede ali broj nastalih ozljeda u takvim slučajevima može, međutim, biti minimalan, a ne gotovo stopostotni kako to proizlazi iz nekritički prihvaćenih nalaza liječnika vještaka). Dapače, svjedoci smo “industrijske” proizvodnje takvih nalaza pojedinih liječnika vještaka u kojima je tekst kojim se opisuju posljedice gotovo jednak, a mijenja se samo ime i prezime oštećene osobe te dani pretrpljenih boli i postotak invalidnosti. Sudovi nažalost takve nalaze u pravilu prihvaćaju potpuno nekritički te se njihova uloga najčešće svodi na izračunavanje novčanog ekvivalenta vještačkih nalaza. Iako je Hrvatski liječnički zbor na svom savjetovanju sredinom prošle godine bio vrlo kritičan prema takvim postupcima pojedinih liječnika vještaka - stanje se nažalost nije bitnije promijenilo. Nekritičko prihvaćanje nalaza sudskih vještaka te dosuđivanje neosnovano visokih iznosa odštete u takvim slučajevima ima za posljedicu neopravdano velik odliv sredstava osiguranja te je jedan od glavnih uzroka poslovnih gubitaka koja većina naših društava za osiguranje bilježi u ovoj vrsti osiguranja. Dosuđivanje neosnovano visokih iznosa razlogom je i čestih primjedbi koje nam upućuju strana društva za osiguranje u povodu prometnih nezgoda koje su vozači s vozilima stranih registracijskih oznaka skrivili u Hrvatskoj. Tako se u dopisu koji nam je uputilo jedno od najvećih austrijskih društava za osiguranje (Generali) navodi kako su primijetili “da se gotovo 70% prometnih nezgoda u Hrvatskoj u kojima su sudjelovali naši osiguranici a u kojima je bilo ozlijeđenih osoba rješava sudskim putem”. U dopisu se dalje navodi kako je “osobito neobično što se takvi enormni iznosi dosuđuju već kod minimalnog invaliditeta (5-10%) te kako “trenutačna sudska praksa ne šteti samo hrvatskim društvima za osiguranje, već prije svega hrvatskom gospodarstvu”. Od jednog drugog austrijskog društva za osiguranje (Wiener Städtische) dobili smo dopis da se “javlja velik broj presuda hrvatskih građanskih sudova kojima se i u slučajevima lakih tjelesnih ozljeda dosuđuju “vrhunske” naknade, najviše u Europi. Ni u kojoj drugoj europskoj zemlji ne dosuđuju se toliki iznosi, što je u stručnim krugovima već izazvalo toliko negodovanje da se razmišlja o ograničavanju izdavanja zelenih karata za Hrvatsku, pošto troškovi šteta nastalih u Hrvatskoj probijaju sve uobičajene okvire kalkulacije premije.”

Općenito uspoređujući postotke invaliditeta koje u slučajevima takvih ali i teških tjelesnih ozljeda utvrđuju naši te strani liječnici vještaci ukazuju se znatne razlike – naši liječnici vještaci su u pravilu znatno “šire ruke”.

- Tužiteljima se vrlo često neosnovano priznaje pravo na oslobođenje od snanjanja sudskih troškova (tzv. siromaško pravo). Neprovođenje određene selekcije i priznavanje toga prava i onima kojima to pravo ne pripada, posebno sada kada su sudske pristojbe znatno snižene, također ima za posljedicu neosnovano povećanje broja odštetnih zahtjeva koji se rješavaju u sudskom postupku.

Tužbe za naknadu štete često su vrlo neuredne - ne navode se osnovni podaci o štetniku (npr. nedostaje adresa, registracijska oznaka vozila...), podaci o njegovoj odgovornosti (broj ili preslik kaznene presude, odluku prekršajnog suda), nije priložena nikakva dokumentacija o visini štete (povijest bolesti, potvrda o izgubljenju zaradi i sl.) - tako da na pripremnom ročištu zastupnicima tuženog društva za osiguranje ne preostaje ništa drugo nego da daju uobičajena očitovanja "opreza radi prigovaram osnovi i visini tužbenog zahtjeva" - za koje "odgovore na tužbu" su oni ponajmanje krivi. Sudovi nažalost vrlo često toleriraju takve postupke odvjetnika tužitelja i zakazuju neučinkovita ročišta iako se time postupak nepotrebno razvlači, stvaraju se dodatni troškovi, gubi se vrijeme i sl.

Do znatnog povećanja broja odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete koje oštećeni građani ostvaruju sudskim putem podnošenjem tužbi protiv Hrvatskog ureda za osiguranje došlo je nakon objave stajališta Vrhovnog suda Republike Hrvatske prema kojem bez obzira na zakonsku odredbu da se u slučaju štete nastale od neosiguranog te stranog motornog vozila oštećeni prije podnošenja tužbe prethodno mora obratiti sa zahtjevom za naknadu štete Hrvatskom uredu za osiguranje – “prethodno podnošenje odštetnog zahtjeva društvu za osiguranje nije procesna pretpostavka za podizanje tužbe” (VSRH, Rev 3523/94).

Poštujemo navedeno stajalište iako nam je teško objasniti stranom društvu za osiguranje za čiji račun obrađujemo i isplaćujemo štetu nastalu od njegovog osiguranika, vozača vozila strane registracijske oznake u Hrvatskoj – da je takvo stajalište ispravno unatoč tome što je u članku 97. Zakona o osiguranju navedeno da “Ako Hrvatski ured za osiguranje ili osoba iz stavka 2. ovoga članka ne isplati naknadu štete u roku od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva s potrebnom dokumentacijom, oštećena osoba može podnijeti tužbu protiv Hrvatskog ureda za osiguranje.” Jednako tako nam je teško objasniti našem građaninu koji je skrivio štetu upravljajući neosiguranim motornim vozilom i koji je spreman refundirati cjelokupno isplaćeni iznos odštete koji je Hrvatski ured za osiguranje isplatio oštećenoj osobi – da treba platiti i troškove sudskog postupka jer je oštećeni građanin odmah podnio tužbu protiv Hrvatskog ureda za osiguranje ne čekajući da prođe rok od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva kao što je to propisano u članku 91. Zakona o osiguranju. Koliko je nama poznato, zbog specifičnosti načina obrade šteta nastalih od vozača vozila strane registracije te vozača neosiguranih i nepoznatih motornih vozila u svim susjednim zemljama propisana je obveza prethodnog podnošenja odštetnog zahtjeva u mirnom postupku.

U takvoj situaciji opće orijentacije na podnošenje tužbi s prvenstvenim ciljem izbjegavanja sudskih sporova te ubrzanja tijeka rješavanja odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalnih šteta od automobilske odgovornosti u mirnom i sudskom postupku, Hrvatski ured za osiguranje je krajem 1999. za potrebe svojih članova izradio Orijentacione kriterije za utvrđivanje visine pravične novčane naknade (satisfakcije) nematerijalne štete – uz naputak da su ovi kriteriji orijentacijski te se stoga ne mogu promatrati kao "tablice za primjenu" ili "cjenik", da je svaki odštetni zahtjev specifičan te da pri određivanju pravične novčane naknade nematerijalne štete u svakom konkretnom slučaju treba uzeti u obzir sve posebne okolnosti koje mogu utjecati na njezinu visinu. Izraženo je stajalište da se ovi kriteriji mogu korigirati na više ili na niže ovisno o specifičnostima pojedinog slučaja.

Kriteriji koje je donio Hrvatski ured za osiguranje bili su rezultat pregleda, usporedbe i analize velikog broja drugostupanjskih presuda donesenih u povodu tužbi za naknadu nematerijalnih šteta, te su kao mjerodavni bili prihvaćeni oni iznosi koje je oštećenim osobama priznavala sudska praksa u Hrvatskoj. Prihvaćeni su, dakle, bili realni iznosi iako je bilo pojedinih mišljenja da bi trebalo navesti nešto niže iznose, jer "ako mi navedemo da za neku ozljedu nudimo 10.000 kn sudovi će tumačiti da je realan iznos 15.000 kn", te da će na taj način doći do općeg povećanja iznosa koje oštećenim osobama priznaje sudska praksa – što se međutim nije dogodilo.

Unatoč činjenici da su kriteriji zaista bili odraz postojeće sudske prakse u Hrvatskoj - njihova primjena nažalost nije bitnije utjecala na broj tužbi koje su oštećenici podnosili protiv društava za osiguranje tako da se najveći broj odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete i nadalje rješava u sudskom postupku.

Sa željom da se bitno smanji broj odštetnih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete koji se rješavaju sudskim putem te da se istovremeno korigiraju iznosi odštete koje u takvim slučajevima priznaje sudska praksa, krajem prošle godine Vrhovni sud Republike Hrvatske je donio Orijentacijske kriterije i iznose za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete:

⇒ FIZIČKI BOLOVI (po danima)

- jaki bolovi 370,00 kn
- srednji bolovi 220,00 kn
- slabi bolovi 70,00 kn

⇒ STRAH

- od 2.200,00 kn do 30.000,00 kn

⇒ DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

- do 25% - 7.500,00 kn za svakih 10%
- preko 25 do 40% - 11.000,00 kn za svakih 10%
- preko 40 do 60% - 22.000,00 kn za svakih 10%
- preko 60 do 80% - 45.000,00 kn za svakih 10%
- preko 80 do 100% - 75.000,00 kn za svakih 10%

⇒ DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NARUŽENOSTI

- jaki stupanj
  - vrlo uočljivo trećima 37.000,00 kn
  - uočljivo samo ponekad (ukućanima, na plaži i sl.) 22.000,00 kn
- srednji stupanj
  - vrlo uočljivo trećima 22.000,00 kn
  - uočljivo trećima samo ponekad 11.000,00 kn
- slabi stupanj
  - vrlo uočljivo trećima 5.000,00 kn
  - uočljivo trećima samo ponekad 2.500,00 kn

- ⇒ DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMRTI BLISKOG SRODNIKA
(bračni i izvanbračni drug, dijete, gubitak ploda, roditelji, braća i sestre)
- za slučaj smrti bračnog i izvanbračnog druga
(trajnije zajednice života) i djeteta 220.000,00 kn
  - za slučaj gubitka ploda roditeljima 75.000,00 kn
  - za slučaj smrti roditelja
    - 1. djetetu koje se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja 220.000,00 kn
    - 2. djetetu 150.000,00 kn
  - za slučaj smrti brata ili sestre 75.000,00 kn
- ⇒ DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NAROČITO TEŠKOG INVALIDITETA BLISKE OSOBE
- za slučaj naročito teškog invaliditeta bračnog i izvanbračnog
druga (trajnije zajednice života) i djeteta 220.000,00 kn
  - za slučaj naročito teškog invaliditeta roditelja
    - 1. djetetu koje se nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja 220.000,00 kn
    - 2. djetetu 150.000,00 kn
  - za slučaj naročito teškog invaliditeta brata ili sestre 75.000,00 kn

Iako je hvalevrijedna osnovna ideja nedavno usvojenih Orijentacijskih kriterija Vrhovnog suda Republike Hrvatske za utvrđivanje visine nematerijalne štete da se smanje iznosi naknade koji se priznaju oštećenim osobama koje su pretrpjele lake tjelesne ozljede, a da se znatno povećaju iznosi naknade u slučajevima teških tjelesnih ozljeda oštećene osobe – ne vjerujemo da će njihova primjena utjecati na opterećenost sudova i na orijentaciju rješavanja takvih odštetnih zahtjeva u mirnom postupku.

Radi se o vrlo značajnim promjenama koje će prema prvim ocjenama dovesti do neočekivano visokih izdataka radi plaćanja odšteta (u tijeku je izrada stručne analize utjecaja Kriterija Vrhovnog suda Republike Hrvatske na poslovne rezultate društava za osiguranje te na visinu potrebne premije u ovoj vrsti osiguranja koja je povjerena Hrvatskom aktuarskom društvu). Postoji, naime, bojazan da pojedina društva za osiguranje, posebno ona koja u završnom računu nisu izdvojila dovoljne iznose pričuve (ne očekujući visoke izdatke), neće biti u mogućnosti pravodobno izvršavati svoje obveze – što može dovesti do povećanja broja sudskih postupaka. Primjena ovih kriterija će dovesti do znatnih gubitaka u poslovanju u ovoj vrsti osiguranja, a neka će društva za osiguranje doći u krajnje nezavidan položaj. Stječe se dojam da pri donošenju ovih Kriterija nisu sagledane sve posljedice koje će njihovom primjenom nastati u djelatnosti osiguranja u Hrvatskoj (osiguranje od automobilske odgovornosti predstavlja više od 30% ukupnog portfelja hrvatskog osiguranja).

Osim društava za osiguranje ovim Kriterijima zatečeni su i njihovi osnivači – fizičke i pravne osobe iz zemlje i inozemstva koji su investirali sredstva želeći se baviti ovom djelatnošću i koji će radi pokrića gubitaka morati uplatiti dodatna sredstva te povećati temeljni kapital, s čime nisu mogli računati te se možda ne bi niti upuštali u ovaj posao da su to znali.

Društva za osiguranje, naime, izražavaju bojazan da primjenom ovih Kriterija neće doći do bitnijeg smanjenja odliva sredstava radi plaćanja odšteta u slučajevima lakih tjelesnih ozljeda (upućuju na veliki raspon naknade za pretrpljeni strah, ne traži se da strah bude intenzivan, nije riješen problem “industrijskih” nalaza liječničkih vještaka i mišljenja tako da će se pojedini liječnici vještaci i nadalje moći “razbacivati” s postocima invalidnosti, naknade za pretrpljene duševne boli su učestverostručene...), dok će s druge strane doći do znatnog odliva sredstava radi plaćanja odšteta u slučajevima teških tjelesnih ozljeda, a posebice u slučajevima plaćanja

odšteta za pretrpljene duševne boli zbog smrti bliskog srodnika. Zbog zakonskog cenzusa od 100.000 kn za ulaganje revizije, Vrhovni sud Republike Hrvatske neće biti u mogućnosti izravno kontrolirati rad i postupak nižih sudova (uostalom društva za osiguranje nerado koriste ovaj nesuspendivan pravni lijek zbog često opravdane bojazni da isplaćeni iznos neće moći refundirati).

Radi obveze plaćanja znatno većih iznosa odštete te s ciljem smanjenja gubitaka koji se s time u svezi očekuju, u ovoj će vrsti osiguranja doći do znatnijeg povećanja premije (prema prvim procjenama Hrvatskog aktuarskog društva zbog neočekivanog povećanja iznosa odštete ukupna pričuva svih društava za osiguranje je realno veća za više od 400 milijuna kuna tako da bi za pokriće gubitaka u ovoj vrsti osiguranja bilo nužno premiju osiguranja od automobilske odgovornosti povisiti za cca. 30%) što će se svakako negativno odraziti na životni standard većine građana. Povećanje premije osiguranja imati će za posljedicu daljnje povećanje broja neregistriranih i neosiguranih vozila koja se kreću na našim cestama. Već i sada je taj broj velik – u prošloj je godini Hrvatskom uredu za osiguranje po toj osnovi prijavljeno 2.076 odštetnih zahtjeva (u 2001. godini 2.331, a u susjednoj Sloveniji koja ima podjednak broj registriranih motornih vozila u 2001. je ukupno bilo prijavljeno 368 takvih šteta, u Austriji 300, a u Njemačkoj 2.326 na 48,9 milijuna registriranih motornih vozila - podatke za 2002. još nemamo), a pojava neregistriranih i neosiguranih motornih vozila na našim cestama zasigurno stvara dojam nereda i negativno utječe na ugled zemlje.

Primjenom Kriterija Vrhovnog suda Republike Hrvatske bit će pogođeni i osiguranici naših društava za osiguranje koji će u slučajevima većih nematerijalnih šteta unatoč uredno plaćenju premiji osiguranja od automobilske odgovornosti morati sami snositi dio štete (npr. u slučaju smrti suputnika te plaćanja naknada za pretrpljene duševne boli bliskim srodnicima minimalna zakonska svota pokrića do koje odštetu plaća društvo za osiguranje (1.400.000 kn u slučaju štete nastale od osobnog vozila) će biti vrlo lako iscrpljena – sve iznad tog iznosa pada na teret osiguranika). Već jesu pogođeni oštećenici – tužitelji čije su tužbene zahtjeve za naknadu štete u slučaju teških tjelesnih ozljeda i smrti bliskog srodnika društva za osiguranje nakon što su im došli u ruke novi Kriteriji – priznala, prije nego što su njihovi odvjetnici uspjeli povisiti tužbeni zahtjev, koji su se stoga također našli u vrlo neugodnoj situaciji.

Kao što je vidljivo, donošenje novih Kriterija već je i prije njihove primjene dovelo do znatnih poremećaja, a ako se prognoze društava za osiguranje pokažu točnim, dovesti će i do nesagledivih posljedica u djelatnosti osiguranja u Hrvatskoj.

Mišljenja smo da je prije donošenja ovih Kriterija trebalo konzultirati osigurateljnu struku te državna tijela u čijoj je nadležnosti ova djelatnost te koja raspolažu sa svim potrebnim podacima o poslovanju društava za osiguranje na temelju kojih su bili u stanju ocijeniti sve posljedice promjena koje mogu nastupiti. U svakom je slučaju povećanje iznosa naknada trebalo provesti postupno prateći kretanje standarda i životnih troškova u Hrvatskoj poštujući opće pravilo da sudska praksa u dosuđivanju naknade nematerijalne štete mora biti odraz gospodarskih i socijalnih prilika u nekoj zemlji.

Stoga smatramo da bi Kriterije trebalo preispitati i korigirati kako bi se izbjegle ili barem ublažile štetne posljedice.

Osnovnu ideju, međutim, – da odštete u slučajevima lakih tjelesnih ozljeda treba smanjiti a u slučajevima teških tjelesnih ozljeda povećati – svakako podržavamo.

dr. sc. Marijan Ćurković

**OBLICI I KRITERIJI NAKNADE NEMATERIJALNE
ŠTETE U NEKIM EUROPSKIM ZEMLJAMA**

Oblici i kriteriji naknade nematerijalne štete u nekim europskim zemljama

Pravo na naknadu štete, općenito, a posebno pravo na naknadu nematerijalne štete, bez sumnje je civilizacijski doseg, poželjan i načelno prihvaćen u svim suvremenim državama. U praksi, međutim, opća načela o naknadi nematerijalne štete različito se provode. Te razlike odnose se kako na priznavanje pojedinih oblika nematerijalne štete, tako i na kriterije njenog određivanja. Razlike su lako uočljive od države do države, ovisno o povijesnom nasljeđu i gospodarskom razvoju. Osim toga, problematika je konstantno u žiži živog zanimanja (ne samo pravničke) javnosti. Diskusije se vode po parlamentima, sudovima, stručnim udrugama osiguratelja, organizacijama potrošača, itd. Kao argument nezadovoljstva stanjem u vlastitoj zemlji često se navodi situacija u susjedovom dvorištu. I u Hrvatskoj se to stalno događa, a sada, nakon što je Vrhovni sud prihvatio nove kriterije za odmjeravanje visine naknade nematerijalne štete, diskusije su postale još bučnije. Prstom se upire na inozemna rješenja. To čine, što je interesantno, obje strane, ona koja tvrdi da smo, unatoč najnovijim kriterijima, još uvijek daleko od nama susjednih europskih zemalja, ali i ona koja kaže da smo doista pretjerali i nadmašili razvijene i bogate zemlje razvijenog europskog susjedstva. U ovom izlaganju riječ je o pregledu inozemnih zakonodavnih rješenja i sudske prakse. Usporedba s našom situacijom dat će odgovor na pitanje koja je od gore spomenutih strana u pravu (ako uopće može biti u pravu samo jedna strana).

1. Pojam nematerijalne štete

Svi pravni sustavi europskih zemalja priznaju oštećenom pravo na naknadu štete u slučaju oštećenja tijela i zdravlja, odnosno, u slučaju smrti određenog kruga (bliskih) osoba. Pojmovi pod kojima se kriju razni oblici nematerijalne štete različito se definiraju, ovisno o pravnoj tradiciji pojedinog pravnog sustava. No, zajednički nazivnik svih oblika nematerijalne štete obuhvaćeni su izrazom *Personenschaden*, *danno alla persona*, *dommage (prejudice) au personne ili corporel*. No, tom skupnom izrazu pripadaju i čisto materijalne štete nastale kao posljedica ozljede ili smrti osobe. One nisu predmet ovoga razmatranja. Nas zanimaju oblici šteta koji se kriju pod nazivom *immaterielle Nachteil*, *gommage immateriel*, *non-pecuniary loss*. Često se, za razliku od *dommage patrimonial* govori o *dommage morale*, koja je rezultat napada na nematerijalna dobra neke osobe. Ili - *definicija nematerijalne štete daje se negativno: pod tim se podrazumijeva gubitak koji se ne može pripisati imovini, prihodima ili zaradi oštećene osobe*. Naravno, taj pojam pokriva niz oblika štete, kao što su fizičke boli – *physical bodily injury*, psihičke boli – *injury to mental health*, zabrinutost – *anxiety* i psihički stres – *mental distress*. Ponekad je teško povući oštru granicu između materijalne i nematerijalne štete, pa se već govori i o trećoj vrsti štete – *tertium genus*. Na primjer, za talijansku *danno biologico*¹, koja je – bar u svojoj kalkulaciji – ovisna i o materijalnoj šteti, a o čemu ćemo govoriti malo kasnije. A nije daleko ni njemački, odnosno, švicarski pojam *Schmerzensgeld*². Na kraju, ostaje čisti oblik nematerijalne štete pod nazivom *danno morale*, odnosno, švicarski *tort moral*³.

---

* Croatia osiguranje d.d.

2. Povijesni osvrt

Već u starom rimskom civilnom pravu nalazimo dokaze koji upućuju na to da je društvo štitilo pravo na život i tjelesni integritet. U Zakoniku XII ploča susrećemo se s *deliktom iniuria*, koji se odnosio na svaku povredu tuđih materijalnih i osobnih prava. Tako, u XII ploči, 8.2., stoji: *si membrum rupsit, ni cum eo pacit, talio esto*⁴. Za pojedine ozljede ili smrt fiksira se i kazna (koja se ostvarivala privatnom tužbom oštećene osobe): za slomljenu kost slobodne osobe plaća se 300 asa, za roba – 150 asa⁵. Prema odredbi ploče XII, 8.4., za manje tjelesne ozljede kažnjava se paušalno s 25 asa. Iniuria u klasičnom rimskom pravu proširena je i obuhvaća svaku fizičku i moralnu povredu tuđe ličnosti⁶, a visinu novčane kazne utvrđivali su suci (recuperatores) po slobodnoj ocjeni⁷. Temelj odgovornosti za ozljedu širi se. Za razliku od Lex Aquiliana, koja je uzimala u obzir samo dolus, Gaj u pojam iniuria uvodi i culpam⁸.

Ovaj kratak izlet u rimsko pravo bio je potreban iz dva razloga. Prvi, da se vidi kako su problemi kod naknade nematerijalne štete, onda i danas, gotovo isti. Pitanja koja su se postavljala onda i danas su: koga pravo štiti (Quis), zašto ga štiti (Quor), kako - na koji način izračunati naknadu (Qua), kada dosuditi pravo na naknadu, dakle, stupanj krivnje (Quando) i, konačno, koliku naknadu (Quantum). Drugi, moderno kontinentalno europsko pravo na naknadu nematerijalne štete – Schmerzensgeld-a⁹. Naime, u to doba, naknada štete je imala mješoviti značaj – kazneni i građanskopravni. To potvrđuju i izrazi koji su se rabili za naknadu nematerijalne štete: Wergeld, Friedensgeld, Leidensgeld...¹⁰. Iako, je danas, nestalo kaznene komponente, njemački Schmerzensgeld i dalje zadržava dvostruku zadaću: izravnanje, izjednačavanje položaja oštećene osobe – Ausgleichsfunktion te zadovoljština – Genugtuungsfunktion. Prve kodifikacije nematerijalne štete objavljene su u 18. st. u Saskoj i Austriji, ali su prve naknade čisto nematerijalne štete sudovi dosudili tek u 19. st.¹¹.

3. Današnje stanje: Rezolucija br. (75) 7. Ministarskog vijeća Europske zajednice

Njemački (1896.) i francuski (1803.) građanski zakonici bitno su utjecali na građanske zakonike drugih zemalja. Ipak, unatoč tomu, razlike u određivanju oblika nematerijalne štete i načina njenog vrednovanja prilično su velike od zemlje do zemlje. Kažu da je to zbog toga što spomenuta dva zakonika ne sadrže posebne odredbe o naknadi nematerijalne štete kao posljedice pretrpljene tjelesne ozljede ili smrti¹². Na temelju njihovih općih odredbi o naknadi štete sudovi su u praksi utvrđivali oblike štete i način njenog vrednovanja. Zahvaljujući tomu, u raznim zemljama dolazi do približavanja stajališta i izjednačavanja položaja oštećenih osoba. Ipak, pravne razlike ostaju i za sada – u, inače, integriranim pravnim sustavima zemalja Europske unije – čini se nemogućim ujednačavanje ili harmonizacija građanskog odštetnog prava. «Zbog velikih pravnih, kulturoloških i gospodarskih razlika između zemalja članica, malo je vjerojatno da će u Europi u bliskoj budućnosti doći do približavanja odštetnog prava», kaže gosp. Lemor¹³. Naravno, misli se na formalnu, pravnu harmonizaciju aktima EU – smjernicama. Praktično, približavanje sustava postiže se: a) drugim smjernicama, npr. 4. smjernicom o osiguranju motornih vozila ili prijedlogom 5. smjernice na istu temu¹⁴, b) nacionalnim propisima koji se pišu po uzoru na već postojeće propise drugih članica, c) prihvaćanjem Rezolucije br. 7/75. o naknadi štete na osobi ili za slučaj smrti Odbora ministara Europskog vijeća. Zbog važnosti Rezoluciju dajemo u cijelosti¹⁵:

Europsko vijeće
Odbor ministara

Rezolucija (75) 7
O naknadi štete na osobi ili za slučaj smrti

(prihvatio Odbor ministara, 14. ožujka 1975.g., na 243. sastanku zamjenika ministara).

Odbor ministara,

Uzimajući u obzir Rezoluciju (63) 29 o pravnom programu Europskog vijeća;

Nakon proučavanja izvješća dostavljenog CCI-u od strane njegovog Pododbora za osnovne pravne koncepte o naknadi štete na osobi ili za slučaj smrti na području izvanugovorne odgovornosti;

Uzimajući u obzir da je poželjno smanjiti razlike u propisima i praksi država članica na tom području;

Uzimajući u obzir da načela i obrazloženja koja su dio izvješća Pododbora mogu doprinijeti usklađivanju propisa i prakse,

Preporučuje vladama država – članica:

1. Da kod pripreme novih zakona na ovu temu, uzmu u obzir članke koji se odnose na naknadu štete na osobi ili za slučaj smrti, a dio su aneksa ove Rezolucije;
2. Da ova rezolucija, njezin aneks i obrazloženje budu dostupni odgovarajućim vlastima i drugim zainteresiranim tijelima u njihovim zemljama.

Prilog 1.

Aneks

I Opće odredbe

1. Sukladno propisima o odgovornosti, osoba koja je pretrpjela štetu, ima pravo na naknadu štete koju je pretrpjela tako da se vrati u situaciju što je moguće sličniju onoj u kojoj bi se nalazila da se šteta za koju traži naknadu nije dogodila
2. Naknadu štete treba izračunati s obzirom na visinu štete na dan donošenja sudske odluke, bez povrede članaka 8, 9 i 17.
3. Sudska odluka mora navesti što je moguće više pojedinosti naknade štete dosuđene s naslova raznih oblika štete koju je pretrpjela oštećena stranka.

II Naknada u slučaju štete na osobi

4. Troškovi koji se javljaju kod oštećene stranke kao posljedica štete moraju se nadoknaditi, a isto tako i oni koji nastanu zbog povećanih potreba oštećene stranke.
5. Oštećena stranka ima pravo na naknadu ako više nije sposobna obavljati poslove u domaćinstvu koje je obavljala prije nastanka štete, čak i kad te poslove obavlja neka druga osoba. Pravo na naknadu pripada osobno oštećenoj stranci.
6. Naknadu za gubitak predviđene zarade treba odrediti za razdoblje do sudske odluke, ali i za buduće vrijeme. Imajući to u vidu, moraju se uzeti u obzir svi poznati i predvidljivi čimbenici. U njih spadaju stupanj invaliditeta, vrsta posla oštećene stranke, njezini prihodi nakon nezgode u usporedbi s onima koje bi ostvarila da se nije dogodila šteta, kao i vjerojatno trajanje radnog i životnog vijeka oštećene osobe.

7. Naknada za gubitak zarade može se odrediti u obliku rente ili jednokratnog kapitalnog iznosa, prema kriterijima određenim u nacionalnim propisima. Ako naknada ima oblik rente poželjno je osigurati određene mjere kako bi isplate bile u stalnoj korelaciji s visinom štete bez obzira na pad vrijednosti novca.
8. Ako je gubitak zarade nadoknađen određivanjem odštete u obliku rente, ona se kasnije može povećavati ili smanjivati, na temelju povećanja ili smanjenja radnih sposobnosti oštećene stranke, s obzirom na poboljšanje ili pogoršanje njezinog zdravstvenog stanja. Tako se radi i kada se mijenja vrijednost novca ili visina zarade. Ove se promjene neće uzeti u obzir ako ih je sudac uzeo u obzir kod prvog određivanja štete.
9. Ako je gubitak zarade nadoknađen davanjem odštete u obliku jednokratne isplate novčanog iznosa, ona se naknadno može povećati samo u slučaju nove štete koja proizlazi iz pogoršanja zdravlja oštećene osobe, a koje se nije moglo uzeti u obzir pri prvotnoj ocjeni štete. Nije dozvoljeno smanjenje dosuđenog iznosa.
10. Činjenica da oštećena stranka mora ulagati pojačane napore da postigne iste rezultate u svom radu označava štetu koja može biti temelj odštetnog zahtjeva.
11. Oštećena stranka može dobiti naknadu za estetsku štetu, fizičku i psihičku bol. Ova posljednja kategorija uključuje, što se oštećene stranke tiče, niz bolesti i poremećaja, kao što su slabost, nesanica, osjećaj manje vrijednosti, smanjenje zadovoljstva u životu, prvenstveno zbog nemogućnosti sudjelovanja u nekim ugodnim životnim aktivnostima.
12. Naknada se mora odrediti za fizičke i duševne boli na temelju njihove težine i trajanja. Visina naknade mora se odrediti neovisno o financijskom stanju oštećene osobe.
13. Otac, majka, supružnik ozlijeđene osobe, koji zbog tjelesnog ili duševnog invaliditeta te osobe, trpe duševnu bol, trebali bi imati pravo na naknadu štete samo ako je ta bol iznimnog značaja; ostale osobe ne bi smjele imati pravo na tu vrstu naknade.

III Naknada za slučaj smrti

14. Troškovi koji su posljedica smrti stranke, prvenstveno troškovi pogreba, moraju se nadoknaditi.
15. U slučaju smrti ozlijeđene oštećene osobe pravo naknade materijalne štete prenosi se na:
  - a) osobe koje je oštećena stranka bila, ili je trebala biti, zakonski obvezna uzdržavati;
  - b) osobe koje je oštećena stranka uzdržavala ili trebala uzdržavati, u potpunosti ili djelomično, iako je zakon na to nije obvezivao. Ovo pravo postoji u korist osobe koja je živjela u izvanbračnoj zajednici sa oštećenom strankom, ako je njihova veza bila trajna; ipak, zahtjev može biti odbijen ako je veza bila preljubnička.
16. Naknada za materijalnu štetu koja je posljedica smrti oštećene osobe i koju trpi osoba navedena u članku 15. može biti odobrena u obliku rente ili jednokratne isplate novčanog iznosa, sukladno uvjetima koje određuje važeći zakon određene države. Ako je naknada u obliku rente, poželjno je osigurati mjere kako bi isplata bila u stalnoj korelaciji s visinom štete bez obzira na pad vrijednosti novca.
17. Kad se naknada za materijalnu štetu koja je posljedica smrti oštećene stranke i koju trpe osobe navedene u članku 15. isplaćuje u obliku rente, tada iznos rente može biti promijenjen ako se promjene okolnosti koje su uzete u obzir kod određivanja početnog iznosa. Kriterij promjene određuje važeći zakon određene države.
18. Kad se naknada za nematerijalnu štetu koja je posljedica smrti oštećene stranke i koju trpe osobe navedene u članku 15. isplaćuje jednokratno u obliku novčanog iznosa, tada nije dozvoljeno mijenjati visinu toga iznosa.
19. Pravni sustavi koji, trenutno, ne priznaju trećim osobama pravo na naknadu za duševnu bol kao posljedicu smrti oštećene stranke, ne bi trebali dati pravo naknade osobama koje nisu supružnik, djeca, roditelji ili zaručnik oštećene osobe; čak i u ovim slučajevima naknada bi se trebala dati samo pod uvjetom da su ove osobe održavale bliske emocionalne veze s oštećenom osobom u vrijeme njezine smrti.

4. Utjecaj obveznog osiguranja autoodgovornosti na naknadu nematerijalne štete

Kod reguliranja prava na naknadu nematerijalne štete neminovno se postavlja pitanje «Tko će platiti odštetu?». Štetnik? Što ako on to nije u stanju? Insistiranje na plaćanju može dovesti do druge nepravde – građanske smrti štetnika, njegovog stečaja i insolventnosti. Moderno društvo je za štete nastale uporabom motornih vozila pronašlo vrlo zgodno rješenje: propisalo je obvezu vlasnika, odnosno, korisnika motornih vozila da se osiguraju od odgovornosti za štete koje tim vozilom uzrokuju trećim osobama¹⁶. Na taj način se rizik pojedinca (štetnika) prebacuje na zajednicu osiguranika¹⁷. No, takav mehanizam zaštite oštećenih, u kojemu se gubi osobna građanskopravna odgovornost štetnika (jer štetu uglavnom plaćaju osiguratelji), može dovesti i dovodi do negativnosti koju zovemo hipertrofija oblika i visine nematerijalne štete¹⁸. Oštećeni se često, ponekad, potpomognuti od pravosudnih tijela, ponašaju kao da su «...financijska sredstva zajednica osiguranika neograničena»¹⁹. Gotovo posvuda je olako prihvaćen slogan *L'assurance est là pour payer*²⁰. Propisivanje visokih osiguranih svota, ili pak neograničenog pokrivanja, potkrepljuje takvo uvjerenje. No, razuman čovjek mora znati da se danas pravo na naknadu štete ostvaruje uglavnom na račun svih vozača. Njihova premija ovisi izravno o širini prava na naknadu štete. Mudrost je pronaći ravnotežu između ta dva prava – prava na naknadu štete i prava na što manju premiju.

5. Teškoće oko određivanja visine naknade nematerijalne štete

Tu ravnotežu kod nematerijalne štete i nije lako ostvariti. Nematerijalna šteta je neimovinska. Ona je u biti povreda subjektivnih neimovinskih prava i interesa neke osobe. Za tu povredu karakteristično je da je oštećeni osjeća kao štetu premda izravno ne pogađaju njegovu imovinu. Nematerijalna šteta se ne popravljiva. Za nju se daje određena satisfakcija²¹. Kod ocjene nematerijalne štete postoji niz teoretsko – praktičnih teškoća, što je posljedica činjenice da je šteta na osobi nenadoknadiva, što je bilo uočeno već u rimskom pravu²². Šteta na osobi nadoknađuje se na indirektan i nesavršen način. Na teret odgovorne osobe (štetnika, osiguratelja) nalaže se plaćanje nekog iznosa koji ne predstavlja novčani ekvivalent oštećenog dobra. Za taj iznos oštećeni može pribaviti zamjensko dobro, različito od onoga nepopravljivo izgubljenoga ili oštećenoga²³. Odštetno pravo nema sistematizirane odredbe o načinu utvrđivanja visine nematerijalne štete. Ne postoje čarobne jednostavne formule određivanja naknade, kao što je to slučaj kod oštećenja stvari (tržišna vrijednost, novonabavljena vrijednost, vrijednost izvršenog popravka). Upravo je to razlog što gotovo svi zakoni ostavljaju cijenu nematerijalne štete u nadležnosti suca. Polje slobodne sudske ocjene jako je široko, što ima za posljedicu različitost sudske prakse²⁴. Razlike su i između odjela i vijeća istoga suda. Sve to stvara pravnu nesigurnost i neizvjesnost. Govori se o *Forum shopping-u*, koji oštećenima daje nadu ostvarenja veće naknade u parnicama²⁵. Ipak, možemo razlikovati *dvije metode određivanja naknade nematerijalne štete*. Prva je tzv. *apstraktna ili objektivna metoda*, koja uzima u obzir prosjek, uobičajnosti sličnih slučajeva. Ona dovodi do uopćavanja sličnih ili istih rezultata za sve slučajeve iste ili slične strukturiranosti i u istim ili sličnim okolnostima. Pristalice te metode su i za zakonsku klasifikaciju ozljeda i naknada za iste (učinjeno za automobilske štete u Španjolskoj i Italiji do 9% - ne invalidnosti). Druga je tzv. *konkretna ili subjektivna metoda*, koja uzima u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja. Ona utvrđuje specifičnosti slučaja koje odstupaju od predloška. U toj metodi sudac ocjenjuje štetu in concreto, na temelju stvarno izvedenih dokaza. Grubo rečeno, apstraktnu metodu susrećemo u Belgiji, Francuskoj, Italiji, Luksemburgu, a konkretnu u Njemačkoj, Austriji i Nizozemskoj.

6. Italija

Odgovornost za naknadu štete i pravo na naknadu štete regulirano je člancima 2043. i 2059. talijanskog Građanskog zakonika (*Codice civile*) iz 1942.g. Kad je u pitanju naknada nematerijalne štete razlikujemo dvije vrlo važne faze talijanskog pravnog sustava naknade nematerijalne štete. Prva faza – vrijeme donošenja Građanskog zakonika, pa do 1979.g., kad se u sudskoj praksi počelo zalagati za priznavanjem tzv. biološke štete (*il danno biologico*). Druga faza – od donošenja *presude ustavnog suda br. 184/1986., kojom je ustavni sud pozivom na ustavni članak 32.* (pravo na zaštitu života i zdravlja), priznao biološku štetu. U prvoj fazi priznavala se nematerijalna šteta u ograničenom opsegu kroz tzv. moralnu štetu (*il danno morale*), a gdje su bili obuhvaćeni bolovi, strah, zabrinutost. No, ograničenje je bilo vrlo značajno jer se danno morale priznaje samo ako je delikt imao obilježja kaznenog djela u smislu članka 185. Kaznenog zakonika. U drugoj fazi *biološka šteta postaje dominantan oblik nematerijalne štete*. Taj vid štete razlikuje se i od materijalne (*danno patrimoniale*) i od moralne štete, dakle, *tertius genus*. Kadgod postoji šteta na osobi, postoji i biološka šteta i ona se uvijek nadoknađuje. Biološka šteta je rezultat povrede prava na život i zdravlje. Ona je *danno evento*, dakle, šteta po samom sebi²⁶. Šteta se pretpostavlja jer je povreda prava na zdravlje šteta *in se ipsa*. Dokazivati treba samo modalitete ozljede i quantum kojega treba dati u ime nanade²⁷. Ne traži se postojanje posljedica. Biološka šteta obuhvaća: privremenu nesposobnost za obavljanje svakodnevnih aktivnosti (tzv. *privremena biološka šteta*), trajnu nesposobnost koja utječe na psihofizički integritet ozlijeđene osobe (tzv. *trajna biološka šteta*), estetsku štetu, socijalnu (društvenu) štetu, štetu u seksualnoj sferi (gubitak potencije, prokreacije i sl.²⁸). Presudom ustavnog suda br. 372. iz 1994.g. priznato je pravo na biološku štetu i u slučaju smrti bliske osobe, jer se smatra da ta smrt proizvodi štetu u psihičkoj sferi oštećene osobe. Drugi vid štete, moralna šteta, ostaje i dalje kao oblik nematerijalne štete. No za razliku od biološke štete, *moralna šteta je danno conseguenza*, dakle, za njenu naknadu potrebno je dokazati da postoje posljedice kao što su trpljenje fizičkih ili psihičkih boli, zabrinutost i sl.

Kriteriji odmjeravanja visine naknade biološke štete različiti su. Postoje dvije metode koje su u primjeni kod sudova. Jedna je *metoda tablica nesposobnosti (invalidnosti)*, koja se temelji na stupnju nesposobnosti, godinama, starosti i spolu. Osnovica za određivanje visine kod nekih je tzv. trostruka socijalna mirovina (koju određuje državni statistički zavod – ISVAP), koja se množi s koeficijentom iz tablica. Drugi, pak imaju vlastite kriterije za svaki bod trajne nesposobnosti. Zbrka je potpuna. Razlike između sudova su ogromne (1:3). Druga metoda jeste *ocjena iznosa ex aequo*, dakle, po slobodnoj sudskoj ocjeni. Ova druga metoda primjenjivala se od strane sudova za tzv. manje tjelesne ozljede (*micropermanenti*), kao korektiv neopravdano visokih iznosa do kojih se dolazilo primjenom metode trostruke socijalne mirovine ili vrijednosti boda. Visina odštete za moralnu štetu određuje se prema biološkoj šteti. Naravno, opet različito od suda do suda. Uzima se postotak od biološke štete i to od 15% do 50% vrijednosti trajne biološke štete. Sve je to ponukalo zakonodavca da pokuša unijeti reda u dosuđivanje naknada, pa je 31. studenoga 1990. g.²⁹ u Senatu prihvaćen prijedlog zakona kojim se određivala jedinstvena metoda računanja visine naknade za biološku i moralnu štetu. Do danas, zbog – kažu - protivljenja sudačkog lobija – zakon nije donesen. Međutim, donesen je Zakon broj 57. od 5. ožujka 2001. g.³⁰. Članak 5. toga Zakona određuje jedinstvene kriterije za izračun biološke štete, kako one privremene, tako i one trajne. Određena je vrijednost temeljnog boda s 1.200.000 lira. Ta se vrijednost, prema tabeli koja je u aneksu Zakona, množi s određenim koeficijentom za svaki daljnji bod – postotak invalidnosti. Vodi se računa o starosti oštećene osobe, pa se, uključivo, od 11 godine starosti vrijednosti boda umanjile za 0,5%³¹. Za privremenu biološku štetu određena je naknada od 70.000 lira po danu nesposobnosti. O kriteriju naknade za moralnu štetu Zakon ništa ne govori. Ograničenje Zakona: on vrijedi samo za tzv. manje ozljede (do 9% nesposobnosti)³², a u jednom članku Zakon sam određuje mogućnost primjene metode *ex aequo*, kad to okolnosti slučaja traže.

Tabela za određivanje biološke štete prema Zakonu broj 57/2001.

Starost	Postotak invalidnosti								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
1	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
2	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
3	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
4	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
5	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
6	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
7	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
8	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
9	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
10	1.200.000	1.320.000	1.440.000	1.560.000	1.800.000	2.040.000	2.280.000	2.520.000	2.760.000
11	1.149.000	1.313.400	1.432.800	1.552.200	1.791.000	2.029.800	2.268.600	2.507.400	2.746.200
12	1.188.000	1.306.800	1.425.600	1.544.400	1.782.000	2.019.600	2.257.200	2.494.800	2.732.400
13	1.182.000	1.300.200	1.418.400	1.536.600	1.773.000	2.009.400	2.245.800	2.482.200	2.718.600
14	1.176.000	1.293.600	1.411.200	1.528.800	1.764.000	1.999.200	2.234.400	2.469.600	2.704.800
15	1.170.000	1.287.000	1.404.000	1.521.000	1.755.000	1.989.000	2.223.000	2.457.000	2.691.000
16	1.164.000	1.280.400	1.396.800	1.513.200	1.746.000	1.978.800	2.211.600	2.444.400	2.677.200
17	1.158.000	1.273.800	1.389.600	1.505.400	1.737.000	1.968.600	2.200.200	2.431.800	2.663.400
18	1.152.000	1.267.200	1.382.400	1.497.600	1.728.000	1.958.400	2.188.800	2.419.200	2.649.600
19	1.146.000	1.260.600	1.375.200	1.489.800	1.719.000	1.948.200	2.177.400	2.406.600	2.635.800
20	1.140.000	1.254.000	1.368.000	1.482.000	1.710.000	1.938.000	2.166.000	2.394.000	2.622.000
21	1.134.000	1.247.400	1.360.800	1.472.200	1.701.000	1.927.800	2.154.600	2.381.400	2.608.200
22	1.128.000	1.240.800	1.353.600	1.466.400	1.692.000	1.917.600	2.143.200	2.368.800	2.594.400
23	1.122.000	1.234.200	1.346.400	1.458.600	1.683.000	1.907.400	2.131.800	2.356.200	2.580.600
24	1.116.000	1.227.600	1.339.200	1.450.800	1.674.000	1.897.200	2.120.400	2.343.600	2.566.800
25	1.110.000	1.221.000	1.332.000	1.443.000	1.665.000	1.887.000	2.109.000	2.331.000	2.760.000
26	1.104.000	1.214.400	1.324.800	1.435.200	1.656.000	1.876.800	2.097.600	2.318.400	2.539.200
27	1.098.000	1.207.800	1.317.600	1.427.400	1.647.000	1.866.600	2.086.200	2.305.800	2.525.400
28	1.092.000	1.201.200	1.310.400	1.419.600	1.638.000	1.856.400	2.074.800	2.293.200	2.511.600
29	1.086.000	1.194.600	1.303.200	1.411.800	1.629.000	1.846.200	2.063.400	2.280.600	2.479.800
30	1.080.000	1.188.000	1.296.000	1.404.000	1.620.000	1.836.000	2.052.000	2.268.000	2.484.000
31	1.074.000	1.181.400	1.288.800	1.396.200	1.611.000	1.825.800	2.040.600	2.255.400	2.470.200
32	1.068.000	1.174.800	1.281.600	1.388.400	1.602.000	1.815.600	2.029.200	2.242.800	2.456.400
33	1.062.000	1.168.200	1.274.400	1.380.600	1.593.000	1.805.400	2.017.800	2.230.200	2.442.600
34	1.056.000	1.161.600	1.267.200	1.372.800	1.584.000	1.795.200	2.006.400	2.217.600	2.428.800
35	1.050.000	1.155.000	1.260.000	1.365.000	1.575.000	1.785.000	1.995.000	2.205.000	2.415.000
36	1.044.000	1.148.400	1.252.800	1.357.200	1.566.000	1.774.800	1.983.600	2.192.400	2.401.200
37	1.038.000	1.141.800	1.245.600	1.349.400	1.557.000	1.764.600	1.972.200	2.179.800	2.387.400
38	1.032.000	1.135.200	1.238.400	1.341.600	1.548.000	1.754.400	1.960.800	2.167.200	2.373.600
39	1.026.000	1.128.600	1.231.200	1.333.800	1.539.000	1.744.200	1.949.400	2.154.600	2.359.800
40	1.020.000	1.122.000	1.224.000	1.326.000	1.530.000	1.734.000	1.938.000	2.142.000	2.346.000
41	1.014.000	1.115.400	1.216.800	1.318.200	1.521.000	1.723.800	1.926.600	2.129.400	2.332.200
42	1.008.000	1.108.800	1.209.600	1.310.400	1.512.000	1.713.600	1.915.200	2.116.800	2.318.400
43	1.002.000	1.102.200	1.202.400	1.302.600	1.503.000	1.703.400	1.903.800	2.104.200	2.304.600
44	996.000	1.095.600	1.195.200	1.294.800	1.494.000	1.693.200	1.892.400	2.091.600	2.290.800
45	990.000	1.089.000	1.188.000	1.287.000	1.485.000	1.683.000	1.881.000	2.079.000	2.277.000
46	984.000	1.082.400	1.180.800	1.279.200	1.476.000	1.672.800	1.869.600	2.066.400	2.263.200
47	978.000	1.075.800	1.173.600	1.271.400	1.467.000	1.662.600	1.858.200	2.053.800	2.249.400
48	972.000	1.069.200	1.166.400	1.263.600	1.458.000	1.652.400	1.846.800	2.041.200	2.235.600
49	966.000	1.062.600	1.159.200	1.255.800	1.449.000	1.642.200	1.835.400	2.028.600	2.221.800
50	960.000	1.056.000	1.152.000	1.248.000	1.440.000	1.632.000	1.824.000	2.016.000	2.208.000
51	954.000	1.049.400	1.144.800	1.240.200	1.431.000	1.621.800	1.812.600	2.003.400	2.194.200

Starost	Postotak invalidnosti								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
52	948.000	1.042.800	1.137.600	1.232.400	1.422.000	1.611.600	1.801.200	1.990.800	2.180.400
53	942.000	1.036.200	1.130.400	1.224.600	1.413.000	1.601.400	1.789.800	1.978.200	2.166.600
54	936.000	1.029.600	1.123.200	1.216.800	1.404.000	1.591.200	1.778.400	1.965.600	2.152.800
55	930.000	1.023.000	1.116.000	1.209.000	1.395.000	1.581.000	1.767.000	1.953.000	2.139.000
56	924.000	1.016.400	1.108.800	1.201.200	1.386.000	1.570.800	1.755.600	1.940.400	2.125.200
57	918.000	1.009.800	1.101.600	1.193.400	1.377.000	1.560.600	1.744.200	1.927.800	2.111.400
58	912.000	1.003.200	1.094.400	1.185.600	1.368.000	1.550.400	1.732.800	1.915.200	2.097.600
59	906.000	996.600	1.087.200	1.177.800	1.359.000	1.540.200	1.721.400	1.902.600	2.083.800
60	900.000	990.000	1.080.000	1.170.000	1.350.000	1.530.000	1.710.000	1.890.000	2.070.000
61	894.000	983.400	1.072.800	1.162.200	1.341.000	1.519.800	1.698.600	1.877.400	2.056.200
62	888.000	976.800	1.065.600	1.154.400	1.332.000	1.509.600	1.687.200	1.864.800	2.042.400
63	882.000	970.200	1.058.400	1.146.600	1.323.000	1.499.400	1.675.800	1.852.200	2.028.600
64	876.000	963.600	1.051.200	1.138.800	1.314.000	1.489.200	1.664.400	1.839.600	2.014.800
65	870.000	957.000	1.044.000	1.131.000	1.305.000	1.479.000	1.653.000	1.827.000	2.001.000
66	864.000	950.400	1.036.800	1.123.200	1.296.000	1.468.800	1.641.600	1.814.400	1.987.200
67	858.000	943.800	1.029.800	1.115.400	1.287.000	1.458.600	1.630.200	1.801.800	1.973.400
68	852.000	937.200	1.022.400	1.107.600	1.278.000	1.448.400	1.618.800	1.789.200	1.959.600
69	846.000	930.600	1.015.200	1.099.800	1.269.000	1.438.200	1.607.400	1.776.600	1.945.800
70	840.000	924.000	1.008.000	1.092.000	1.260.000	1.428.000	1.596.000	1.764.000	1.932.000
71	834.000	917.400	1.000.800	1.084.200	1.251.000	1.417.800	1.584.600	1.751.400	1.918.200
72	828.000	910.800	993.600	1.076.400	1.242.000	1.407.600	1.573.200	1.738.800	1.904.400
73	822.000	904.200	986.400	1.068.600	1.233.000	1.397.400	1.561.800	1.726.200	1.890.600
74	816.000	897.600	979.200	1.060.800	1.224.000	1.387.200	1.550.400	1.713.600	1.876.800
75	810.000	891.000	972.000	1.053.000	1.215.000	1.377.000	1.539.000	1.701.000	1.863.000
76	804.000	884.400	964.800	1.045.200	1.206.000	1.366.800	1.527.600	1.688.400	1.849.200
77	798.000	877.800	957.600	1.037.400	1.197.000	1.356.600	1.516.200	1.675.800	1.835.400
78	792.000	871.200	950.400	1.029.600	1.188.000	1.346.400	1.504.800	1.663.200	1.821.600
79	786.000	864.600	943.200	1.021.800	1.179.000	1.336.200	1.493.400	1.650.600	1.807.800
80	780.000	858.000	936.000	1.014.000	1.170.000	1.326.000	1.482.000	1.638.000	1.784.000
81	774.000	851.400	928.800	1.006.200	1.161.000	1.315.800	1.470.600	1.625.400	1.780.200
82	768.000	844.800	921.600	998.400	1.152.000	1.305.600	1.459.200	1.612.800	1.766.400
83	762.000	838.200	914.400	990.600	1.143.000	1.295.400	1.447.800	1.600.200	1.752.600
84	756.000	831.600	907.200	982.800	1.134.000	1.285.200	1.436.400	1.587.600	1.738.800
85	750.000	825.000	900.000	975.000	1.125.000	1.275.000	1.425.000	1.575.000	1.725.000
86	744.000	818.400	892.800	967.200	1.116.000	1.264.800	1.413.600	1.562.400	1.711.200
87	738.000	811.800	885.600	959.400	1.107.000	1.254.600	1.402.200	1.549.800	1.697.400
88	732.000	805.200	878.400	951.600	1.098.000	1.244.400	1.390.800	1.537.200	1.683.600
89	726.000	798.600	871.200	943.800	1.089.000	1.234.200	1.379.400	1.524.600	1.669.800
90	720.000	792.000	864.000	936.000	1.080.000	1.224.000	1.368.000	1.512.000	1.656.000
91	714.000	785.400	856.800	928.200	1.071.000	1.213.800	1.356.600	1.499.400	1.642.200
92	708.000	778.800	849.600	920.400	1.062.000	1.203.600	1.345.200	1.486.800	1.628.400
93	702.000	772.200	842.400	912.600	1.053.000	1.193.400	1.333.800	1.474.200	1.614.600
94	696.000	765.600	835.200	904.800	1.044.000	1.183.200	1.322.400	1.461.600	1.600.800
95	690.000	759.000	828.000	897.000	1.035.000	1.173.000	1.311.000	1.449.000	1.587.000
96	684.000	752.400	820.800	889.200	1.026.000	1.162.800	1.299.600	1.436.400	1.573.200
97	678.000	745.800	813.600	881.400	1.017.000	1.152.600	1.288.200	1.423.800	1.559.400
98	672.000	739.200	806.400	873.600	1.008.000	1.142.400	1.276.800	1.411.200	1.545.600
99	666.000	732.600	799.200	865.800	999.000	1.132.200	1.265.400	1.398.600	1.531.800
100	660.000	726.000	792.000	858.000	990.000	1.122.000	1.254.000	1.386.000	1.518.000

Nekoliko primjera za slučajeve izvan Zakona br. 57. - distorsivna trauma kralježnice. Posljedice umjereno bolno ograničenje kretnji vrata i povremene glavobolje. Nema utjecaja na sposobnost privređivanja, ali je trajno oštećen psihofizički integritet ozlijeđene osobe za 2%. Biološka šteta

po metodi trostruke godišnje socijalne mirovine računa se: 17.713.850 lira (godišnja trostruka socijalna mirovina) X 2 (stupanj trajne nesposobnosti) X 17.181 (koeficijent kapitalizacije).

Ukupno naknada za biološku štetu iznosi 6.086.850 lira. Moralna šteta, metoda ex aequo: 500.000 lira.

Tribunale Verona, 4. građanski odjel, br. AJ 19653, od 4.11.1992., obj. u Infortunistica stradale, br.III/4/93.

Domaćica. Prijelom 4. metakarpalne kosti desne ruke i 3. lijeve ruke. Trajna invalidnost 2%.

Biološka šteta po metodi ex aequo 4 milijuna lira. Moralna šteta po istoj metodi 4 milijuna lira.

Tribunale Tervisio, 11.3.1993., obj. u Infortunistica stradale, br.III/4/93.

Supruga i majka. Teške ozljede glave i mozga. Tri mjeseca u komi. Nakon buđenja nije više ista osoba. Moralna šteta + biološka šteta zajedno, po metodi ex aequo 200 milijuna lira.

Tribunale Monza, Infortunistica stradale, III/1-2/93.

Maloljetna djevojčica (4 godine). Amputacija lijeve ruke. 80% trajni invaliditet u što je uključena i estetska šteta od 10%. Moralna šteta 45 milijuna lira, privremena biološka šteta 4,5 milijuna lira, trajna biološka šteta 168 milijuna lira.

Kasacijski sud, 3. građ. odjel, 27.7.2000., br. 1029, obj. Diritto e pratica delle assicurazioni, br. 4/2001.

Razlike u visini naknade mogu se najbolje vidjeti iz službenih tabela pojedinih sudova. Izvor: Infortunistica stradale, br. 4 – 5/96. tabele se lako ažuriraju dodajući godišnju devalvaciju valute prema službenim podacima ISTAT-a (Državnog zavoda za statistiku).

MILANO								
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Milanu: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.								
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi				
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.	
1	1.600	51	8.633	1	1,000	51	0,750	
2	1.700	52	8.761	2	0,995	52	0,745	
3	1.800	53	8.885	3	0,990	53	0,740	
4	1.900	54	9.004	4	0,985	54	0,735	
5	2.000	55	9.119	5	0,980	55	0,730	
6	2.200	56	9.230	6	0,975	56	0,725	
7	2.400	57	9.336	7	0,970	57	0,720	
8	2.600	58	9.438	8	0,965	58	0,715	
9	2.800	59	9.536	9	0,960	59	0,710	
10	3.000	60	9.630	10	0,955	60	0,705	
11	3.138	61	9.720	11	0,950	61	0,700	
12	3.275	62	9.805	12	0,945	62	0,695	
13	3.413	63	9.887	13	0,940	63	0,690	
14	3.550	64	9.966	14	0,935	64	0,685	
15	3.688	65	10.040	15	0,930	65	0,680	
16	3.825	66	10.111	16	0,925	66	0,675	
17	3.963	67	10.178	17	0,920	67	0,670	
18	4.100	68	10.242	18	0,915	68	0,665	
19	4.238	69	10.303	19	0,910	69	0,660	
20	4.375	70	10.360	20	0,905	70	0,655	
21	4.513	71	10.414	21	0,900	71	0,650	
22	4.650	72	10.465	22	0,895	72	0,645	
23	4.788	73	10.512	23	0,890	73	0,640	
24	4.925	74	10.557	24	0,885	74	0,635	

MILANO								
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Milanu: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.								
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi				
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.	
25	5.063	75	10.599	25	0,880	75	0,630	
26	5.200	76	10.638	26	0,875	76	0,625	
27	5.338	77	10.674	27	0,870	77	0,620	
28	5.475	78	10.709	28	0,865	78	0,615	
29	5.613	79	10.739	29	0,860	79	0,610	
30	5.750	80	10.768	30	0,855	80	0,605	
31	5.888	81	10.794	31	0,850	81	0,600	
32	6.025	82	10.818	32	0,845	82	0,595	
33	6.163	83	10.841	33	0,840	83	0,590	
34	6.300	84	10.861	34	0,835	84	0,585	
35	6.438	85	10.879	35	0,830	85	0,580	
36	6.575	86	10.895	36	0,825	86	0,575	
37	6.713	87	10.910	37	0,820	87	0,570	
38	6.850	88	10.923	38	0,815	88	0,565	
39	6.988	89	10.935	39	0,810	89	0,560	
40	7.125	90	10.945	40	0,805	90	0,555	
41	7.263	91	10.954	41	0,800	91	0,550	
42	7.400	92	10.962	42	0,795	92	0,545	
43	7.538	93	10.969	43	0,790	93	0,540	
44	7.675	94	10.975	44	0,785	94	0,535	
45	7.813	95	10.980	45	0,780	95	0,530	
46	7.950	96	10.985	46	0,775	96	0,525	
47	8.088	97	10.989	47	0,770	97	0,520	
48	8.225	98	10.993	48	0,765	98	0,515	
49	8.363	99	10.996	49	0,760	99	0,510	
50	8.500	100	11.000	50	0,755	100	0,505	

RIM								
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Rimu: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.								
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi				
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.	
1	1.050	51	7.140	0-1	1	46	0,70	
2	1.155	52	7.324	2	1	47	0,65	
3	1.260	53	7.508	3	1	48	0,65	
4	1.365	54	7.691	4	1	49	0,65	
5	1.575	55	7.875	5	1	50	0,65	
6	1.785	56	8.059	6	1	51	0,65	
7	1.995	57	8.243	7	1	52	0,65	
8	2.205	58	8.426	8	1	53	0,60	
9	2.415	59	8.610	9	1	54	0,60	
10	2.625	60	8.741	10	1	55	0,60	
11	2.678	61	8.873	11	0,95	56	0,60	
12	2.730	62	9.004	12	0,95	57	0,60	
13	2.783	63	9.135	13	0,95	58	0,60	
14	2.835	64	9.266	14	0,95	59	0,55	
15	2.888	65	9.398	15	0,95	60	0,55	
16	2.940	66	9.529	16	0,95	61	0,55	

RIM							
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Rimu: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.							
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi			
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.
17	2.993	67	9.660	17	0,90	62	0,55
18	3.045	68	9.791	18	0,90	63	0,55
19	3.098	69	9.923	19	0,90	64	0,55
20	3.176	70	10.001	20	0,90	65	0,50
21	3.255	71	10.080	21	0,90	66	0,50
22	3.334	72	10.159	22	0,90	67	0,50
23	3.413	73	10.238	23	0,85	68	0,50
24	3.491	74	10.316	24	0,85	69	0,50
25	3.570	75	10.395	25	0,85	70	0,50
26	3.649	76	10.474	26	0,85	71	0,45
27	3.728	77	10.553	27	0,85	72	0,45
28	3.806	78	10.631	28	0,85	73	0,45
29	3.885	79	10.710	29	0,80	74	0,45
30	4.016	80	10.763	30	0,80	75	0,45
31	4.148	81	10.815	31	0,80	76	0,45
32	4.279	82	10.868	32	0,80	77	0,45
33	4.410	83	10.920	33	0,80	78	0,45
34	4.541	84	10.973	34	0,80	79	0,45
35	4.673	85	11.025	35	0,75	80	0,40
36	4.804	86	11.078	36	0,75	81	0,40
37	4.935	87	11.130	37	0,75	82	0,40
38	5.066	88	11.183	38	0,75	83	0,40
39	5.198	89	11.235	39	0,75	84	0,40
40	5.355	90	11.261	40	0,75	85	0,40
41	5.513	91	11.288	41	0,70	86	0,40
42	5.670	92	11.314	42	0,70	87	0,40
43	5.828	93	11.340	43	0,70	88	0,40
44	5.985	94	11.366	44	0,70	89	0,40
45	6.143	95	11.393	45	0,70	90	0,40
46	6.300	96	11.419	46	6.300	96	11.419
47	6.458	97	11.445	47	6.458	97	11.445
48	6.615	98	11.471	48	6.615	98	11.471
49	6.773	99	11.498	49	6.773	99	11.498
50	6.956			50	6.956		

FIRENZA							
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Firenzi: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.							
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi			
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.
1	1.300	51	6.550	0-1	1	51	0,69
2	1.400	52	6.600	2	1	52	0,68
3	1.500	53	6.650	3	1	53	0,67
4	1.650	54	6.700	4	1	54	0,66
5	1.800	55	6.750	5	1	55	0,65
6	1.950	56	6.800	6	1	56	0,64
7	2.100	57	6.850	7	1	57	0,63
8	2.250	58	6.900	8	1	58	0,62

FIRENZA							
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Firenzi: vrijednost boda (u tisućama lira) pomnoži se sa stupnjem invaliditeta i koeficijentom za dob.							
"Vrijednost" invaliditeta				Kriterij dobi			
% stup. invalid.	Vrijed. boda	% stup. invalid.	Vrijed. boda	Starost (godine)	Koef. za množ.	Starost (godine)	Koef. za množ.
9	2.400	59	6.950	9	1	59	0,61
10	2.500	60	7.000	10	1	60	0,60
11	2.600	61	7.050	11	1	61	0,59
12	2.700	62	7.100	12	1	62	0,58
13	2.800	63	7.150	13	1	63	0,57
14	2.900	64	7.200	14	1	64	0,56
15	3.000	65	7.250	15	1	65	0,55
16	3.100	66	7.300	16	1	66	0,54
17	3.200	67	7.350	17	1	67	0,53
18	3.300	68	7.400	18	1	68	0,52
19	3.400	69	7.450	19	1	69	0,51
20	3.500	70	7.500	20	1	70	0,50
21	3.600	71	7.530	21	0,99	71	0,50
22	3.700	72	7.560	22	0,98	72	0,50
23	3.800	73	7.590	23	0,97	73	0,50
24	3.900	74	7.620	24	0,96	74	0,50
25	4.000	75	7.650	25	0,95	75	0,50
26	4.100	76	7.680	26	0,94	76	0,50
27	4.200	77	7.710	27	0,93	77	0,50
28	4.300	78	7.740	28	0,92	78	0,50
29	4.400	79	7.770	29	0,91	79	0,50
30	4.500	80	7.800	30	0,90	80	0,50
31	4.600	81	7.830	31	0,89	81	0,50
32	4.700	82	7.860	32	0,88	82	0,50
33	4.800	83	7.890	33	0,87	83	0,50
34	4.900	84	7.920	34	0,86	84	0,50
35	5.000	85	7.950	35	0,85	85	0,50
36	5.100	86	7.980	36	0,84	86	0,50
37	5.200	87	8.010	37	0,83	87	0,50
38	5.300	88	8.040	38	0,82	88	0,50
39	5.400	89	8.070	39	0,81	89	0,50
40	5.500	90	8.100	40	0,80	90	0,50
41	5.600	91	8.130	41	0,79	91	0,50
42	5.700	92	8.160	42	0,78	92	0,50
43	5.800	93	8.190	43	0,77	93	0,50
44	5.900	94	8.220	44	0,76	94	0,50
45	6.000	95	8.250	45	0,75	95	0,50
46	6.100	96	8.280	46	0,74	96	0,50
47	6.200	97	8.310	47	0,73	97	0,50
48	6.300	98	8.340	48	0,72	98	0,50
49	6.400	99	8.370	49	0,71	99	0,50
50	6.500	100	8.400	50	0,70	100	0,50

GENOVA					
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Genovi: vrijednost koja odgovara dobi množi se s % invaliditeta					
Dob (godine)	Vrijednost		Dob (godine)	Vrijednost	
	Muškarci	Žene		Muškarci	Žene
0	618.963.343	638.160.082	52	339.996.340	392.855.902
1	619.197.680	638.401.709	53	331.439.446	384.806.258

GENOVA						
Tablica za ocjenu biološke štete koje rabi Tribunale u Genovi: vrijednost koja odgovara dobi množi se s % invaliditeta						
Dob	Vrijednost		Dob	Vrijednost		
2	616.447.680	636.162.571	54	322.868.072	376.621.830	
3	613.552.648	633.777.835	55	314.295.018	368.302.252	
4	610.530.695	631.275.880	56	305.736.691	359.843.083	
5	607.406.385	628.685.550	57	297.182.258	351.237.273	
6	604.186.264	626.017.241	58	288.629.090	342.502.954	
7	600.867.752	623.262.539	59	280.098.993	333.646.758	
8	597.448.236	620.428.541	60	271.611.005	324.677.436	
9	593.922.003	617.516.238	61	263.186.024	315.620.332	
10	590.295.177	614.520.338	62	254.816.986	306.474.284	
11	586.576.909	611.444.738	63	246.457.429	297.237.023	
12	582.764.576	608.290.286	64	238.077.052	287.905.880	
13	587.864.210	605.048.641	65	229.695.440	278.480.075	
14	574.896.448	601.729.490	66	221.408.196	269.003.693	
15	570.882.036	598.336.691	67	213.187.846	259.470.776	
16	566.844.713	594.861.939	68	204.933.644	249.877.047	
17	562.779.945	591.302.862	69	196.627.594	240.227.710	
18	558.654.646	587.656.947	70	188.307.043	230.500.369	
19	554.441.036	583.924.623	71	180.049.902	220.747.674	
20	550.130.581	580.100.365	72	171.977.026	211.061.808	
21	545.725.808	576.172.745	73	164.118.762	201.460.375	
22	541.220.897	572.133.016	74	156.452.809	191.949.839	
23	536.609.888	567.980.986	75	148.998.969	182.571.740	
24	531.878.597	563.719.223	76	141.746.271	173.330.536	
25	527.004.529	559.350.283	77	134.715.917	164.311.794	
26	521.991.638	554.865.406	78	127.968.694	155.621.447	
27	516.836.083	550.264.012	79	121.524.784	147.275.848	
28	511.517.954	545.545.545	80	115.366.630	136.957.271	
29	506.040.641	540.701.042	81	109.505.904	128.898.289	
30	500.410.055	535.729.602	82	103.933.717	123.447.490	
31	494.624.318	530.630.244	83	98.611.869	116.390.225	
32	488.693.906	525.399.196	84	93.520.750	109.663.022	
33	482.609.457	520.035.204	85	88.629.894	101.886.876	
34	476.353.754	514.542.127	86	83.889.831	95.490.874	
35	469.936.394	508.921.134	87	79.295.853	90.722.283	
36	436.366.705	503.170.641	88	74.884.164	85.149.180	
37	456.641.953	497.291.470	89	70.741.353	79.855.713	
38	449.759.036	491.279.291	90	66.862.640	74.844.397	
39	442.721.655	485.134.499	91	63.189.653	70.115.632	
40	435.539.873	478.854.984	92	59.716.047	65.663.839	
41	428.223.478	472.438.312	93	56.433.663	61.402.024	
42	420.775.081	465.889.124	94	53.333.767	57.442.926	
43	413.192.692	459.218.754	95	50.399.913	53.799.945	
44	405.484.415	452.424.496	96	47.622.478	50.337.101	
45	397.666.453	445.491.709	97	44.974.330	47.088.066	
46	389.752.115	438.405.855	98	42.464.400	44.013.825	
47	381.740.180	431.158.736	99	40.044.063	41.037.547	
48	373.614.871	423.764.003	100	37.410.832	38.062.745	
49	365.364.275	416.234.797	101	34.369.019	34.791.447	
50	356.993.223	408.573.138	102	30.267.422	30.588.083	
51	348.526.795	400.778.431	103	23.651.663	23.839.400	
			104	9.760.725	9.760.725	

Kriteriji suda u Vicenzi za naknade biološke štete i za naknadu moralne štete u slučaju smrti bliskog srodnika. Izvor: Infortunistica stradale, VII-VIII/98. Kriteriji za istu štetu sudova u Bologni i Firenzi. Izvor: Infortunistica stradale, br. 7-8/99.

Postotak invalidnosti	Starost					
	od 1 do 20	od 21 do 30	od 31 do 45	od 46 do 60	od 61 do 70	od 71 do 90
1 - 5%	2.825*	2.625	2.100	2.100	2.100	2.100
8 - 10%	2.835	2.625	2.415	2.415	2.100	2.100
11 - 15%	3.150	2.940	2.835	2.625	2.310	2.100
16 - 25%	3.675	3.360	3.150	2.940	2.625	2.310
26 - 35%	4.200	3.885	3.675	3.360	2.940	2.825
36 - 50%	5.250	4.725	4.200	3.675	3.150	2.625
51 - 70%	5.775	5.250	4.725	4.200	3.875	3.150
71 - 100%	6.300	5.775	5.250	4.725	4.200	3.675

* U 000. Kriterij ažuriran u siječnju 1998.g. Iznosi mogu varirati na više ili na niže za 20%, ovisno o konkretnom slučaju.

Biološka šteta za trajnu invalidnost: kriteriji iz gornje tabele.

Biološka šteta za privremenu invalidnost: 63.000 lira na dan, 1.890.000 lira na mjesec i 22.680.000 lira na godinu.

Moralna šteta zbog nesreće: 40-60% od iznosa biološke štete.

Moralna šteta zbog smrtnog slučaja u korist rodbine:

– bračni drug	105.000.000-160.000.000 lira
– djeca koja su živjela u istom kućanstvu	63.000.000-105.000.000 lira
– djeca koja nisu živjela u istom kućanstvu	53.000.000-83.000.000 lira
– roditelji	53.000.000-105.000.000 lira
– brat koji je živio u istom kućanstvu	21.000.000-32.000.000 lira
– brat koji nije živio u istom kućanstvu	16.000.000-21.000.000 lira

Kriterij za ocjenu moralne štete bliskim rođacima poginuloga

Srodstvo	Minimum	Maksimum
Smrt djeteta (za svakog roditelja)	160.000.000	200.000.000
Smrt supružnika	140.000.000	180.000.000
Smrt roditelja (dijete ispod 30 g.)	100.000.000	200.000.000
Smrt roditelja (dijete starije od 30 g.)	60.000.000	100.000.000
Smrt brata, odn. sestre, ako su živjeli u istom kućanstvu	35.000.000	50.000.000
Smrt brata, odn. sestre, ako nisu živjeli u istom kućanstvu	25.000.000	40.000.000
Sud u Firenzi		
Supružnicima	100.000.000	200.000.000
Svakom od roditelja za smrt djeteta jedinca, neoženjenog, maloljetnika, koji je živio u istom kućanstvu	200.000.000	400.000.000
jedinca, neoženjenog, punoljetnog, živio u istom kućanstvu	150.000.000	300.000.000
jedinca, neoženjenog, nije živio u istom kućanstvu	100.000.000	250.000.000
Svakom djetetu za smrt roditelja, roditelj živio s maloljetnim djetetom	200.000.000	400.000.000

Iznosi u talijanskim lirama

7. Belgija. Francuska

U obje zemlje priznaje se i pravo na naknadu nematerijalne štete. U Francuskoj, temeljem odredbe članka 1382. Građanskog zakonika oštećeni ima pravo tražiti naknadu svekolike štete, materijalne i nematerijalne. Napad na fizički integritet neke osobe smatra se štetom, bez obzira što možda i nema ekonomskih posljedica³³. Nematerijalna šteta sastoji se od nekoliko podvrsta, koje obuhvaćaju široki spektar trpljenih boli i neugodnosti³⁴: a) *prejudice physiologique*, odnosi se na trajno smanjenje tjelesnih, psiholoških i intelektualnih funkcija oštećene stranke. Liječnici ocjenjuju stupanj oštećenja prema standardiziranoj tablici invalidnosti. Visina odštete ovisi o stupnju invalidnosti, dobi stranke, spolu itd. b) *prejudice esthetique*, pri čemu se nagrđenje uzima u širem smislu riječi. c) *prejudice sexuel*, gubitak seksualnih i reproduktivnih funkcija i d) *prejudice d'agrement*, gubitak pojedinih životnih zadovoljstava kojih je oštećeni lišen zbog ozljede ili nesposobnosti.

Odštetu suvereno određuju suci. Ne postoje službene tabele, premda osiguratelji izrađuju pomoćne tabele utemeljene na sudskoj praksi. Ipak, u uporabi su tabele pretrpljenih boli čiji se stupnjevi – ukupno sedam – kreću od vrlo lakih do izuzetno teških. Poznato je da su francuski suci u odnosu na kolege iz drugih europskih zemalja puno darežljiviji. Razlike između sudova su vrlo velike, prigovara im se da se odveć često oslanjaju na vještačko mišljenje i da je naknada odveć šematizirana i najviše ovisna o stupnju trajne invalidnosti (34). Prema najnovijim presudama može se utvrditi prosječna vrijednost naknada³⁵:

– kvadriplegija:	275.000 eura
– potpuna sljepoća:	230.000 eura
– trajna unakaženost lica:	4.600 eura
– potpuni gubitak seksualne moći:	76.000 eura
– sterilnost (žena, 18 godina, bez djece):	76.000 eura
– sterilnost (muškarac, 40 godina, 2 djece, u stalnom braku):	23.000 eura

U Belgiji oblici nematerijalne štete isti su kao i u Francuskoj. Kad je u pitanju kriterij za određivanje visine naknade, tablice igraju vrlo važnu ulogu.

Orijentacijske (*Le tableau indicatif*) tabele u Belgiji imaju prilično dugu i interesantnu povijest. Prve su objavljene još davne 1975-76. godine u Atwerpenu i trotomnoj knjizi «Schade aan de mens» autora J. Viaene, J. Van Steenberge i D. Lahaye. Vrlo brzo nakon toga – 1977.g. – Kraljevska udruga mirovnih sudaca i policijskih sudaca objavljuje orijentacijske tabele za naknadu šteta od motornih vozila. Zbog vrlo velike razlike u praksi sudova 1980.g. pojavile su se orijentacijske tabele s ciljem ujednačavanja prakse različitih sudova. 1994.g., s istim ciljem Nacionalna udruga sudova prvog stupnja i Kraljevska udruga mirovnih sudaca i policijskih sudaca objavljuje svoje orijentacijske tabele. Iste godine donesena je izmjena Zakona o sudovima (članak 601. bis) kojim je 27 prvostupanjskih sudova iz 27 arrondissementa postalo drugostupanjsko tijelo po odlukama mirovnih sudova i policijskih sudova za štete iz prometnih neseća. Nacionalna udruga je goleme *razlike u praksi sudskih tijela osjetila kao injustices par le simple citoyen*. Jedino moguće je bilo izraditi jedinstvene tabele. Nove tabele trebale su sucu biti od pomoći svaki put kada je sudio po načelu *ex aequo et bono*, dakle, kad se od njega očekivala odluka *purement arbitraire*. Te tabele su publicirane 1995. g. s odlukom da se ažuriraju svake dvije godine. 1997. g. one su i ažurirane. Unatoč kritikama nekih teoretičara orijentacijske tabele su prepoznate kao uspjeh prije svega zbog činjenice da ih primjenjuju i osiguravatelji kao likvidacije šteta u mirnom postupku. Konačna redakcija orijentacijskih tabela ostaje i dalje u nadležnosti sudova.

Orijentacijske tabele imaju za cilj promovirati ujednačenost sudske prakse, sintetizirati flamansko-valonske razlike, potaći osiguravatelje na brzo rješavanje šteta, a time i rasterećenje sudova, upoznati oštećene s realnim iznosima koje mogu očekivati, pomoći sucima i omogućiti

parničnim strankama da u relativno malim sporovima, ubrzano dođu do rješenja i time izbjegnu nepotrebne troškove skupog utvrđivanja štete *in concreto*. Orijentacijske tabele nisu zakon. One su samo indikativne i ne diraju u suverenost suca u svakom pojedinom slučaju. Kadgod je štetu moguće ocijeniti *in concreto*, primjeni orijentacijskih tabela nema mjesta. One se, dakle, rabe kad je utvrđeno da šteta doista postoji, ali je nemoguće njeno ocjenjivanje *in concreto*.

Izvatke iz orijentacijskih tablica objavljujemo prema tekstu «Le tableau indicatif», objavljenom u časopisu *Le monde de l'assurance*, Editions Kluwer, Antwerpen, broj 292 od 29. lipnja 2001.g., prilog Document br. 2/2001.

Moralna šteta

Moralna šteta u slučaju privremene/trajne nesposobnosti

Moralna šteta obuhvaća, uz bolove i patnje, sve uobičajne neugodnosti pri obavljanju aktivnosti kao što su uređivanje vrta, sport, razni hobiji te *pretium doloris*.

Ta moralna šteta bit će naknađena kako slijedi:

- 1.250 BEF (39,99 eura) po danu redovne hospitalizacije;
- 1.500 BEF (37,18 eura) po danu hospitalizacije u kojem je oštećeni trpio znatne boli, psihičke muke, posebno, i tijekom otežanog trajanja liječenja;
- 1.000 BEF (24,79 eura) po danu poslije hospitalizacije za 100% nesposobnost.

Ukoliko *pretium doloris* nije uključen u paušal jer je ocijenjen posebno, navedeni iznosi određuju se s 800 BEF po danu.

Ako se *pretium doloris* ocjenjuje posebno, ocjena je određena iznosom od 100 BEF na dan i to po ljestvici od 1 do 7.

Moralna šteta (u slučaju gubitka)

Radi se o vrlo delikatnoj šteti čije štetne posljedice nisu limitirane. Iznosi se između sebe ne mogu uspoređivati. Ne dosuđuje se po službenoj dužnosti, a može biti povećana ili smanjena vodeći računa o posebnim i konkretnim okolnostima kao što su dob tužitelja, jedno dijete, dijete povjereno na čuvanje jednom od roditelja u slučaju razvoda, udana – neudana, oženjen – neoženjen, okolnosti smrti, trajanje odnosa srodstva.

Žrtva	Naknada
Suprug/supruga	400.000 BEF, 9.915,74 eura
Izvanbračni partner koji živi u istom kućanstvu (potrebno da odnos bude stabilan i dugotrajan)	400.000 BEK, 9.915,74 eura
Zaručnici	200.000 BEF, 4.957,87 eura
Partneri stvarno rastavljeni	150.000 BEF, 3.718,4 eura
Roditelj	
Živi u istom kućanstvu	300.000 BEF, 7.436,81 eura
Ne živi u istom kućanstvu	150.000 BEF, 3.718,4 eura
Dijete	
Živi u istom kućanstvu	400.000 BEF, 9.915,74 eura
Živi samostalno	200.000 BEF, 4.957,87 eura
Gubitak ploda	100.000 BEF, 2.478,94 eura

Žrtva	Naknada
Brat/sestra Žive zajedno Ne žive zajedno	100.000 BEF, 2.478,94 eura 60.000 BEF, 1.487,36 eura
Očuh/maćeha Živi zajedno Ne živi zajedno	200.000 BEF, 4.957,87 eura 60.000 BEF, 1.487,36 eura
Posinak/pokćerka Živi zajedno Ne živi zajedno	200.000 BEF, 4.957,87 eura 100.000 BEF, 2.478,94 eura
Djed – baka Živi zajedno Ne živi zajedno	100.000 BEF, 2.478,94 eura 50.000 BEF, 1.239,47 eura
Unuk Živi zajedno Ne živi zajedno	100.000 BEF, 2.478,94 eura 50.000 BEF, 1.239,47 eura
Punac/punica Živi zajedno Ne živi zajedno	70.000 BEF, 1.735,25 eura 45.000 BEF, 1.115,52 eura
Zet Živi zajedno Ne živi zajedno	70.000 BEF, 1.735,25 eura 45.000 BEF, 1.115,52 eura

Šteta s naslova nasljedstva

Ako je žrtva umrla odmah, imateljji prava dobit će naknadu s naslova moralne štete, kao što je uobičajeno za privremenu nesposobnost za rad, uvećanu za fiksni iznos od 25.000 do 100.000 BEF.

Ako je žrtva ostala bez svijesti za vrijeme čitavog razdoblja od nesreće do smrti, s naslova nasljedstva ne dosuđuje se nikakva naknada. Ako je žrtva, doduše, bila svjesna, ali nije bila svjesna neposredne smrtno opasnosti, dat će se redovna naknada za moralnu štetu, kao u slučaju privremene nesposobnosti za rad. Ova naknada ne smije se miješati s naknadom za afektivni odnos.

Estetska šteta

Ova šteta nema u vidu ekonomsku štetu koja je posljedica estetskog oštećenja. Ona se određuje prema skali od 1 do 7 (skala Julin). Mora se voditi računa o mjestu ozljede, o spolu, o starosti, o djelatnosti kojom se osoba bavi. Također, treba voditi računa o socijalnom kontekstu, kao npr. o šansi za udaju.

Kako se radi o šteti koja podliježe ocjeni suca, nužno je dobiti detaljno mišljenje vještaka. Preporuča se da liječnik-vještak, osim što razvrstava ozljedu po skali od 1 do 7, daje i detaljni opis štete, ako je moguće i uz fotografije, ali bez isključivanja mogućnosti da se ozljede ocijene na ročištu po metodi *de visu* (očevidom).

Iznosi koji se predlažu su minimalni iznosi, vodeći računa da naknade za pojedini stupanj mogu biti veće ili manje od predloženih.

Stupanj estetskih ozljeda		Naknada
1.	minimalne	10.000 do 30.000 BEF, od 247,89 do 743,68 eura
2.	vrlo lagane	30.000 do 60.000 BEF, od 743,68 do 1.487,36 eura
3.	lagane	60.000 do 90.000 BEF, od 1.487,36 do 2.231,04 eura
4.	srednje	90.000 do 350.000 BEF, od 2.231,04 do 8.676,27 eura
5.	teške	najmanje 350.000 BEF ili 8.676,27 eura (nije određen maksimum)
6.	vrlo teške	najmanje 600.000 BEF ili 14.873,61 eura (nije određen maksimum)
7.	izazivaju gađenja	najmanje 1.000.000 BEF ili 24.789,37 eura (nije određen maksimum)

Afektivna šteta

Radi se o šteti koju trpe bližnji zbog patnji žrtve. Mora se raditi o trpljenju boli i drugih izvanrednim patnjama žrtve. Ova se naknada daje kad je žrtva u stanju smrtne opasnosti, ili drugim riječima, svaki put kad se njezino stanje može ocijeniti vrlo zabrinjavajućim. Također, mora se raditi o dugotrajnom i svakodnevnom stanju u kojemu bližnji trpe u nazočnosti žrtve čije je fizičko, psihičko i mentalno stanje u stalnoj degradaciji. Ova šteta mora biti nešto drugo od normalne obiteljske podrške žrtvi.

Pretium voluptatis

Radi se o specifičnoj šteti, koja se mora naknaditi neovisno o drugim vrstama naknada. Mora se razlikovati šteta nastala lišavanjem seksualnog života (zbog impotencije, frigidnosti, promjena libida, gubitka osjećajnosti), s jedne strane, i gubitak nade u mogućnost prokreacije (sterilitet).ž, s druge strane.

Nužnost carskog reza ili potreba pribjegavanja umjetnoj inseminaciji – također, su oblici štete koji se trebaju naknaditi.

Mora se naknaditi kako materijalna šteta (npr. kupovina lijekova, medicinskog materijala, kirurške intervencije) tako i moralna šteta.

Zadaća liječnika – vještaka

Imenuje se kvalitetan vještak sa zadaćom da:

1. upozna predmet i liječničku dokumentaciju ili ostalu dokumentaciju za koju sam nađe da je potrebno;
2. izvijesti stranke preporučenim pismom, a njihove savjetnike redovnom poštom, naznačujući mjesto, dan i sat svog vještačenja;
3. pregleda žrtvu i ako tijekom pregleda smatra potrebnim, konsultira liječnike – specijaliste navodeći kasnije u ekspertizi njihovo mišljenje;
4. ispita i opiše ozljede, liječnički tretman i utvrdi postoji li uzročna veza između ozljede i nezgode;

5. da obrazloženo mišljenje o stanju procesa ozdravljenja i trajanje hospitalizacije, kao i stupanj težine pretrpljenih bolova;
6. odredi trajanje i stupanj invalidnosti – radne nesposobnosti, potpune ili djelomične i njezin utjecaj na profesionalnu aktivnost i/ili na druge sfere djelatnosti. Odredi je li tuđa pomoć bila/jest potrebna za vrijeme gore navedenog razdoblja;
7. da obrazloženo izvješće o vremenu u kojem će ozlijeđeni moći ili je mogao, na racionalan način, ponovno početi obavljati svoju profesionalnu djelatnost žrtve i uključuje li taj početak ili ne ulaganje povećanih napora;
8. odredi datum konsolidacije zdravstvenog stanja;
9. odredi trajnu invalidnost – radnu nesposobnost, njezin utjecaj na profesionalnu djelatnost žrtve i/ili na ostale sfere aktivnosti, vodeći računa kako o prethodnom stanju žrtve tako i o njezinoj profesiji;
10. odredi je li pomoć treće osobe bila/jest potrebna za vrijeme obavljanje posla;
11. kaže trebaju li nakon konsolidacije zdravstvenog stanja još uvijek medicinske ili paramedicinske obrade ili ih oštećeni poduzima samo kao konfortne. Odredi prirodu pojačanih potreba, vrijeme kroz koje će biti potrebne i njihovu cijenu. Odredi učestalost potrebne zamjene proteza;
12. opiše eventualnu estetsku štetu i ocijeni je, ako je moguće, prema uobičajenoj skali od 1 do 7. poželjno je da to ilustrira fotografijama;
13. opiše eventualni utjecaj estetske štete na profesionalnu djelatnost žrtve;
14. da obrazloženo mišljenje o tome je li moguće plastičnom operacijom korigirati eventualne brazgotine; fiksira troškove, boli i rizik takvih operacija kao i trajanje nesposobnosti vezanih uz te intervencije;
15. odgovori na sva korisna i relevantna pitanja koja mu postave stranke.

8. Njemačka

Paragraf 253. njemačkog Građanskog zakonika (BGB) regulira pravo na naknadu nematerijalne štete (*ideeler Schaden*). Taj paragraf je kompletiran drugim paragrafima istog Zakonika, a među njima je – za našu temu – najznačajniji paragraf 847, koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete – *Schmerzensgeld*. Odredbe njemačkog Građanskog zakonika uspostavljaju prilično restriktivno pravo na naknadu nematerijalne štete. Između ostaloga, pravo na naknadu *Schmerzensgeld*-a postojalo je samo ako je šteta bila nanesena skrivljeno, a isključena je u oblasti primjene objektivne odgovornosti. Izmjenama Građanskog zakonika, koje su nastupila na snagu 1. kolovoza 2002. g., novi paragraf 253., pravo na naknadu nematerijalne štete priznaje, općenito, dakle, krivnja štetnika nije bitna za postojanje prava na naknadu štete³⁶.

Pod pojmom *Schmerzensgeld* krije se *pretium doloris*, dakle, pretrpljeni fizički i psihički boli, svi vidovi estetske štete, šteta zbog narušenih društvenih odnosa, ulaganje znatnijih napora za postizanje istoga cilja u djelatnosti kojom se oštećeni bavi, gubitak seksualne moći itd. Naknada se dosuđuje u jednom zaokruženom iznosu. Može se dosuditi u kapitalnom iznosu ili u obliku mjesečne rente (*Schmerzensgeldrente*). *Schmerzensgeld* ima dvostruku funkciju: a) tzv. funkciju izjednačavanja položaja oštećenoga nakon nezgode s onim prije nezgode (*Ausgleichsfunktion*) i b) funkcija zadovoljštine (*Genugtuungsfunktion*)³⁷. Pretpostavka za dosuđivanje naknade za nematerijalnu štetu jeste – nematerijalna šteta. Prema pretežitoj sudskoj praksi, čak i Vrhovnog suda (BGH), manja tjelesna oštećenja, tzv. *bagatelne ozljede, nisu nužno nematerijalna šteta, jer one u pravilu ne utječu na životnu radost niti uzrokuju spomena vrijedne smetnje*³⁸. S istoga razloga nisu se priznavale ni naknade za osobni šok pretrpljen bez tjelesnog ozljeđivanja, npr. U slučaju ozljeda ili smrti bliske osobe³⁹, odnosno, takva naknada se dosuđuje samo iznimno, ako je oštećeni doista diagnosticiran kao psihički

bolestan (*Nervenzusammenbruch*), a duševni šok nije neopravdana i pretjerana reakcija te ako se radi o bliskoj osobnoj vezi između oštećenog i žrtve⁴⁰.

Naknada za nematerijalnu štetu dosuđuje se samo ako je oštećeni doista trpio psihičke ili fizičke boli. Naknada se određuje metodom pravičnosti (*Billigkeit*), pri čemu se moraju uzeti u obzir sve okolnosti nekog slučaja, kao što su: trajne posljedice, ožiljci, potrebe buduće obrade, posebne potrebe, opasnost po život, duljina liječenja, tijek i način procesa rehabilitacije (korištenje štaka, kolica...), psihičke promjene uvjetovane nezgodom, starost ozlijeđenoga, stanje zdravlja prije nezgode, način izvršenja štetnog akta, imovinsko stanje štetnika itd.

Kao što vidimo, njemački sudovi primjenjuju tzv. konkretnu metodu ocjene nematerijalne štete. Službenih tabela nema, pa se zainteresirani uglavnom upućuju na prethodnu sudsku praksu, koja se često sabire i objavljuje.

Potpuna invalidnost četveromjesečne djevojčice. Mozgovne funkcije gotovo u cijelosti bez spontanog motoaktiviteta, nemogućnost uspostavljanja kontakta s okolinom, jedva reagira na svijetlo. Potpuno ovisna o tuđoj pomoći. Promjena stanja se ne očekuje. Za Schmerzensgeld – 300.000 DM, Viši zemaljski sud u Duesseldorfu, 15.06.2000., br. 8U 147/99, obj. u Versicherungsrecht br. 32/2001.

Šezdesetopetogodišnjak, prijelom baze lubanje, otvoren prijelom obje potkoljenice, udarci po cijelom tijelu, dva tjedna u životnoj opasnosti, mjesec dana na intenzivnoj njezi, nakon nekog vremena amputacija obje noge iznad koljena, pet mjeseci bolničkog liječenja, šest mjeseci u centru za rehabilitaciju, trajno upućen na tuđu pomoć, vezan za invalidska kolica, intenzivan osjećaj fantomske boli. Za Schmerzensgeld: 175.000 DM. U obrazloženju takve naknade sud ističe da se radi o osobi u poodmakloj dobi, koja – za razliku od mlađih osoba – nije izložena mnogobrojnim smetnjama vezanim uz takve ozljede, kao što su gubitak povoljne prilike za sklapanje braka, planiranje obitelji, napredovanje u zvanju. Ozlijeđeni je riješio sve svoje životne probleme; on će kroz kraće vrijeme trpjeti posljedice ozljeda nego što bi to bio slučaj s mlađom osobom s istim ozljedama...Zemaljski sud Koeln, 7.7.1989., br. 18 O 455/88., obj. u Versicherungsrecht br. 19/90.

Najviša naknada dosada dosuđena iznosi nešto više od 500.000 eura. Dosuđena je 48-godišnjem učitelju koji je zadobio teške ozljede glave i brojne prijelome po cijelom tijelu. Ne može govoriti i gotovo se ne može pomaknuti. Također je izgubio vid na jedno oko. Ne može komunicirati s okolinom, ali je svjestan stanja. Zemaljski sud Muenchen, br. 19 O 8647/00. od 29. ožujka 2001., prema Pscheidl, Trends in Compensation for non pecuniary losses..., str. 16.

Prema nekim prosječnim vrijednostima naknade su⁴¹:

– kvadriplegija:	od 175.000 do 250.000 eura
– potpuna sljepoća:	75.000 do 250.000 eura
– gubitak okusa i mirisa:	3.500 do 16.000 eura
– potpuni gubitak seksualne moći (muškarac):	15.000 do 75.000 eura
– sterilnost: žena, 18.g., bez djece:	6.000 do 30.000 eura
– sterilnost: muškarac, 40 godina, u braku, bez djece:	12.500 do 35.000 eura

9. Austrija

I austrijski Građanski zakonik (ABGB) je, kad je u pitanju naknada nematerijalne štete, prilično restriktivan. Paragrafi 1325. do 1332. sadrže odredbe o naknadi nematerijalne štete u slučaju tjelesne ozljede. Dok se paragraf 1325. odnosi na pretrpljene boli u slučaju tjelesne ozljede, paragraf 1326. govori o naknadi u slučaju naruženja. No, par. 1326. nema u vidu samo nematerijalnu štetu, nego i materijalnu štetu koju naruženje (*Verunstaltung*) može uzrokovati

oštećenju osobi u formi napada u budućnosti. To znači da se ekonomske okolnosti budućeg života moraju uzeti u obzir kad se ocjenjuje visina naknade, a posebno kod žena⁴².

Kod ocjene visine naknade, općenito, liječnik – vještak određuje stupanj tjelesne nesposobnosti u postocima. No, šteta se ne ocjenjuje *in abstracto* na temelju utvrđene invalidnosti, već se uzimaju u obzir sve okolnosti slučaja, a posebno (ne)sposobnost za zarađivanje (*Erwerbsunfaehigkeit*) kao posljedica pretrpljene ozljede⁴³. Važne su vrsta i težina ozljeda, njihov intenzitet, trajanje i vrsta boli, utjecaj na zdravlje, gubitak životne radosti. Naravno, nikakve službene tabele ne postoje, premda ih sudovi rabe, ponekad i objavljuju. Naknada se dosuđuje u jednom ukupnom iznosu i to u formi kapitalne isplate ili u formi rente. Praksa visinu naknade određuje množeći trajanje boli (*Schmerzperiode*) s vrijednošću dana trpljenja boli (*Schmerzensgeldsaetzen*), a ta je različita od suda do suda, kao što je vidljivo iz sljedeće tabele⁴⁴.

ORIJENTACIONI IZNOSI NAKNADE ZA PRETRPLJENE TJELESNE I DUŠEVNE BOLI U AUSTRIJI

Stanje: veljača 2001.

	Bolovi			
	lagani	srednji	jaki	izrazito jaki
OLG[*] Graz	1.200-1.500	1.700-2.00	2.500-3.000	4.000 ^{**}
OLG Innsbruck	1.500	2.200-2.500	2.500-3.000	3.500
OLG Linz	nema podataka	nema podataka	nema podataka	nema podataka
OLG Wien	1.200	2.000*	3.000*	
LG^{***} Eisenstadt	1.250	1.600-1.700	2.500-3.000	
LG Feldkirch	1.000	2.000	3.000	
LG ZRS^{****} Graz	1.500	1.800	2.200	3.000
LG Innsbruck	1.200-1.500	1.700-2.000	2.500	
LG Klagenfurt	1.400	2.800	4.200	do 5.600
LG Linz	1.300	2.600	4.500	
LG Salzburg	1.200	1.700-2.000	2.500-3.000	
LGSt. Polten	1.200	2.400	3.600	
LG ZRS Wien	1.200-1.500	2.000	3.000*	
LG Komeuburg	1.200	2.000	3.000	
LG Krems	1.250-1.500	1.800-2.000	2.500-3.000	
LG Leoben	1.500	2.000	2.500*	3.000-4.000
LG Ried i I	1.500	2.500	3.500	4.000-4.500
LG Steyr	1.500	2.500	4.000	
LG Wels	1.000	2.000	3.000	
LG Wr Neustadt	1.200	2.000	3.000	

NAPOMENA: Navedena tablica predstavlja samo orijentacione kriterije pri procjeni naknade i ne primjenjuje se kao metoda obračuna!!

Izdao visoki dužnosnik vlade i uprave profesor dr. Franz Hartl, predsjednik Zemaljskog suda Korneuburg i R.

Tablica će biti objavljena u časopisima RZ, AnwBI i SV.

* OLG – Oberlandesgericht – Viši zemaljski sud

** U pojedinačnom slučaju dosuđuju se i nešto veći iznosi

*** LG – Landesgericht – Zemaljski sud

**** LG ZRS – Landesgericht für Zivilrechtssachen – Zemaljski sud za građanska pitanja

Vrijedi za razdoblje:

od: 09.03.2001.

do: 09.03.2002.

IZVOR: NEUHAUSER, ALBERT, osiguranje od automobilske odgovornosti u Austriji, Zbornik sa 9. Savjetovanja o obradi i likvidaciji međunarodnih šteta HUO, Opatija, 2001.

Prema prosječnim vrijednostima Višeg zemaljskog suda u Linzu, naknade se kreću:

- za lake boli: 95,00 euro za dan
- za srednje boli: 190,00 eura po danu
- za jake boli: 330,00 eura po danu

Prema nekim prosječnim vrijednostima⁴⁵ naknade su:

- kvadriplegija: cca 110.000 eura
- potpuna sljepoća: 50.000 eura
- gubitak okusa i mirisa: 9.000 eura
- trajna unakaženost lica: 5.000 eura
- potpuni gubitak seksualne moći: 47.000 eura
- sterilnost kod žene: 50.000 eura

Najviša naknada do sada dosuđena iznosi 218.000 eura (Vrhovni sud, presuda br. 20b237/01v. od 18.04.2002. g.).

U slučaju smrti bliske osobe, prema zakonskim odredbama i dosadašnjoj sudskoj praksi, vrijedi ono što je navedeno za situaciju u Njemačkoj. No, Vrhovni sud je u presudi br. 2 Ob 84/01 v. od 16.05.2001. g., prvi puta promijenio mišljenje: u slučaju grube nemarnosti ili namjere štetnika naknada nematerijalne štete u obliku boli zbog smrti bliskog rođaka može se dosuditi i kad bol, odnosno, žalost nije okvalificirana kao osobna bolest⁴⁶.

9. Jugoslavija

Pravni temelj priznavanja nematerijalne štete isti je kao i u Hrvatskoj, dakle, Zakon o obveznim odnosima. Najviše dosuđivani iznosi za pojedine oblike naknade nematerijalne štete u 2002.g. bili su⁴⁷:

- naknada za pretrpljene duševne boli zbog umanjena životne aktivnosti, za svakih 10% trajne invalidnosti: od 850 do 1.400 eura
- za pretrpljene fizičke boli: 1.000 eura ukupno
- za pretrpljeni strah: 800 eura
- duševne boli zbog smrti bliske osobe:
  - supružnicima: od 2.500 do 4.000 eura
  - djeci za smrt roditelja: od 3.500 do 5.000 eura
  - roditeljima za smrt djeteta: od 3.500 do 5.000 eura

10. Zaključak

Pravo na naknadu nematerijalne štete, štete uzrokovane smrću ili ozljedom osobe, u europskim zakonodavstvima ima različite oblike, što ovisi o povijesnom nasljeđu. Isto se odnosi i na način utvrđivanja i ocjene pretrpljene štete, odnosno, na kriterije dosuđivanja naknade. Problem je, utoliko, značajan što se pravo na naknadu štete širi kako glede pravne osnove (Njemačka,

Austrija, Italija...), tako i glede visine naknade. Na ovo širenje, bez dvojbe, odlučujuće utječe postojanje obveznog osiguranja od autoodgovornosti. Različitost ugrožava pravni sustav Europske unije, zbog čega su poduzeti koraci da se taj problem riješi nekim zajedničkim stajalištima, koja će, prvenstveno, provoditi sudovi u praksi. Cilj je: izjednačiti položaj oštećenih u cijeloj Uniji. Vjerojatni ishod bit će: propisom određivanje oblika i kriterija za naknadu nematerijalne štete bar na području šteta od automobila (već učinjeno u Španjolskoj), odnosno, djelomično u Italiji. Kad se, pak, danas, uspoređuje stanje u pojedinim zemljama, upada se u opasnost uopćavanja i krivog zaključivanja, jer niti jedan slučaj nije u potpunosti isti, pa ni naknada ne može biti u potpunosti ista. Tu ne vrijedi u cijelosti niti načelo da je u najbogatijim zemljama najveća naknada. Ako bi se kao osnovica uzelo 100, ona je rang zemalja, prema stanju u 1999.g., sljedeći⁴⁸:

Zemlje iznad 100		Zemlje ispod 100	
□ Švicarska	240	□ V. Britanija	89
□ Belgija	149	□ Nizozemska	71
□ Luksemburg	142	□ Italija	69
□ Irska	126	□ Španjolska	68
□ Francuska	117	□ Danska	30
□ Njemačka	111	□ Portugal	29
		□ Grčka	29

Naravno, i u ovoj desetogodišnjoj tabeli danas bi se moglo naći promjena, primjerice, naknade u Španjolskoj i Italiji u međuvremenu su toliko povećane da su te zemlje izbile sigurno u sam vrh europske ljestvice. Promjene će se događati i u budućnosti, jer će sudovi neminovno morati uzimati u obzir gospodarsko-socijalnu situaciju u svojoj zemlji.

¹ v. G. Ledda – M. Bruno, *Risarcimento del danno fisico*, Roma, 1991., str.38.

² v. P. Szollesy – Ch. Robert Tissot, *L'evaluation du dommage resultant de l'invalidite dans divers pays europeens*, Zurich, 1973., str. 29.

³ u samom izrazu « nematerijalna šteta» postoji u određenom smislu *cintradictio in adiecto*.

⁴ Mile Boras – Lujo Margetić, *Rimsko pravo*, Rijeka, 1998, str. 39.

⁵ idem.

⁶ isti, str. 169.

⁷ isti, str. 170.

⁸ isti, str. 171.

⁹ Pscheidl, Dieter, *Dolor – Pretium*, 11. AVUS Seminar, 23-28-IX, 1991., str. 3.

¹⁰ isti, str. 4.

¹¹ idem.

¹² v. Mrvić-Pecotić, Nataša, *Pravo na naknadu nematerijalne štete u uporednom pravu*, str. 20., *Zbornik naknada nematerijalne štete*, Budva 2001.

¹³ Ulf. D. Lemor, *Aktualna pitanja osiguranja u EU – Utjecaj Bruxellesa na djelatnost osiguranja*, *Bilten Hrvatskog ureda za osiguranje*, br. 47., str. 27.

¹⁴ te Smjernice imaju u vidu poboljšanje položaja oštećenih građana, posebno u slučaju smrti ili tjelesne ozljede.

¹⁵ u prijevodu s engleskog prof. Larise Grubešić

¹⁶ Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti kao najbolje sredstvo zaštite oštećenih, ali i samih štetnika, uvele su sve europske zemlje, osim Rusije.

¹⁷ Zajednica osiguranja definira se kao «Skup osoba kojima prijete isti rizik», v. *Les grands principes de l'assurance*, L'Argus, Paris, 2002., str. 52.

¹⁸ Szollesy – Tissot, o.c., str.14.

¹⁹ idem.

²⁰ isti, str. 15.

-
- ²¹ isti, str. 417.
- ²² U Digesrama 9, 4, 7, Gaius ad edictum provintiale, čitamo da su ograbotine i deformacije izvan moguće procjene, jer tijelo slobodne osobe ne dozvoljava procjenu u novcu, prema: Rossi, Vittorio, *Il danno biologico e la sua evoluzione*, 2-do Convegno nazionale ANEIS-Aspeti valutativi del danno alla persona, Padova, 1998., str. 29.
- ²³ Szollesy – Tissot, o.c., str. 417.
- ²⁴ isti, str. 10.
- ²⁵ Stope utuženih predmeta v. U priloženoj tabeli.
- ²⁶ Rossi, Vittorio, o.c., str. 29.
- ²⁷ Lloyd Adriatico, *La responsabilita civile automobilistica*, Trieste, 1988., str. 96.
- ²⁸ idem.
- ²⁹ det. V. Ćurković, Marijan, *Štete na osobama u Europi*, Zbornik s 2. Savjetovanja o obradi i likvidaciji šteta Hrvatskog ureda za osiguranje, Opatija, 1994., str. 69.
- ³⁰ det. Lovetti, Silvio, *Novi talijanski propisi doneseni s ciljem omogućavanja brz i pravične naknade šteta prouzročenih u prometnim nezgodama*, Zbornik s 10. Savjetovanja o obradi i likvidaciji međunarodnih šteta Hrvatskog ureda za osiguranje, Opatija, 2002., str. 85. i dalje.
- ³¹ Lovetti, o.c., str. 84.
- ³² idem.
- ³³ Szollesy – Tissot, o.c., str. 33.
- ³⁴ idem.
- ³⁵ Pscheidl, Dieter, *Trends in compensation for Non-Pecuniary Losses in various European Countries*, XI World Congress, New York, 20-25. October 2002., str 14.
- ³⁶ idem.
- ³⁷ Gerstner, Joachim, *Dolor-Pretium? Nazionaler Bericht fur detschland*, AVUS Seminar, 1991., str. 29.
- ³⁸ isti, str. 6.
- ³⁹ isti, str. 7.
- ⁴⁰ Pscheidl, Trends..., str. 15.
- ⁴¹ idem.
- ⁴² Szollesy – Tissot, o.c., str. 137.
- ⁴³ isti, str. 141.
- ⁴⁴ Neuhauser, Albert, *Osiguranje od automobilske odgovornosti u Austriji*, Zbornik s 9. Savjetovanja o obradi i likvidaciji međunarodnih automobilskih šteta Hrvatskog ureda za osiguranje, Opatija, 2002., str. 26.
- ⁴⁵ Pscheidl, Trends..., str.
- ⁴⁶ isti, str.
- ⁴⁷ pregled sačinjen od osiguravajućeg društva Milenijum a.d., Beograd, veljača 2003. g.
- ⁴⁸ Ćurković, Marijan, o.c., str. 71.

Davor Dorbolo

**REGRESNI ZAHTJEVI ŠVICARSKOG SOCIJALNOG OSIGURANJA
S POSEBNIM OSVRTOM NA ZAHTJEVE ŠVICARSKOG ZAVODA
ZA OSIGURANJE NEZGODE (SUVA)**

Regresni zahtjevi švicarskog socijalnog osiguranja s posebnim osvrtom na zahtjeve švicarskog zavoda za osiguranje nezgode (SUVA)

Na ranijim seminarima dali smo kraće prikaze regresa socijalnog osiguranja Austrije i Njemačke koji su objavljeni u biltenima HUUO br. 4 i 5 iz 1995. godine, a u jednom kasnijem izlaganju samo je dotaknuto pitanje regresa socijalnog osiguranja Švicarske.

Budući da se radi o vrlo složenoj i vrlo specifičnoj materiji, jer švicarski zakonodavac je neka pitanja iz socijalnog osiguranja, a ovdje posebno mislimo na zakonsko osiguranje nezgode, riješio znatno drugačije nego što je to riješeno zakonima u ostalim europskim zemljama, to pitanje zaslužuje posebnu pažnju zbog svoje različitosti i niza specifičnosti, ali i sve većeg broja regresnih osiguravatelja švicarskih osiguravatelja po osnovu obaveznog osiguranja nezgode.

Za razliku od ostalih europskih država u Švicarskoj se u slučaju nezgode ne mogu javljati sa regresima zdravstvena i mirovinska osiguranja, jer ona u tim slučajevima ne vrše niti nikakva davanja, jer je zakonski riješeno sa Saveznim zakonom o osiguranju nezgode (UVG) od 20. 03. 1981. godine, da se u slučaju nezgode na radu, ili izvan rada, bilo da se radi o troškovima liječenja, naknade za vrijeme bolovanja, invalidske mirovina i drugo, takva davanja padaju na teret obaveznog osiguranja nezgode.

Zbog toga se u slučajevima kada treće osobe prouzroče štetu, sa regresom mogu javiti samo obvezni osiguravatelji nezgode, dok obično zdravstveno i invalidsko osiguranje, ne vrši nikakva davanja i ne javljaju se sa regresima prema štetniku, odnosno njegovom osiguravatelju od odgovornosti.

To je ta bitna razlika od regresa socijalnog osiguranja u Austriji ili Njemačkoj, gdje se sa regresnim zahtjevima javljaju i opća zdravstvena osiguranja, npr. GKK iz Austrije i njihova mirovinska osiguranja kojih postoji nekoliko, u Njemačkoj se može javiti AOK, IKK, BKK i ostala zdravstvena osiguranja, mirovinski osiguravatelji, ali u posebnim slučajevima i Berufsgenossenschaft, kao i austrijski AUVA.

Naime, te organizacije dužne su snositi troškove liječenja kako u slučaju običnih oboljenja, tako i u slučaju nezgode, zatim davanja za vrijeme bolovanja, rehabilitacije, davanja u prijelaznim periodima, pa sve do umirovljenja.

Za razliku od njih, u Švicarskoj davanja za liječenja običnih bolesti, naknade za vrijeme bolovanja i drugo, nikad ne mogu biti nadoknađene od obaveznog osiguranja nezgode, tako da ne postoji mogućnost da se obična zdravstvena osiguranja, ili mirovinska osiguranja javljaju sa regresom.

Kada govorimo o obaveznom osiguranju nezgode, prvenstveno mislimo na SUVA-u, Schweizerische Unfallversicherungs Anstalt, zato jer je ona najveći obvezni osiguravatelj nezgode u Švicarskoj, kod koje je osigurano preko 100.000 poduzeća sa oko 1.800.000

---

* AVUS, Graz

djelatnika, što čini oko trećine poduzeća, ili dvije trećine cjelokupnog broja osiguranika, s time da napominjemo da i nezaposlene osobe koje su uredno prijavljene na odgovarajućim uredima za zapošljavanje su automatski osigurane kod SUVA-e.

SUVA je neprofitabilna, nedržavna ili kantonalna organizacija, već je samostalna organizacija javnog prava, čija se djelatnost financira isključivo premijama i nije budžetski dotirana.

Njome upravlja upravni odbor i poslovodni organi i 20 agentura koje imaju svoju posebnu liječničku službu, savjetovaništa i vanjske službe.

Osim toga u sastavu SUVA-e nalaze se dva super moderna i medicinski izvanredno opremljena klinička rehabilitaciona centra Belikon i Sion, koji imaju zadaću prevencije i rehabilitacije i pružaju potpunu zdravstvenu zaštitu osiguranicima.

To jest glavna, ali ne i jedina aktivnost SUVA-e, jer je ona aktivna u pogledu oblasti sigurnosti na radu i djeluje kroz razne zakonske koordinacione komisije.

Osim SUVA-e naravno postoje i drugi privatni osiguravatelji, obveznih zakonskih osiguranja nezgode, Vama je to vjerojatno poznato, jer dobivate zahtjeve od pojedinih švicarskih osiguravatelja koji se bave tom djelatnošću.

Osim toga postoje i javne blagajne obaveznog osiguranja od nezgode, no međutim, one imaju znatno manje osiguranika od SUVA-e i zbog toga se javljaju znatno rjeđe sa zahtjevima nego SUVA, ali i za njih vrijede isti zakonski propisi UVG-a koje ćemo u kasnijem tekstu detaljno obraditi.

SUVA se ne javlja samo sa svojim regresima, već, to ste vjerojatno također zamijetili u praksi, i sa regresnim zahtjevom IVG-a – Bundesgesetz über die Invalidenversicherung i to temeljem zakonskih propisa.

Važno je napomenuti da SUVA ne osigurava sve nezgode, već da jedan dio osiguranja preuzimaju privatna osiguranja i javne osigurateljne blagajne, pa i pojedine bolesničke blagajne za ona poduzeća i osobe za čije osiguranje SUVA nije nadležna.

Osim toga u slučajevima ako poslodavac u djelatnostima koje ne osigurava SUVA nije osigurao radnike, oni su automatski osigurani kod "Ersatzkasse" – dopunske blagajne, koja se financira doprinosima svih poslodavaca, tako da praktički ne postoji nezaposlena osoba koja ne bi imala osiguranje nezgode.

Budući da se u praksi katkad isprepliče bolesničko osiguranje sa osiguranjem nezgode, u slučajevima kada bolesnička blagajna pruža davanja, a ustanovi se da se radi o nezgodi, ona će svoje potraživanje proslijediti SUVA-i koja je dužna preuzeti postojeće troškove.

Postoje posebne kolizione norme i razgraničenja između osiguravatelja koji smanjuju mogućnost takvih slučajeva, ali oni se mogu javiti ne samo kod zdravstvenog osiguranja, već i kod invalidskog osiguranja, pa upravo te kolizione norme sprječavaju da SUVA nadoknađuje "Taggeld" ili rentu, u slučajevima ukoliko postoji zahtjev kod invalidskog osiguranja.

Moguće su naravno pogreške i zbog toga treba posebno obratiti pažnju prilikom likvidacije, na što će Vam biti još posebno skrenuta pažnja u usmenom izlaganju.

I OSIGURANE OSOBE

Prema propisima UVG-a svi zaposleni radnici u Švicarskoj imaju obavezno osiguranje od nezgode i profesionalnih bolesti, a 2/3 tih osoba osigurane su kod SUVA-e.

Osim toga postoji i mogućnost dobrovoljnog osiguranja za poslodavca, čiji su djelatnici obavezno osigurani kod SUVA-e. Isto tako i samostalni djelatnici koji ne zapošljavaju druge djelatnike, mogu se dobrovoljno osigurati, kao i članovi obitelji poslodavaca i samostalnih djelatnika.

Prostorno i vremensko važenje osiguranja

Osiguranje vrijedi ne samo na području Švicarske, već i u inozemstvu, bez obzira da li djelatnik ide poslovno ili privatno u inozemstvo.

Za vrijeme vremenski ograničenog rada u inozemstvu do dvije godine kada djelatnik radi za svog poslodavca u inozemstvu, on je također osiguran.

U posebnim slučajevima u prometu ili u javnoj upravi kada se djelatnici dugo ili stalno nalaze u inozemstvu, ukoliko tada obavljaju poslove za svog poslodavca, također su osigurani i to duže nego dvije godine.

Početak i kraj osiguranja

Osiguranje počinje na dan za kada je stvarno trebao početi radni odnos, a najkasnije kada osiguranik započinje put na posao, prestaje 30-tog dana po isteku radnog odnosa.

Kod osoba koje rade djelomičnim radnim vremenom, a nemaju posebno ugovoreno osiguranje za nezgode koje se dogode izvan radnog vremena, za njih važi osiguranje do povratka sa rada kući.

Što je osigurano obaveznim osiguranjem od nezgode

Osigurani su financijski gubici prouzročeni nezgodom ili ozljedama tijela u slučajevima sličnim nezgodi i profesionalne bolesti.

Definicija nezgode je data u nizu pravnih mišljenja i mogla bi se sažeti kao iznenadno i nepredvidivo štetno djelovanje vanjskih faktora na ljudsko tijelo.

Pod nezgodom se također podrazumijeva i ozljeda tijela koja nije nastala vanjskim djelovanjem, ali se dogodila iznenada i ne voljom oštećenog.

Što se tiče profesionalnih bolesti, one nisu predmet regresa, pa ih stoga nećemo niti posebno obrađivati.

Nezgode izvan radnog odnosa su nezgode koje se ne događaju na radnom mjestu, a u te spadaju nezgode koje se događaju na putu na posao, ili na povratku sa posla, sportske nezgode, prometne nezgode koje nisu u vezi sa obavljanjem djelatnosti, nezgode u domaćinstvu, privatnih djelatnosti i općenito u slobodno vrijeme.

Davanja osiguravatelja nezgode

Medicinska obrada daje se u principu vremenski neograničeno, po slobodnom izboru kod liječnika, zubara, kiropraktičara, apoteke ili bolnice.

Također se nadoknađuju i potrebni troškovi medicinske obrade u inozemstvu do dvostrukog iznosa koji bi se platio za takvo liječenje u Švicarskoj.

Nadalje se preuzimaju troškovi boravka u lječilištu koje odredi liječnik, kod toga značajnu ulogu igraju rehabilitacione klinike u Belikonu i Sionu, kako bi se omogućio što je moguće brži povratak u svakodnevni život.

Ti troškovi naravno padaju na teret SUVA-e, odnosno ostalih osiguravatelja.

SUVA ima zakonsku zadaću da se brine o ekonomičnosti i svrsishodnosti medicinskog postupka i za to ima vlastitu medicinsku službu sa iskusnim specijalistima koji će uz liječenje davati i potrebne savjete osiguraniku.

Nadalje se nadoknađuju troškovi prijevoza, spašavanja ozlijeđenih osoba, davanja nožnih ili ručnih proteza kojima se nastoji nadoknaditi tjelesnu funkciju, zatim naočale, slušni aparati, zubne proteze, naravno, jedino u slučaju kada nastaju kao posljedica tjelesne ozljede.

Glavna novčana davanja odnose se na Taggeld, koji iznosi 80% zarade kod punog radnog vremena, odnosno odgovarajući dio kod djelomičnog radnog vremena.

Invalidske rente ovisno o postotku invaliditeta mogu biti do 80%.

Davanja bespomoćnim osobama za dnevnu životnu njegu, ukoliko je potrebna tuđa pomoć preko 1/3 životnih potreba, ili je potreban stalni nadzor nad ozlijeđenom osobom.

Kod osoba koje su pretrpile tjelesno i psihičko oštećenje u trajnom obliku, mogu ostvariti naknadu za ozljedu integriteta koja za razliku od invalidske rente nadoknađuje nematerijalnu štetu koju ozlijeđeni trpi. Naknada zbog tjelesnog integriteta jest, što je izuzetak u socijalnom osiguranju, zapravo nematerijalna šteta koja se daje ozlijeđenom zbog pretrpljenih ozljeda, odnosno invaliditeta.

Naknada se daje u jednokratnom godišnjem iznosu, a izračunava se na temelju godišnje zarade oštećenog i postotka invaliditeta.

Rente nasljednicima daju se u određenom postotku izgubljene zarade udovici i udovcu 40%, djetetu koje je izgubilo jednog roditelja 15%, djetetu koje je izgubilo oba roditelja 25%, najviše 70%.

Razvedenom bračnom drugu može se dati najviše 20%, s time da ukupna davanja ne mogu prijeći 90%, jer su u tom slučaju srazmjerno smanjuju.

Ovo bi bio prikaz najosnovnijih davanja po osnovu Zakona o osiguranju nezgode koji važi kako za SUVA-u, tako i za ostale osiguravatelje nezgode, a u daljnjem tekstu ćemo pokušati detaljizirati sve vidove naknade, jer napominjemo, radi se o zaista složenom sistemu, a o zahtjevima koje Vi dobivate nema dovoljno obrazloženja, tako da Vam ovaj tekst može poslužiti u praksi kada dobijete zahtjeve osiguravatelja zakonske odgovornosti nezgode.

II POSEBNI DIO

Ovaj posebni dio moramo podijeliti na sedam različitih dijelova, jer jedan dio odnosi se na davanja koja se ne daju direktno osiguraniku, već se odnose na pokriće troškova liječenja i sl., dok se drugi dijelovi odnose na direktna davanja osiguraniku u pogledu naknade za vrijeme bolovanja, invalidske mirovine, mirovine nasljednicima, odštete zbog tjelesnog oštećenja, davanja u prijelaznim razdobljima, uračunavanje mogućeg poskupljenja.

1. Pokriće troškova liječenja i drugih davanja

Člankom 10 UVG-a, zatim 17/2, te UVV 27 i 142, nadoknađuju se troškovi ambulantnog liječenja, liječnika, zubara, kiropraktičara, medikamenata, medicinskih pretraga, bolničkih ispitivanja, troškova lječilista itd.

U ovom dijelu nemamo zapravo nešto posebno reći, jer praktički identična davanja daje i Hrvatsko zdravstveno osiguranje i ostala zdravstvena osiguranja, možda bi jedino trebalo posebno naglasiti da se prema članu 8 UVV nadoknađuje potrebna kućna njega – tuđa pomoć, člankom UVV 10/3 i UVV 17 trošak liječenja u inozemstvu koji se nadoknađuje do dvostrukih troškova takvog odgovarajućeg liječenja u Švicarskoj.

U taj dio spadali bi i troškovi za pomoćna sredstva predviđena člankom UVG 11, UVV 19 i VUV 1 do 7.

Člankom UVG 12 predviđena je naknada oštećenih proteza, naočala, slušnih aparata, zubnih proteza, uključujući i sva ostala pomagala kojima se je služila ozlijeđena osoba.

Troškovi spašavanja, prijevoza, predviđeni su članovima UVG br. 13 i UVV 20, a troškovi transporta iz inozemstva ograničeni su do visine 1/5 jednogodišnje zarade oštećenog.

Troškove prijevoza umrle osobe u mjesto pokopa u zemlji preuzima SUVA članak UVG 14/1 i prema članku UVV 21 troškovi prijevoza iz inozemstva pokriveni su do 1/5 godišnje zarade.

Također se nadoknađuju i troškovi pogreba do iznosa sedmodnevne zarade pokojnog.

2. Direktna novčana naknada oštećenom

Taggeld

Oštećenoj osobi za vrijeme potpune radne nesposobnosti ili djelomične radne nesposobnosti koja je prouzročena nezgodom, prema čl. 16 UVG-a kod potpune radne nesposobnosti pripada Taggeld od 80% osobnog dohotka, dok kod djelomične radne nesposobnosti srazmjerno postotku nesposobnosti.

Taggeld se daje za svaki kalendarski dan, a ne samo za radne dane.

Radna nesposobnost potpuna ili djelomična, mora biti dokazana medicinskom dokumentacijom.

Kod toga treba napomenuti da ovdje treba svakako razlikovati „Arbeitsunfähigkeit“, u prijevodu radna nesposobnost, od izraza „Erwerbsunfähigkeit“ koji bismo mogli prevesti kao djelatna-

stručna osposobljenost, jer Taggeld pripada samo u slučaju radne nesposobnosti – Arbeitsunfähigkeit.

Naprotiv, Erwerbsunfähigkeit, ukoliko je posljedica nezgode, ili profesionalne bolesti i ostaje i nakon liječničkog tretmana, i ne može se očekivati poboljšanje, jest pravni osnov za invalidsku rentu, a budući da se invalidska renta i Taggeld međusobno isključuju, to znači u slučaju radne nesposobnosti može se jedino dobiti Taggeld.

Pravo na ostvarivanje Taggelda ostvaruje se trećeg dana nakon nezgode kada je nastupila radna nesposobnost, a prestaje sa početkom invalidske rente, ili smrću ozlijeđene osobe.

Radi lakšeg razjašnjenja dati ćemo jedan primjer izračuna Taggelda:

osnovna plaća iznosi	CHF	5.100,00	mjesečno	
dječji dodatak	CHF	160,00	mjesečno	
treba dodati 13. plaću	CHF	5.100,00		

CHF 5.100,00 x 12				= CHF 61.200,00
CHF 160,00 x 12				= CHF 1.920,00
13. plaća				= CHF 5.100,00
godišnji iznos				= CHF 68.220,00
podijeljeno sa 365 dana, jer Taggeld se daje prema kalendarskim danima i 80 % od toga Taggeld iznosi				= CHF 149,55

Ukoliko se oštećena osoba nalazi na liječenju u bolnici, ili rehabilitacionom centru, tada se od Taggelda odbija iznos troškova ishrane, koje plaća SUVA, ali samo u slučaju ukoliko oštećeni nema djecu za koju se mora skrbiti, jer u tom slučaju taj odbitak otpada.

3. Invalidska renta

Osnov za invalidsku rentu predviđen je čl. 18 UVG-a prema kojem ukoliko je oštećeni zbog posljedica nezgode postao invalid od najmanje 10% ima mogućnost zahtjeva za invalidsku rentu.

U smislu švicarskog zakona pod invaliditetom se podrazumijeva tjelesna i psihička šteta, npr. gubitak jednog uda, značajno ograničenje tjelesne funkcije, vidljivo umanjenje psihičkih mogućnosti itd., invaliditet u smislu zakona mora smanjiti „Erwerbsfähigkeit“, tj. zapravo mogućnost zarade zbog nemogućnosti obavljanja posla, tako da invaliditet u smislu obveznog osiguranja nezgode nije medicinski, nego financijski pojam.

Već smo Vam napomenuli da osnov za dobivanje invalidske rente jest invaliditet od 10%, jer ispod tog postotka ne postoji pravo na rentu.

Renta se izračunava na slijedeći način: godišnja zarada oštećenog iznosila je 48.000,00 CHF, 80% od toga, jer to je maksimum koji se može dobiti na ime invalidske rente, iznosi 38.400,00 CHF, invaliditet od npr. 10%, daje godišnju rentu od 3.840,00 CHF, ili mjesečno CHF 320,00.

Osnov za invalidsku rentu je gubitak koji na švicarskom tržištu rada ima oštećeni, odnosno iznos koji on zbog invaliditeta više ne može ostvariti.

Utvrđivanje osnova je više ili manje hipotetsko, tako da i mjerila igraju određenu ulogu, ali iskustvo je pokazalo da niti primjenom tzv. tabele invaliditeta se ne može dobiti bolji rezultat.

4. Mjerila za utvrđivanje visine rente

Kao osnovno mjerilo gubitka koji se nadoknađuje rentom jest zarada koju je oštećeni ostvarivao u godini prije nezgode kod jednog ili više poslodavaca. Uračunava se i još neisplaćeni dio zarade, ukoliko postoji pravno osnovani zahtjev.

Ukoliko je radni odnos trajao manje od godinu dana, tada se renta izračunava na bazi pune godine.

Kod zaposlenja na određeno vrijeme obračun je ograničen na predviđeno trajanje radnog odnosa. Od tih općih pravila ima i nekoliko izuzetaka.

Ukoliko zahtjev za rentu postane osnovan pet godina nakon nezgode, renta se obračunava prema zaradi koju bi oštećeni bez nezgode u godini prije početka rente ostvarivao, ukoliko je ta renta viša od ranijih zarada.

Ukoliko oštećeni koji prima invalidsku rentu doživi još jednu nezgodu koja dovodi do povećanja invalidnosti, tada se za izračun uzima zarada koju je ostvarivao u godini prije zadnje nezgode.

Ukoliko ranije nije nastupio osigurani slučaj, jer je invalidnost bila manja od 10% i ukoliko je zarada manja nego prije prve nezgode, tada je viša zarada baza za obračun.

Ukoliko u godini prije nezgode zbog odsutnosti zbog vojne obaveze, civilne obaveze, nezgode, bolesti, materinstva, nezaposlenosti, ili skraćenog radnog vremena postoji umanjeno, tada je kao baza za izračun rente zarada koju bi oštećeni ostvarivao bez da je imao razloge za odsutnost.

Ukoliko nastupi osigurani slučaj kod oštećenog koji je sezonski zaposlen, tada će baza biti zarada koju bi ostvarivao po tom radnom odnosu.

Ukoliko je osiguranik još na školovanju, i nije dobio plaću a došlo je do nemogućnosti obavljanja izučenog posla, tada je mjerodavna zarada jednog takvog izučenog radnika u godini prije nastanka nezgode.

5. Komplementarna renta (Komplementärrente)

Osiguranici SUVA-e u pravilu su na osnovu Saveznog zakona o invalidskom osiguranju (IVG) članak 1, 4/1 i 28 do 38, obavezno osigurani od posljedica invaliditeta.

Kao osnov invaliditeta prema tom zakonu također je umanjeno i duže umanjeno – "Erwerbungsunfähigkeit", odnosno nemogućnost zarade kao posljedica tjelesnog oštećenja ili psihičkog oštećenja.

U tom slučaju prema Zakonu o invalidskoj renti (IV), postoji pravo na rentu tek u slučaju kada je osiguranik invalid od najmanje 40%.

Invalidsko osiguranje poznaje samo četvrtinu, polovinu i punu rentu. Četvrtina rente dobiva se kod invaliditeta od najmanje 40%, polovina kod invaliditeta od najmanje 50%, iznimno u najtežim slučajevima od 40%, a puna renta kod invaliditeta od najmanje 66 2/3 %.

Invalidska renta odgovara visini starosne rente i obračunava se na sličan način.

Budući da je osim invalidskog osiguranja i SUVA dužna plaćati rentu, to postoji mogućnost da ukupna renta bude veća nego što bi bila zarada koju bi ostvarivao oštećeni prije nastupanja invalidnosti, što bi bilo u socijalnom i u ekonomskom smislu neželjeno, i da se to izbjegne, prema Zakonu o obveznom osiguranju nezgode daje se dopunska renta, tzv. "Komplementärrente", ona se također daje i kod rente koju isplaćuje AHV, tj. prema Zakonu o starosnoj renti i renti nasljednika, prema hrvatskom terminu obiteljska mirovina, s time da obje rente koju isplaćuje IV, ili AHV, zajedno sa komplementarnom rentom UV, ne može biti veća od 90% prijašnje zarade.

Zapravo, komplementarna renta odgovara razlici između 90% zarade koju je oštećeni ostvarivao prije nezgode, i rente koju prima od IV i AHV.

Visina Komplementärrente može se mijenjati ovisno smanjenju broja nasljednika koji primaju IV rentu, ili AHV rentu, ili ukoliko dolazi do promijene zarade, odnosno postotka invalidnosti. Npr., ukoliko se ugasi pravo na udovičinu rentu, ili rentu djeci, ili siročadi i nastaje novi odnos, u tom slučaju treba mijenjati i rentu koju isplaćuje SUVA.

Kod toga moramo upozoriti da se Waisenrente odnosi na djecu koja su izgubila jednog ili oba roditelja, dok Kinderrente se odnosi na rentu koju mogu primati djeca još za života primaoca rente, oca ili majke.

Ukoliko se invalidska renta po osnovu revizije promijeni, tada će se naravno revidirati i renta SUVA-e.

Radi jasnijeg objašnjenja dajemo primjer obračuna Komplementärrente:

a) godišnja zarada	CHF 48.000,00
invaliditet 75%	
<u>prema invalidskoj renti iznosilo bi godišnje</u>	<u>CHF 23.880,00</u>
<u>ili mjesečno</u>	<u>CHF 1.990,00</u>

b) uobičajena invalidska renta UV iznosila bi	
80% od zarade, tj.	CHF 38.400,00
<u>invaliditet od 75%, to bi renta iznosila</u>	<u>CHF 28.800,00</u>
<u>ili mjesečno</u>	<u>CHF 2.400,00</u>

c) no međutim kada se izvrši obračun po osnovu Komplementärrente UV, tada godišnja zarada ostaje ista	CHF 48.000,00
<u>ali 90% od toga je</u>	<u>CHF 43.200,00</u>
od toga plaća invalidsko osiguranje	CHF 23.880,00
a komplementarna renta ne iznosi kao što je	
<u>to dato u prvom obračunu CHF 28.880,00 već</u>	<u>CHF 19.320,00</u>
<u>ili mjesečno</u>	<u>CHF 1.610,00</u>
i to iz razloga sto ukupan iznos rente ne može biti veći od 90%	

Dodatak zbog poskupljenja kod SUVA rente ne može doći u obzir kod komplementarne rente, čl. UVV 31/3.

Početak i kraj invalidske rente

Početak rente nastupa kada se utvrdi da se nakon medicinske obrade ne može očekivati poboljšanje zdravstvenog stanja i kada je dovršen postupak za invalidsku rentu.

S nastupanjem početka rente, otpada zahtjev za isplatu Taggelda, koji se isplaćuje za vrijeme postupka za utvrđivanje IV rente.

IV renta prestaje kada dođe do povratka radne sposobnosti, kada se mjesečna renta kapitalizira, riješi nagodbom, ili smrću osiguranika.

Revizija rente, član 22 UVG

U pravilu visina rente je stabilna i ne mijenja se svakih nekoliko mjeseci, ali mora se revidirati kada se značajno poveća ili umanja radna sposobnost.

Povećanje ili smanjenje radne sposobnosti, zapravo nemogućnost zarađivanja, ne mora biti medicinski potvrđeno, već su odlučujući stvarni odnosi i promijene na tržištu rada.

Odlučujuće je za ocjenu o reviziji rente promjena odnosa koja je bila u vrijeme kada je donijeto rješenje o renti i uvjeta u času revizije.

Revizija rente je dopuštena u svako vrijeme, jedino u mjesecu u kojem muškarac napuni 65 godina, a žena 62 godine starosti, renta se više ne može revidirati.

Za vrijeme postupka revizije i potrebnih razjašnjenja, SUVA će plaćati troškove medicinske njege, pomagala, a u slučaju gubitka u zaradi, može se dati naknada u vidu Taggelda.

6. Obiteljska mirovina

Prema članku 28 UVG udovac ili udovica i djeca osigurane osobe imaju pravo na postavljanje zahtjeva za porodičnu mirovinu.

Prema čl. 29/4 i 30/2 zahtjev mogu postaviti i razvedeni bračni drug pokojnog, kao i djeca za koju je pokojni bio skrbnik.

Obiteljska mirovina prema članku 31/1 UVG obračunava se sa slijedećim postocima:

40% za preživjelog bračnog druga, 15% za svako dijete koje ima živog jednog roditelja (Halbwaise), 25% za svako dijete koje je izgubilo oba roditelja (Vollwaise), s time da za sve članove obitelji bez razvedenog bračnog druga visina obiteljske mirovine može iznositi 70%.

U slučaju da zahtjev postavlja i preživjeli bračni drug, čl. UVG 31/2 visina se može povećati za najviše 20%, ali ukupno ne može preći 90% od godišnje zarade pokojnog.

Ukoliko bi renta za bračnog druga i djecu iznosila više od 70%, čl. UVG 31/3, odnosno sa rentom razvedenog bračnog druga 90%, tada će se rentni iznosi srazmjerno smanjivati.

Radi jednostavnijeg razjašnjenja prikazati ćemo Vam nekoliko primjera obračuna:

- a) udovica i dvoje siročadi
postotak rente za udovicu je 40%	40%
<u>za dvije dvoje siročadi, za svakog 15%</u>	<u>30%</u>
<u>ukupno</u>	<u>70%</u>
- tako da se ovdje neće izvršiti smanjivanje rente

b) udovica i četvero siročadi		
udovica	40%	40%
četvero siročadi, svaki po 15%		60%
<u>teoretski bi zahtjev bio</u>		<u>100%</u>
no on ne može preći 70%, pa se srazmjerno smanjuje na način da		
udovica	70/100 od 40%, tj.	28%
a četvero djece (siročadi) 70/100 od 60%, tj. svaki		10,5%
<u>ukupno</u>		<u>42%</u>
odnosno renta iznosi		70%
c) udovica, dvoje djece; razvedena supruga		
udovica ima pravo	40%	40%
svako dijete po	15%	30%
<u>bivša supruga</u>	<u>15%</u>	<u>15%</u>
<u>ukupno</u>		<u>85%</u>

Obzirom da je u ovakvom slučaju moguća naknada od 90%, neće doći do srazmjernog smanjenja mirovine.

Uvjeti za ostvarivanje mirovine

Preživjeli bračni drug ima pravo na rentu ili na namirenje kada je brak sa umrlim osiguranikom bio sklopljen prije nezgode.

Udovica ima pravo na rentu čl. UVG 29/3 ukoliko ima vlastitu djecu, ili djecu sa pokojnim suprugom i živi s njima u zajedničkom domaćinstvu.

Renta je osnovana i u slučaju kada i kod udovice postoji invalidnost od 2/3, ili kada u roku od dvije godine od smrti supruga napuni 45 godina starosti.

Udovica koja nema uvjete za rentu, ima mogućnost dobivanja jednokratnog namirenja.

Za udovicu postoje isti uvjeti za sticanje mirovine kao i za udovca prema čl. 29/3 UVG-a.

Razvedeni bračni drug ima pravo na rentu ukoliko je postojala obaveza uzdržavanja od strane bivšeg bračnog druga.

Prema čl. 30/1 UVG-a djeca imaju pravo na siročadsku rentu (Waisenrente), i to ukoliko su izgubili jednog roditelja, dobivaju Halbweisenrente, a ukoliko su oba roditelja umrla dobivaju Vollweisenrente, punu siročadsku mirovinu.

Ukoliko oba roditelja poginu u osiguranom slučaju istovremeno, ili u kraćem vremenskom razmaku, tada njihovo dijete (siročće), dobiva Vollweisenrente od 25% zarade oca i majke, s time da suma obe zarade ne može preći najveći iznos osigurane zarade.

Štićenici čiji je skrbnik poginuo u nezgodi, izjednačeni su sa djecom pokojnog.

Komplementärrente (dodatna renta)

Prema čl. AHVG br. 1 i UVG 31/4 i u slučaju kada nasljednici dobivaju obiteljsku mirovinu, SUVA mora vršiti plaćanje dodatne komplementarne rente.

Isto kao i kod IV rente, komplementarna renta SUVA-e odgovara razlici između 90% zarade pokojnog i obiteljske mirovine.

Primjer komplementarne rente udovice i troje djece:

1) zarada pokojnog iznosila je CHF 48.000,00		
udovica ima	40% i dobiva	32,95%
djeca	45%, odnosno svako dijete	12,35%
<u>ukupno</u>	<u>85%, što se mora reducirati na max.</u>	<u>70%</u>
2) obiteljska mirovina AHV iznosi mjesečno		
za udovicu		CHF 1.000,00
<u>za djecu</u>		<u>CHF 1.500,00</u>
ukupno:		CHF 2.500,00
3) obračun komplementarne rente SUVA-e		
zarada pokojnog		CHF 4.000,00
90% je		CHF 3.600,00
<u>odbitak AHV obiteljske mirovine</u>		<u>CHF 2.500,00</u>
<u>komplementarna renta</u>		<u>CHF 1.100,00</u>
<u>odnosno komplementarna renta ukupno</u>		<u>CHF 13.200,00</u>
4) ukupna primanja nasljednika		
AHV	(12 x CHF 2.500,00)	CHF 30.000,00
SUVA	(12 x CHF 1.100,00)	CHF 13.200,00
ukupno	90% od CHF 48.000,00	CHF 43.200,00

Početak i kraj obiteljske mirovine

Pravo na obiteljsku mirovinu postoji u mjesecu u kojemu je nastupila smrt osiguranika, a završava ponovnom udajom udovice, ili njezinom smrću, ili iskupom, odnosno jednokratnim namirenjem.

Za djecu obiteljska mirovina prestaje sa navršениh 18 godina života, odnosno kod daljnjeg školovanja do navršene 25 godine života.

Jednokratno namirenje udovice (Witwenabfindung), čl. UVG 29/3 i 32

Kada udovici, ili razvedenoj supruzi ne pripada pravo na rentu, dosuđuje joj se jednokratno namirenje i to u slučajevima kada je brak trajao manje od jedne godine, zatim u slučaju trajanja braka od 1 do 5 godina, toliko koliko bi iznosilo trogodišnje uzdržavanje i kod braka koji je trajao više od 5 godina, iznos odgovara petogodišnjem iznosu uzdržavanja.

Povećanje rente zbog porasta troškova života (Teuerung), čl. 34 UVG

Ovim zakonskim propisom omogućeno je godišnje povećanje renti prema državnom indeksu porasta cijena prema stanju u mjesecu rujnu, tako da svake godine dolazi do manjeg povišenja rente, ovisno o postotku poskupljenja.

Prema čl. 35 UVG-a mogući je otkup rente, što znači jednokratnu isplatu u kapitaliziranom iznosu, što je uobičajeno kod mjesečnih iznosa koji su manji od polovice osiguranikove dnevne zarade, ali naravno uz suglasnost primaoca rente.

Tim načinom se SUVA vrlo rijetko služi, jer praksa je pokazala da je za primaocce mirovine ipak bolje da primaju mjesečne iznose, a posebno iz razloga socijalne sigurnosti.

7. Integritätsentschädigung čl. 24 i 25 UVG-a

Integritätsentschädigung je zapravo jedina naknada u cjelokupnom socijalnom osiguranju Europe, koja se daje kao nematerijalna naknada, u slučajevima kada postoji trajno umanj enje kvalitete življenja, ograničena mogućnost kontakata, odnosno kada dolazi do težeg i trajnog tjelesnog i duševnog oštećenja.

Za razliku od smisla i svrhe postojanja obveznog osiguranja od nezgode, kad se zapravo nizom naknada pokušava olakšati financijski gubitak oštećenih osoba, ova naknada predstavlja izuzetak, jer je to zapravo jedini primjer kada socijalno osiguranje pokušava nekom vrsti simbolične naknade nematerijalne štete poboljšati kvalitetu života oštećenog.

Osnov je medicinsko utvrđenje trajnog invaliditeta, starost, spol i djelatnost osiguranika ne igraju nikakvu ulogu.

Obračun se vrši na taj način da se jednokratnom isplatom isplaćuje iznos godišnje zarade pomnožen sa postotkom invalidnosti.

Npr., godišnja zarada iznosi CHF 50.000,00, ukoliko po liječniku utvrđen invaliditet iznosi 60%, naknada za tjelesni integritet iznositi će CHF 30.000,00.

Ta vrst naknade često dovodi do nesporazuma kod regresa SUVA-e, no međutim radi se o zakonskom rješenju, koje je u navedenim člancima UVG 25 i 26 riješeno člancima UVV 36/1 i 36/2 i 4.

Obzirom da je i za taj vid odštete predviđena mogućnost regresa, ne bi trebalo stavljati prigovore u pravcu da regres nije osnovan, da je previsok, itd.

Možda bi se i moglo pokušati sa SUVA-om razgovarati o utvrđenom postotku invalidnosti, no mišljenja smo da osnov tog potraživanja ne bi mogao biti sporan.

8. Naknada tuđe pomoći i njege, čl. UVG 26 i 27 i UVV 37 i 38

Naknada za tuđu pomoć i njegu upućuje na osnovne postavke i svrhu odredbi obveznog osiguranja nezgode kojim se pokušava teško ozlijeđenim osobama ne samo kroz medicinski tretman, boravak u lječilištima, nadoknadom gubitka zarade olakšati život, već je to način kojim se pokušava teško ozlijeđenim osobama uz pomoć drugih osoba olakšati svakodnevni život, jer u pravilu radi se o osobama koje su zbog zadobivenih ozljeda bez pomoći drugih osoba zapravo bespomoćne u životu.

Švicarska teorija smatra da se ni u kojem slučaju ne radi o renti, iako se radi o novčanoj naknadi koja se bazira na dnevnoj zaradi oštećenog, ali prvenstveni smisao te naknade je omogućiti i poboljšati život i komuniciranje teško ozlijeđenih osoba, pa se prema stupnju njihove ozljede, odnosno bespomoćnosti, ta naknada daje za lake, srednje teške i teške ozljede i to u slučajevima lake nesposobnosti, dvostruke u slučajevima srednje nesposobnosti, četverostruki, a u slučajevima teške nesposobnosti šesterostruki iznos dnevne zarade oštećenog.

Ta naknada se daje samo u vrijeme dok ozlijeđene osobe nisu u bolnici ili lječilištu, gdje im se pruža tuđa njega i pomoć, već se nalaze kod kuće i upućeni su na pomoć drugih osoba.

9. Davanja u prijelaznom periodu

Člankom UVG 84/2 i VUV 83/89 predviđena je naknada u slučajevima zaštite od nezgode na poslu i profesionalnih bolesti koja se može uzeti kao profilaktička naknada koja bi trebala olakšati nužnu promjenu poziva i mogla bi se na neki način usporediti sa invalidskom rentom i sa Taggeldom.

Ta naknada se daje kada su osiguranici izloženi osobitoj opasnosti da dožive nezgodu na radu ili budu zaraženi profesionalnom bolesti, tako da moraju prekinuti taj rad.

Ta naknada daje se na dva načina, jednom kao Übergangstaggeld, u slučajevima da osiguranik mora momentalno napustiti radno mjesto, i daje se u visini pune naknade za Taggeld, najduže za razdoblje od četiri mjeseca.

Drugi vid je Übergangsentschädigung, znači naknada u prijelaznom razdoblju koja se daje do 80% zarade oštećenog u slučajevima ograničenog ili trajnog isključenja sa posla koji ugrožava oštećenog.

Svrha mu je da se olakša financijska situacija takvim osiguranicima koji moraju u određenim situacijama napustiti radno mjesto.

10. Savezni zakon o invalidskom osiguranju IVG od 19. lipnja 1959. godine

O invalidskom osiguranju već smo govorili na nekoliko mjesta, ali obzirom da se javlja paralelno sa UVG, vjerujemo da smo osnovna davanja, Taggeld i invalidsku mirovinu razjasnili, ali ostaju još dvije rente koje se znatno razlikuju od ostalih, jer se daju supruzi (suprugu) i djetetu za života osiguranika pod određenim uvjetima i stoga ćemo ih pokušati posebno objasniti.

11. Dopunska renta za bračnog druga čl. 34 IV

Oženjene osobe koje imaju pravo na rentu, a koje su prije radne nesposobnosti vršile neku djelatnost imaju pravo na rentu za bračnog druga, ukoliko isti nema pravo na starosnu ili invalidsku rentu pod uvjetom da

- a) mogu dokazati uplatu najmanje jednogodisnjeg doprinosa ili
- b) da mu je mjesto stanovanja i uobičajeno boravište u Švicarskoj

Ta mogućnost postoji i za razvedene osobe, ukoliko skrbe za djecu.

12. Dječja renta čl. 35 IV

Kada jedan roditelj, ili oba, imaju pravo na invalidsku rentu, u slučaju njihove smrti uz Waisenrente djetetu pripada pravo i na dječju rentu.

13. Pravni osnov regresa švicarskog socijalnog osiguranja

U glavi 4, u člancima 41 do 44 UVG-a dat je pravni osnov za mogućnost regresa prema štetniku do pune visine zakonskih davanja koje je prema oštećenoj osobi ili njegovim nasljednicima izvršila SUVA, ili drugi osiguravatelj obveznog osiguranja nezgode.

14. Obim regresa (subrogacije)

Isplatom naknade i osiguranja prelaze na SUVA-u po samom zakonu do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema osobi koja je odgovorna za štetu.

Oštećeni više ne može potraživati naknadu od štetnika, izuzev u slučaju kada SUVA nije nadoknadila cjelokupnu štetu (nepokrivene štete).

U slučaju da postoji umanjene odštete npr. zbog suodgovornosti osiguranika SUVA-e, tada se primjenjuju pravila **Quotenvorrecht** i prvenstveno se nadoknađuje šteta oštećenom, a SUVA dobiva ostatak (čl. UVG 42/1 i 3), kao što je vidljivo iz slijedećeg primjera:

visina nastale štete (prema kategoriji)	CHF 100.000,00
izdaci SUVA-e	CHF 80.000,00
nepokriveno	CHF 20.000,00

I omjer suodgovornosti 50%

naknada	CHF 50.000,00
- oštećenom	CHF 20.000,00
- SUVA-i	CHF 30.000,00

II omjer odgovornosti 25%

naknada	CHF 25.000,00
- oštećenom	CHF 20.000,00
- SUVA-i	CHF 5.000,00

Isto slijedi i u slučaju ukoliko štetnik zbog nedovoljne sume osiguranja ili slabih financijskih mogućnosti ne može nadoknaditi cijelu štetu. Tada se primjenjuje princip **Deckungs - bzw. Befriedigungsvorrecht** (čl. 42/3 UVG)

šteta	CHF 150.000,00
izdaci SUVA-e	CHF 80.000,00
nepokriveno	CHF 70.000,00
odgovornost 100%	

I pokriće

(ili iznos koji je na raspolaganju)	CHF 100.000,00
- oštećenom	CHF 70.000,00
- SUVA-i	CHF 30.000,00

II pokriće

(ili iznos koji je na raspolaganju)	CHF 50.000,00
- oštećenom	CHF 50.000,00
- SUVA-i	CHF 0,00

U slučajevima nepokrivenih šteta ako je šteta prouzročena grubom nemarnošću osiguranika ne primjenjuje se Quotenvorrecht, već **Quotenteilung** (UVG 42/2), što je lako objašnjivo iz slijedećeg primjera:

šteta	CHF	100.000,00
izdaci SUVA-e bez odbitaka	CHF	80.000,00
izdaci SUVA-e sa odbicima (odbitak 50%)	CHF	40.000,00
nepokriveno	CHF	60.000,00
postotak odgovornosti 50%		
naknada	CHF	50.000,00
- oštećenom (50% od 60.000,00)	CHF	30.000,00
- SUVA-i (50% od 40.000,00)	CHF	20.000,00

Poseban primjer Quotenteilunga postoji kod Integritätsentschädigung, gdje oštećeni dobiva ostatak:

efektivna naknada za nematerijalnu štetu (prema dogovoru ili prema zakonu)	CHF	96.000,00
postotak odgovornosti 80%		
Integritätsentschädigung	CHF	70.000,00
- SUVA-i (80% od 70.000,00)	CHF	56.000,00
- oštećenom	CHF	40.000,00

Osim Zakona o osiguranju nezgode (UVG), regres (subrogacija) predviđen je i čl. 52 Zakona o invalidskom osiguranju (IVG). Prema tom propisu od štetnika se može tražiti povrat svih davanja IV, od naknade troškova liječenja, Taggeld, invalidska renta, dodatna renta, dječja renta, do tuđe pomoći.

Ugovorom između Republike Hrvatske i Švicarske konfederacije o socijalnom osiguranju koji je objavljen kao dodatak Narodnih novina godište V, broj 1/14 od 27.12.1996. godine, u 4. odjeljku provedbene odredbe člankom 34 predviđena je mogućnost regresa socijalnog osiguranja prema štetniku sa slijedećim tekstom:

Članak 34.

Stavak 1

Ima li osoba, kojoj prema pravnim propisima jedne države ugovornice pripadaju davanja za štetu nastalu na području druge države ugovornice, prema pravnim propisima te druge države, pravo na naknadu štete protiv treće osobe, odnosno pravo na odštetu, prelazi na nositelja prve države koji je obvezan na davanja prema pravnim propisima koji za njega vrijede, druga država ugovornica priznaje taj prijelaz.

Stavak 2

Imaju li u primjeru stavka 1 nositelji objiju država ugovornica pravo na odštetu zbog davanja za isti slučaj štete, oni su zajednički vjerovnici. U međusobnom odnosu dužni su se namiriti razmjerno davanjima koja pružaju.

Prema tome, nije sporno da postoji pravni osnov za regres švicarskih osiguravatelja od obveznog osiguranja nezgode, jer pravo regresa riješeno je u švicarskom zakonu, kao i međunarodnom ugovoru koji je sklopljen na neodređeno vrijeme i stupa na snagu danom objavljivanja u Narodnim novinama.

ZAVRŠNE PRIMJEDBE

Prilikom izrade ovog referata morali smo se poslužiti njemačkim izrazima, jer i u regresima koje ćete dobivati od SUVA-e biti će naravno upotrijebljeni njemački izrazi, pa kako postoje različiti prijevodi i interpretacije pojedinih njemačkih izraza, moglo bi doći do izvjesnih nesporazuma, pa

smo stoga uz njemački izraz pokušali naći adekvatan prijevod na hrvatskom jeziku, što nije bilo uvijek lako, jer za pojedine izraze mi nemamo odgovarajući izraz u hrvatskom jeziku, osim opisnih obrazloženja, a osim toga niti materija švicarskog socijalnog osiguranja nije identična hrvatskom Zakonu o zdravstvenom i mirovinskom osiguranju, ali vjerujemo da smo ipak uspjeli naći adekvatne izraze, koji će Vam omogućiti bolje razumijevanje postavljenih zahtjeva, a tekstom smo pokušali razjasniti osnovne oblike davanja švicarskih osiguravatelja, kako bi Vam olakšali rad u ovakvim predmetima i nadamo se da smo Vam ovu zaista specifičnu i kompliciranu materiju uspjeli donekle približiti i ukloniti niz nejasnoća iz dosadašnjih tumačenja.

SKRAĆENICE

UVG	–	Bundesgesetz über die Unfallversicherung
UVV	–	Verordnung über die Unfallversicherung
VUV	–	Verordnung über die Verhütung von Unfällen und Berufskrankheiten
IVG	–	Bundesgesetz über die Invalidenversicherung
AHVG	–	Bundesgesetz über die Alters- und Hinterlassenenversicherung

POPIS LITERATURE

ZAKONSKI PROPISI

UVG	20.03.1981.
UVV	30.12.1982.
VUV	19.12.1983.
IVG	19.06.1959.
AHVG	20.12.1946.

Narodne novine – međunarodni ugovori, godište V, broj 1/14, 27. prosinac 1996.

Wegleitung der SUVA durch die Unfallversicherung – SUVA, Luzern 12/2001.

Hauptfleisch – Neihard – Zwerger: Unfall in Europa (1992.)

Bekker: Kraftverkehrs – Haftpflichtschäden, 20. izdanje 1996.

Z. Cota: Međunarodni ugovori i sporazumi o socijalnom osiguranju, Narodne novine 1970.

Tjaša Korbar

**SLOVENSKI ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
OBVEZNIM OSIGURANJIMA U PROMETU UZ OSVRT NA NOVE
UVJETE ZA OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI**

Slovenski Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu uz osvrt na nove Uvjete za osiguranje od automobilske odgovornosti**

1. UVOD

Dana 26. srpnja 2002. godine u Službenom listu Republike Slovenije br. 67 objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu¹ (ZOOB-a) (u daljnjem tekstu: ZOOB-a) kojim se mijenjaju i dopunjuju odredbe dosadašnjeg Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Sl. list RS 70/94, 29/96) (u daljnjem tekstu: ZOOB) kojim se uređivalo tri vrste osiguranja u prometu:

- osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesreće,
- osiguranje vlasnika motornog vozila od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama (osiguranje od automobilske odgovornosti),
- osiguranje vlasnika zračne letjelice od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama (osiguranje od zrakoplovne odgovornosti).

Prihvatanjem ZOOB-a pored spomenutih obveznih osiguranja uvedena je četvrta vrsta osiguranja - osiguranje vlasnika brodice od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama.

Razloge izmjena i dopuna ZOOB koji je u vrijeme prihvatanja godine 1994. ocijenjen kao moderan zakon - osiguravao je, naime, visok stupanj zaštite oštećenih osoba - mogli bismo razvrstati u dvije glavne skupine:

- usklađivanje obveznih osiguranja u prometu s pravnim poretkom Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) koji se odnosi prvenstveno na osiguranje od automobilske odgovornosti;
- usklađivanje sa slovenskim zakonodavstvom glede obveznih osiguranja u prometu koje je prihvaćeno nakon 1994. godine a odnosi se na sve postojeće vrste obveznih osiguranja u prometu.

2. RAZLOZI IZMJENA I DOPUNA ZOOB

2.1. Usklađivanje obveznih osiguranja u prometu s pravnim poretkom Europske unije

Kao što je već spomenuto, usklađivanje ZOOB s pravnim poretkom EU u najvećoj se mjeri odnosi na osiguranje od automobilske odgovornosti koje je zbog svojih specifičnosti (zaštita žrtava - oštećenih, proširenost vrste osiguranja) i unutar EU uređeno posebnim smjernicama o osiguranju od automobilske odgovornosti.

---

* Slovensko zavarovalno združenje, GIZ

** Prevela: prof. Nina Sokol

¹ Neslužbena pročišćena verzija ZOOB-A može se pronaći na web stranici Slovenskog zavarovalnog združenja: www.zav-zdruzenje.si u rubrici o zakonodavstvu osiguranja na slovenskom i engleskom jeziku.

Republika Slovenija se tijekom postupka približavanja EU godine 1999. u polaznim točkama za pregovore u području slobodnog protoka usluga obvezala da će u cijelosti prihvatiti pravni poredak EU: to znači da mora područje obveznih osiguranja u prometu u cijelosti uskladiti:

- **sa smjernicama kojima se uređuju imovinska osiguranja**, a prvenstveno s trećom smjernicom za imovinsko osiguranje (92/49/EEC) te s njom u svezi sa smjernicom 90/618/EEC o slobodnom obavljanju poslova osiguranja od automobilske odgovornosti te
- **sa smjernicama o osiguranju od automobilske odgovornosti:**
  - 1. smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti (72/166/EEC)
  - 2. smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti (84/5/EEC)
  - 3. smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti (90/232/EEC)
  - 4. smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti (2000/26/EC).

2.1.1. Usklađivanje sa smjernicama kojima se uređuju imovinska osiguranja

Područje neposrednog obavljanja poslova osiguranja (engl. FOS - freedom of services) je doduše već uređeno Zakonom o osiguranju, ali naravno nije bilo uređeno i ZOOP-om. Neposredno obavljanje poslova osiguranja (bez osnivanja podružnice) uređeno je 3. smjernicom o imovinskom osiguranju² s kojom je potrebno uskladiti i područje osiguranja od automobilske odgovornosti: prema ZOOP-u te su poslove mogla obavljati samo slovenska društva za osiguranje.

Budući da je kod osiguranja od automobilske odgovornosti više naglašena zaštita oštećenih, ta je problematika detaljnije uređena smjernicom 90/618/EEC³ koja određuje obvezno članstvo u uredu zelene karte i garancijskom fondu te time i obvezu njihova financiranja od strane društva za osiguranje koje u drugoj državi članici neposredno obavlja poslove osiguranja od automobilske odgovornosti. Osim toga, osiguravajuće je društvo dužno u toj državi imenovati svog predstavnika odnosno ovlaštenika (engl. representative) koji će obrađivati odštetne zahtjeve na ime osiguranja od automobilske odgovornosti sklopljenih u toj državi.

Sukladno odredbama 3. smjernice za imovinska osiguranja potrebno je ukinuti i dosadašnji **prethodni nadzor i odobravanje uvjeta osiguranja** za obvezna osiguranja u prometu. Za obvezna (imovinska) osiguranja smjernica, doduše, dopušta mogućnost da država članica odredi obvezu društava za osiguranje da o izmijenjenim ili novim uvjetima osiguranja obavijeste nadležno tijelo, i to prije negoli ih počinju primjenjivati.

2.1.2. Usklađivanje sa smjernicama o osiguranju od automobilske odgovornosti

2.1.2.1. Prva smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti⁴

Spomenuta smjernica, poznata kao smjernica o zelenoj karti, priznaje temeljna načela sustava zelene karte, no istovremeno ukida kontrolu zelene karte na granicama država članica EU i trećih država čiji nacionalni uredi za osiguranje su potpisnici Multilateralnog garancijskog

² Directive 92/EEC on the co-ordination of laws, regulations and administrative provisions relating to direct insurance other than life assurance and amending Directives 73/239/EEC and 88/357/EEC (Third Non-Life Co-ordination Directive)

³ Directive 90/618/EEC amending proposal as regards motor vehicle liability insurance, Directive 73/239/EEC and Directive 88/357/EEC which concern the co-ordination of laws, regulations and administrative provisions relating to direct insurance other than life insurance (Directive on Freedom of Motor Insurance Services)

⁴ Council directive of 24 April 1972 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles, and to the enforcement of the obligation to insure against such liability (72/166/EEC).

sporazuma. Prema tom sporazumu, pojedini ured potpisnik preuzima na sebe jamstvo za isplatu šteta koje na teritoriju drugih država prouzroče vozila koja su uobičajeno stacionirana na teritoriju države tog ureda; radi se o tzv. koncepciji teritorija s kojeg potječe vozilo (engl. normally based vehicle concept) koji se temelji na pretpostavci da su sva vozila koja su uobičajeno stacionirana te koja potječu s teritorija države čiji su nacionalni uredi za osiguranje potpisnici sporazuma osigurana. Zbog navedene pretpostavke kontrola osiguranja na državnim granicama više nije potrebna budući da nacionalni uredi za osiguranje jamče i za naknadu onih šteta koje bi na teritoriju drugih država prouzročila neosigurana vozila koja potječu s teritorija toga ureda odnosno za povrat isplaćenih iznosa uredu države u kojoj se nezgoda dogodila.

Smjernica priznaje razlike u visini i opsegu pokrića osiguranja država članica, a članicama propisuje da mora nacionalna policia osiguranja pokrивati osobnu i stvarnu štetu koja bi nastala u drugim državama članicama.

2.1.2.2. Druga smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti⁵

Spomenuta smjernica bitno je poboljšala razinu zaštite oštećenih temeljem odredbe o najnižim osiguranim svotama za osobnu i stvarnu štetu, obvezom osnivanja garancijskog fonda (engl. guarantee fund) za pokriće šteta koje prouzroče neosigurana i nepoznata vozila te zajamčenim pravom na odštetu oštećenim kojima je štetu uporabom vozila prouzročio vozač bez vozačke dozvole, neovlašteni vozač (u slučaju ukradenog vozila) odnosno ako nisu poštivani tehnički zahtjevi glede stanja i sigurnosti vozila.

Smjernicom se određuju sljedeće **najniže osigurane svote**:

- 350.000 EUR za osobnu štetu za pojedinu žrtvu (ako je u pojedinom štetnom događaju više žrtava, iznos se množi brojem žrtava, te 100.000 EUR za stvarnu štetu za pojedini štetni događaj,
- kao drugu mogućnost predviđeno je da države članice za pojedini štetni događaj odrede 500.000 EUR za osobnu štetu kao jedinstvenu svotu kada se radi o više žrtava,
- kao treću mogućnost predviđeno je da mogu države članice odrediti svotu od 600.000 EUR kao najnižu osiguranu svotu za obje vrste štete (jedinstvena odnosno zajednička osigurana svota) bez obzira na broj žrtava.

Na tom mjestu valja napomenuti da već izrađen prijedlog 5. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti kojom će, između ostalog, biti bitno povećane spomenute najniže osigurane svote: ako bi se uzelo u obzir jedino inflaciju od prihvaćanja 2. smjernice do danas, spomenuti bi iznosi izgledali ovako: 605.500 EUR, 173.000 EUR i 1.038.000 EUR.

No Europski je parlament u rezoluciji o 5. smjernici o osiguranju od automobilske odgovornosti kao najnižu moguću osiguranu svotu navodi jedinstvenu zajedničku najnižu osiguranu svotu u visini od 2.000.000 EUR.⁶

2.1.2.3. Treća smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti⁷

Spomenuta smjernica još više poboljšava zaštitu oštećenih i uklanja razlike između zakonodavstava država članica time što ukida načelo supsidijarnosti kod ostvarivanja prava na

⁵ Second council directive of 30 December 1983 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles (84/5/EEC)

⁶ Proposal of the European Parliament and of the Council amending Council Directives 72/166/EEC, 84/5/EEC, 88/357/EEC, 90/232/EEC and Directive 2000/20/EC on insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles, str. 6

⁷ Third Council directive of 14 May 1990 on approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles (90/232/EEC)

odštetu iz garancijskog fonda (samo u slučaju kada oštećeni dokaže da osoba odgovorna za nastanak štete tu štetu ne može ili ju odbija nadoknaditi) te nalaže državama članicama rješavanje eventualnih sporova glede nadležnosti društva za osiguranje, određuje jamstvo pokriva osiguranja iz police osiguranja za cjelokupno područje EU na temelju jedinstvene premije osiguranja i za suputnike te nalaže uzimanje u obzir osiguranih svota određenih u ugovoru o osiguranju i u slučajevima nezgoda u drugoj državi članici ako su te osigurane svote više od zakonski propisane najniže osigurane svote u državi nezgode.

2.1.2.4. Četvrta smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti⁸

Spomenuta smjernica uređuje (izuzetak predstavlja zajamčeno pravo na neposrednu tužbu oštećenog u svim državama članicama EU - izuzete su bile Velike Britanija i Irska) područje zaštite oštećenih koje dosadašnje smjernice nisu uređivale, a to područje nije bilo uređeno ni u okviru međunarodnog sustava zelene karte; radi se **zaštiti posjetitelja** - oštećenih koji pretrpe nezgodu u drugoj državi koja nije država njihova stalna prebivališta.⁹

Unutar sustava zelene karte nacionalni su uredi za osiguranje, doduše, sklapali tzv. sporazume o zaštiti posjetitelja koji u biti ipak nisu zaživjeli budući da su se provodili samo u području posredovanja podataka o osiguranju među uredima. Zbog takve situacije su nadležna tijela EU odlučila ispuniti pravnu prazninu te smjernicom prisiliti države članice - prvenstveno društva za osiguranje - da uredi i poboljšaju zaštitu posjetitelja kao posebne kategorije oštećenih koji nisu mogli ostvarivati odštetne zahtjeve u svojoj državi i na svojem jeziku.

Smjernica radi jamstva zaštite posjetitelja uvodi nove institucije:

- ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva (engl. claims representative),
- ured za naknadu (engl. compensation body), te
- informacijski centar (engl. information center).

U daljnjem prikazu ZOOP-a detaljnije će biti predstavljene njihove obveze koje su preuzete iz 4. smjernice te općenito cijelo novo poglavlje ZOOP-a pod naslovom Posebnosti u provedbi osiguranja od automobilske odgovornosti čija je svrha usklađivanje s odredbama te smjernice.

Valja napomenuti da je smjernica objavljena u službenom listu EU dana 20. srpnja 2000., a države članice bile su dužne svoje zakonodavstvo uskladiti s odredbama smjernice do 20. srpnja 2002., dok će se odredbe smjernice početi primjenjivati 20. siječnja 2003.

2.2. Usklađivanje sa slovenskim zakonodavstvom prihvaćenim nakon 1994. godine u području obveznih osiguranja u prometu

Nakon 1994. godine kada je prihvaćen ZOOP, i u slovenskom je zakonodavstvu došlo do brojnih promjena koje utječu na područje obveznih osiguranja u prometu.

Među njima valja spomenuti:

---

⁸ Directive 2000/26/EC of the European Parliament and of the Council of 16 May 2000 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles and amending Council Directives 73/239/EEC and 88/357/EEC (Fourth Motor Insurance Directive)

⁹ Primjer: Talijan štetu prouzroči u Francuskoj vozač vozila koje potječe iz Francuske. Nakon primjene 4. smjernice Talijan će moći naknadu štete ostvarivati u Italiji kod ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva odgovornog društva za osiguranje kod kojeg je bio osiguran vozač francuskog vozila; no još uvijek će imati pravo da svoj odštetni zahtjev uputi direktno francuskom odgovornom društvu za osiguranje što je do primjene 4. smjernice predstavljalo jedinu mogućnost ostvarivanja naknade štete na ime osiguranja od automobilske odgovornosti.

- Zakon o sigurnosti u prometu na cestama (Sl. I. RS 30/98, 33/00, 39/00, 61/00, 100/00, 21/02 te 66/02),
- Zakon o osiguranju (Sl. I. RS 13/00, 91/00, 21/02),
- Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zrakoplovstvu (Sl. I. RS 12/00),
- Zakon o zrakoplovstvu (Sl. I. RS 18/01),
- Pomorski zakonik (Sl. I. RS 26/01, 21/02).

Zakonom o sigurnosti u prometu na cestama (u daljnjem tekstu: ZOPC) danom 01. 12. 2001. uveden je novi sustav registracije motornih vozila te naljepnica za tehnički pregled, što značajno utječe i na odredbe ZOOP-a glede obveze sklapanja i nadzora osiguranja od automobilske odgovornosti, prijenosa vlasništva vozila te povrata neiskorištenog dijela premije osiguranja. Također, ne treba zaboraviti ni uvođenje registracije za motorkotače od dana 01. 05. 2002. te s time u svezi obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti za tu vrstu motornih vozila. Time se je poboljšala zaštita oštećenih ali istovremeno i zakonski uredila obveza jamčenja Slovenskog zavarovalnog združenja (u daljnjem tekstu: Združenje) za štete koje bi u državama čiji su nacionalni uredi za osiguranje potpisnici Multilateralnog garancijskog sporazuma prouzročili vozači motorkotača koji potječu iz Republike Slovenije: potpisivanjem Multilateralnog garancijskog sporazuma Združenje je, naime, stvarno već jamčilo za te vrste štete, budući da je u svim susjednim državama a i inače u državama članicama EU za motorkotače zakonom propisana obveza sklapanja osiguranja od automobilske odgovornosti.

Zakonom o osiguranju (u daljnjem tekstu: ZO) predviđeno je osnivanje Agencije za nadzor u osiguranju kao samostalne pravne osobe, što je trebalo uzeti u obzir i u ZOOP, a uvedeni su i brojni novi izrazi koji su preuzeti iz ZOOP-a; osim toga bilo je potrebno uskladiti i visinu novčanih kazni.

Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zrakoplovstvu i Zakonom o zrakoplovstvu zahtijevali su i sadržajno usklađivanje ZOOP-a s njihovim odredbama, a ujedno je bilo nužno uskladiti ih i u pogledu terminologije.

Pritom se zakonodavac odlučio kod određivanja najnižih osiguranih svota za osiguranje od zrakoplovne odgovornosti uzeti u obzir i Rezoluciju ECAC/25-1 od 31. 12. 2000. koja je po svojoj prirodi tek preporuka.

Pomorski je zakonik zakonodavac morao uzeti u obzir kod pripreme novih odredbi u novom poglavlju o osiguranju vlasnika brodice od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama. Uvođenjem te vrste obveznog osiguranja u prometu Republika Slovenija će se pridružiti skupini sredozemnih država koje su već uvele obvezno osiguranje vlasnika brodica, među njima i obje susjedne države - Hrvatska i Italija.

3. PREGLED VAŽNIH IZMJENA I DOPUNA ZOOP-a PREMA POGLAVLJIMA

Odluka zakonodavca da ZOOP uskladi s pravnim poretkom EU i slovenskim zakonodavstvom nakon 1994. godine samo u obliku Zakona o izmjenama i dopunama nipošto se nije pokazala ispravnom, budući da se već prilikom objave Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZOOP-a kod prvog čitanja pokazalo da su izmjene i dopune tako opsežne da bi jedino pravilno rješenje predstavljao novi zakon.

Koristeći se "Pročišćenim tekstom ZOOP-a", bez kojeg upotreba zakona u praksi uopće nije moguća, svatko će primijetiti da skoro nema članka u "novom ZOOP-u" koji nije izmijenjen bar u pogledu terminologije ako ne i sadržajno. A da brojne nove članke i poglavlja i ne spominjemo.

Radi boljeg pregleda izmjena i dopuna u cjelokupnom tekstu ZOOP-a najprije su općenito navedene izmjene i dopune prema poglavljima, a kasnije su pojedine izmjene detaljnije obrazložene.

I. Opće odredbe

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- definicije važnih izraza u ZOOP-u,
- usklađivanje poglavlja s novim propisima o registraciji,
- uvođenje obveze društva za osiguranje da Agenciju za nadzor u osiguranju obavijesti o novim ili izmijenjenim uvjetima osiguranja za obvezna osiguranja u prometu i određivanje sankcija zbog nepoštivanja zakonskih odredbi kod oblikovanja uvjeta osiguranja,
- zakonsko uređivanje primjera nepoštivanja ugovora o osiguranju odnosno gubitak prava iz osiguranja te s time povezana prava društva za osiguranje koje je nadoknadilo štetu oštećenom na povrat isplaćenih iznosa od osiguranika odnosno odgovorne osobe (tzv. regresno pravo društva za osiguranje),
- određivanje načina povećanja najnižih osiguranih svota za obvezna osiguranja u prometu,
- usklađivanje terminologije.

II. Osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nezgode

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- povećanje osiguranih svota,
- usklađivanje terminologije i sadržaja s drugim zakonima.

III. Osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- usklađivanje poglavlja s novim propisima o registraciji motornih vozila,
- zakonsko uređivanje izuzetaka od osiguranja od automobilske odgovornosti - slučajeve kada pravo na ostvarivanje odštete ne postoji,
- povećanje najnižih osiguranih svota i detaljnije definiranje njihove primjene,
- zakonsko uređivanje zajamčenog prava na odštetu u slučaju kada je štetu uporabom vozila prouzročila osoba bez odgovarajuće vozačke dozvole ili osoba koja se ogriješila o tehničke zahtjeve glede sigurnosti vozila,
- zakonsko uređivanje prava osiguravatelja na povrat neiskorištenog dijela premije prilikom promjene vlasništva nad vozilom,
- usklađivanje poglavlja s odredbama smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti međunarodnim sporazumima u području sustava zelene karte.

IV. Osiguranje vlasnika zrakoplova ili druge letjelice od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama

IV.a Osiguranje vlasnika brodice od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama

Radi se o novom poglavlju kojim se uvodi nova vrsta obveznog osiguranja u prometu.

V. Garancijski fond

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- usklađivanje poglavlja s odredbama smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti,
- proširenje obveza garancijskog fonda,
- usklađivanje terminologije.

V.a Posebnosti u primjeni osiguranja od automobilske odgovornosti

Radi se o novom poglavlju kojim se uvode novi instituti iz 4. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti. Poglavlje će se početi primjenjivati danom punopravnog članstva Republike Slovenije u EU.

VI. Kaznene odredbe

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- proširenje kaznenih odredbi zbog uvođenja novih instituta,
- povećanje novčanih kazna za društva za osiguranje i njihove odgovorne osobe odnosno razmjerno uređivanje visine novčanih kazna s ZO.

VII. Prijelazne i konačne odredbe

Važnije izmjene u spomenutom poglavlju:

- određivanje roka za usklađivanje uvjeta osiguranja sa zakonom - 6 mjeseci nakon stupanja na snagu novog ZOOP,
- određivanje izuzetaka od općih pravila o važenju zakona 15. dan nakon objave u Službenom listu RS: odredbe koje se odnose na 4. smjernicu o osiguranju od automobilske odgovornosti (ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva, informacijski centar, ured za naknadu), odredbe koje se odnose na važenje pokrića osiguranja za cjelokupni teritorij EU temeljem jedinstvene premije osiguranja, obavješćivanje Agencije za nadzor u osiguranju o izmijenjenim ili novim uvjetima osiguranja),
- određivanje roka za osnivanje informacijskog centra u okviru Združenja - 31. 12. 2002.).

4. OBJAŠNJENJE POJEDINIH VAŽNIH IZMJENA I DOPUNA ZOOP-a U PODRUČJU OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

4.1. Usklađivanje terminologije

Mnogobrojni su razlozi za usklađivanje teksta ZOOP-a: usklađivanje terminologije s ZO kao temeljnim zakonom u području osiguranja, usklađivanje izraza s terminologijom drugih zakona u svezi s obveznim osiguranjima u prometu, dosljedna upotreba jednog izraza u cijelom tekstu ZOOP-a, uporaba adekvatnijih izraza za pojmove za koje u području osiguranja inače imamo više izraza, usklađivanje i određivanje adekvatnih slovenskih prijevoda izraza koji se upotrebljavaju u smjernicama o osiguranju od automobilske odgovornosti.

Značajna je novost i uređivanje definicija za pojedine izraze gdje postoje dva rješenja:

- ako u slovenskom zakonodavstvu već postoji definicija pojedinog izraza - pojma, ZOOP-a se u odredbi glede definicija poziva na pojedini članak zakona u kojem se definicija nalazi (npr.: zrakoplov ili druga letjelica, brodica, zrakoplov),
- ako u slovenskom zakonodavstvu nema definicije pojedinog izraza, ZOOP definira pojedini izraz (npr.: nesreća, prometno sredstvo, vozilo, odgovorno društvo za osiguranje¹⁰).

4.2. Usklađivanje odredbi s novim propisima o registraciji motornih vozila

Zakon o sigurnosti u prometu na cestama je danom 01. 12. 2002. uveo novi sustav registracije kojim je registracija motornog vozila postala jednokratni čin i time važenje prometne dozvole više nije ograničeno. Uvedena je i naljepnica za tehnički pregled vozila¹¹ koja se izdaje samo uz predodženu dokaza o važećem ugovoru o osiguranju od automobilske odgovornosti. ZOOP propisuje da u slučaju promjene vlasnika vozila za vrijeme trajanja osiguranja od automobilske odgovornosti ugovor o osiguranju prestaje važiti kada novi vlasnik vozila sklopi ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti koji je dužan sklopiti najkasnije prije registracije vozila na svoje ime.

ZOOP izričito jamči prijašnjem vlasniku pravo na povrat razmjernog dijela neiskorištene premije ako iz osiguranja nije bila isplaćena odšteta.

4.3. Obavješćavanje Agencije za nadzor osiguranja o novim ili izmijenjenim uvjetima osiguranja

Treća smjernica o imovinskom osiguranju (92/49/EEC zabranjuje državama članicama prethodno odobravanje uvjeta osiguranja pa je stoga nužno brisati odredbu ZOOP-a koja propisuje obvezu društva za osiguranje da je dužno uvjete osiguranja prije njihove primjene dati odobriti od ministra financija koji mora u roku od 30 dana obavijestiti društvo za osiguranje o svojoj odluci, a u protivnome da društvo za osiguranje može početi primjenjivati predložene uvjete osiguranja.

No spomenuta smjernica za obvezna osiguranja predviđa mogućnost da država članica EU za društva za osiguranje propiše obvezu obavješćavanja o novim ili izmijenjenim uvjetima osiguranja prije njihove primjene.

ZOOP-a propisuje obvezu obavješćavanja Agencije za nadzor osiguranja o novim ili izmijenjenim uvjetima osiguranja koja u slučaju da utvrdi da uvjeti osiguranja nisu u skladu sa

¹⁰ 1.1 članak ZOOP-A između ostalog određuje:

Nesreća je događaj kod kojeg je nastala šteta uslijed upotrebe prometnog sredstva.

Prometno sredstvo je vozilo, zrakoplov ili druga letjelica te brodica.

Vozila su motorna vozila i prikolice kao što su definirana u Zakonu o sigurnosti u prometu na cestama koja, prema propisima o registraciji, moraju imati prometnu dozvolu.

Odgovorno društvo za osiguranje je osiguravajuće društvo kod kojeg je vlasnik vozila kojim je prouzročena nezgoda imao sklopljeno osiguranje od automobilske odgovornosti.

¹¹ Članak 79. Pravilnika o tehničkim pregledima motornih vozila i prikolica (Sl. I. RS 95/01):

Važeća naljepnica za tehnički pregled na vozilu označava:

- vrijeme za koje vrijedi tehnički pregled vozila odnosno vrijeme nakon čijeg isteka je nužno obaviti tehnički pregled vozila izuzev za vozila iz čl. 188. st. 3. t. 2. Zakona o sigurnosti u prometu na cestama - u razdoblju od dvije godine nakon njihove registracije;

- vrijeme za koje je plaćena naknada za upotrebu cesta koju plaćaju vlasnici registriranih vozila odnosno vrijeme za koje je vlasnik oslobođen od plaćanja te naknade - za vozila za koja je ta naknada propisana uredbom Vlade Republike Slovenije;

- vrijeme za koje je vlasnik vozila osiguran od automobilske odgovornosti - za vozila čiji su vlasnici dužni sklopiti takvo osiguranje.

zakonom izreče mjeru zabrane sklapanja novih ugovora o osiguranju za onu vrstu osiguranja u prometu na koju se nepoštivanje odnosi. Radi se o jednom od mjera nadzora koja je uređena Zakonom o osiguranju.

Odredba će stupiti na snagu danom punopravnog članstva Republike Slovenije u EU.

4.4. Zakonsko uređivanje nepoštivanja ugovora o osiguranju i njegove posljedica

Zakonodavac se odlučio zakonom urediti nepoštivanje ugovora o osiguranju odnosno gubitak prava na osiguranje te s time u svezi prava društva za osiguranje koje je nadoknadilo štetu oštećenom na povrat isplaćenih iznosa od strane osiguranika odnosno odgovorne osobe (tzv. regresno pravo društva za osiguranje) koji su do sada bili uređeni u općim uvjetima o osiguranju od automobilske odgovornosti. Svoju odluku argumentira boljom zaštitom osiguranika koji je ukidanjem prethodnog odobravanja uvjeta osiguranja bio bitno lošije zaštićen, dok je društvo za osiguranje moglo slobodno određivati slučajeve nepoštivanja ugovora o osiguranju.

Zakonodavac doduše preuzima slučajeve nepoštivanja ugovora o osiguranju iz važećih uvjeta osiguranja od automobilske odgovornosti slovenskih društava za osiguranje, ali pritom nije dosljedan kada potvrđuje neokrnjena prava oštećenog na odštetu za pojedine slučajeve nepoštivanja ugovora o osiguranju (npr.: vožnja bez odgovarajuće vozačke dozvole ili tehnički neadekvatnog vozila) kako bi doslovno uskladio odredbe ZOOP-a s odgovarajućom odredbom 2. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti, a nije ni dovoljno precizan. Nepoštivanje ugovora o osiguranju naime nikada ne utječe na pravo na odštetu treće osobe budući da se radi isključivo o odnosu između ugovornih strana - društva za osiguranje i osiguranika.

ZOOP uvodi pravo na ograničen regres društva za osiguranje - do 2.000.000 tolara, što bi trebalo doprinijeti učinkovitijem ostvarivanju regresnih zahtjeva.

O nepoštivanju ugovora o osiguranju radi se ako:

- je vozač upotrebljavao vozilo u drugu svrhu od utvrđene ugovorom o osiguranju,
- vozač nije imao važeću vozačku dozvolu za kategoriju vozila u koje vozilo pripada,
- je vozaču oduzeta ili privremeno oduzeta vozačka dozvola odnosno ako se provodila izrečena kazna ili sigurnosna mjera zabrane vozila određene vrste ili kategorije odnosno sigurnosna mjera zabrane strane vozačke dozvole na teritoriju Republike Slovenije, sigurnosna mjera oduzimanja vozačke dozvole ili kazna prestanka važenja vozačke dozvole,
- je vozač vozilom upravljao pod utjecajem alkohola, droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari, i to iznad dopuštene granice,
- je vozač štetu prouzročio namjerno,
- vozilo kojim je vozač upravljao nije bilo tehnički besprijekorno,
- je vozač nakon nezgode napustio mjesto događaja a da nije dao svoje osobne podatke te podatke o osiguranju.

4.5. Povećanje najnižih osiguranih svota i način njihovog povećanja

Radi usklađivanja najnižih osiguranih svota s odredbama 2. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti bilo je nužno povećati najniže osigurane svote za štetu uslijed smrti, tjelesne ozljede i oštećenog zdravlja. Najniže osigurane svote za štetu uslijed uništenja ili oštećenja stvari već su bile usklađene sa smjernicom.

Zakonodavac zadržava određivanje najnižih osiguranih svota s obzirom na vrstu štete (osobna - stvarna šteta) i kategoriju vozila (autobusi i teretna vozila, druga vozila, vozila koja prevoze opasne terete).

Tako su povećane najniže osigurane svote za štetu uslijed smrti, tjelesne ozljede i oštećenog zdravlja:

- za autobuse i teretna vozila	68.800.000 SIT	→ 220.000.000 SIT
- za druga vozila	34.400.000 SIT	→ 110.000.000 SIT
- za vozila koja prevoze opasne terete	137.700.000 SIT	→ 440.000.000 SIT

Isto tako, prema uzoru na određivanje najnižih osiguranih svota u smjernici zakonodavac se dodatno odlučio na rješenje da osigurana svota vrijedi za štetu koja potječe iz pojedinog štetnog događaja, i to bez obzira na broj oštećenih.

Najniže osigurane svote za osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesreće, osiguranje od automobilske odgovornosti i osiguranje vlasnika brodice te iznos ograničenog regresa društva za osiguranje povećavaju se u slučaju ako se prema srednjem tečaju Banke Slovenije za više od 10% izmijeni odnos tolara prema euru. Povećanje koje je razmjerno promjeni omjera tečaja objavljuje ministar financija u Službenom listu Republike Slovenije.

Način povećanja osiguranih svota vrijedi i za neiskorištene dijelove osiguranih svota.

4.6. Neosigurani rizici odnosno odštetni zahtjevi koji su isključeni od osiguranja od automobilske odgovornosti

Radi zaštite oštećenog, ZOOP taksativno određuje sve slučajeve kada pravo na odštetu temeljem osiguranja od automobilske odgovornosti ne postoji (tzv. izuzeci).

ZOOP određuje da pravo na odštetu od osiguranja od automobilske odgovornosti nemaju:

- vozač vozila kojim je prouzročena šteta (za sve vrste štete),
- osiguravatelj, vlasnik, suvlasnik i zajednički vlasnik vozila kojim je prouzročena šteta (samo za štetu na stvarima) te dodatno i
- oštećeni kojima je šteta pričinjena:
  - uslijed uporabe vozila na športskim priredbama za koje su izdane službene dozvole a na kojima je bitno postizavanje što veće brzine ili kod vježbi u vožnji,
  - uslijed djelovanja nuklearne energije za vrijeme prijevoza nuklearnog materijala,
  - uslijed ratnih operacija, pobuna ili terorističkih akcija, u kojem je slučaju društvo za osiguranje dužan dokazati da je šteta prouzročena takvim događajem.

Prva dva izuzetka uobičajena su u sustavu osiguranja od automobilske odgovornosti¹² dok se kod treće skupine radi o izuzetku za tako izvanredne rizike da društvo za osiguranje za njih u okviru osiguranja od automobilske odgovornosti ne može jamčiti osigurateljno pokriće.

¹² Načelo zaštite oštećenih u cijelosti je ostvareno samo kod automobilskog osiguranja po načelu "bez obzira na krivnju (an. no fault)" prema kojem su pokrivene obje vrste šteta svih oštećenih u vozilu bez obzira na to koji je vozač odgovoran za nezgodu, budući da nije osigurana odgovornost već štetni događaj.

4.7. Usklađivanje ZOOP-a s odredbama smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti koje se odnose na međunarodni promet vozila i odredbama međunarodnih sporazuma u području sustava zelene karte

Dosadašnje odredbe ZOOP-a kojima su se uređivala prava i obveze Združenja i njegovih članova s obzirom na međunarodne sporazume u području sustava zelene karte¹³ već su pretežito bile oblikovane sukladno međunarodnim sporazumima - prvenstveno Londonskim sporazumom.¹⁴ Glavne izmjene bile su potrebne radi usklađivanja s odredbama Multilateralnog garancijskog sporazuma¹⁵ čije se odredbe stvarno primjenjuju od 01. 11. 1997. Isto tako je bilo nužno njegovo konačno usklađivanje sa smjernicama o osiguranju od automobilske odgovornosti.

S obzirom na zahtjeve 3. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti osiguravajuća društva će danom članstva Republike Slovenije u EU ponuditi osiguranje od automobilske odgovornosti s pokrićem osiguranja za cjelokupno područje EU na temelju jedinstvene premije osiguranja. Spomenuta odredba vrijedi kako za osiguranje od automobilske odgovornosti koje sklapaju vozači vozila sa slovenskim registracijskim pločicama tako i za granično osiguranje; spomenuto se osiguranje sklapa prilikom ulaska u Republiku Sloveniju u slučaju da vozač vozila koje potječe iz države čiji nacionalni ured za osiguranje nije potpisnik Multilateralnog garancijskog sporazuma ne predoči važeću zelenu kartu. Do članstva Republike Slovenije u EU ostaje na snazi odredba da granično osiguranje jamči osigurateljno pokriće samo na području Republike Slovenije.

Isto tako se zakonski uređuje jamstvo Slovenskog udruženja za osiguranje za plaćanje obveza svojih članova u odnosu na druge nacionalne urede za osiguranje koje potječu iz prihvaćenih međunarodnih sporazuma s područja sustava zelene karte. Spomenuto jamstvo je inače bilo uređeno internim aktima Združenja. Isto vrijedi i za jamstvo za naknadu šteta koje su u državama potpisnicima Multilateralnog garancijskog sporazuma odnosno državama čiji nacionalni ured za osiguranje je sa Združenjem sklopio dvostrani dopunski sporazum o preuzimanju jamstva za naknadu šteta na temelju registarske tablice prouzročila neosigurana vozila koja potječu s područja Republike Slovenije.

Zakonom se uređuje i pravo društva za osiguranje koje je na temelju ovlaštenja Združenja obrađivao tzv. međunarodnu štetu¹⁶ za strano društvo za osiguranje a iz inozemstva nije dobilo povrat sredstava na koja prema međunarodnim sporazumima ima pravo na povrat sredstava iz garancijskog fonda kod Združenja. Detaljnije uvjete u svezi s time će Združenje odrediti internim aktom - pravilnikom o garancijskom fondu.

Budući da je neposredno obavljanje poslova osiguranja uređeno već Zakonom o osiguranju, u ZOOP je dodana samo odredba o imenovanju ovlaštenog predstavnika. Društvo za osiguranje države članice EU koje namjerava u Republici Sloveniji neposredno obavljati poslove osiguranja od automobilske odgovornosti dužno je u svrhu rješavanja odštetnih zahtjeva temeljem ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti koji pokrivaju rizike u Republici

---

¹³ Združenje kao slovenski ured zelene karte član je Savjeta ureda (međunarodna organizacija sa sjedištem u Londonu koja je odgovorna za upravljanje i provođenje međunarodnog sustava osiguranja od automobilske odgovornosti - sustava zelene karte) od 1992. godine. Bivša zajednička država - SFRJ - bila je članom sustava od 1963. godine.

¹⁴ Londonski je sporazum tipski dvostrani ugovor na temelju kojeg se nacionalni uredi zelene karte sporazumijevaju o međusobnom priznavanju zelene karte kao potvrde o postojanju važećeg pokrića osiguranja od automobilske odgovornosti sukladno propisima obje države ureda potpisnika.

¹⁵ Združenje je Multilateralni garancijski sporazum potpisalo 12.9.1996., a na snagu je stupio 1.11.1997. nakon ratifikacije Komisije EU.

¹⁶ Združenje je sa svojim članovima 2001. godine obrađivalo približno 2400 međunarodnih šteta - štetnih slučajeva na ime prometnih nesreća koje su u Republici Sloveniji prouzročili vozači vozila sa stranim registracijskim oznakama. Najviše štetnih slučajeva obrađeno je za račun hrvatskih osiguravajućih društava - 585, talijanskih - 476, austrijskih - 388, njemačkih - 357, bosanskih - 131, čeških - 91 te mađarskih 70.

Sloveniji imenovati ovlaštenog predstavnika sa sjedištem (stalnim prebivalištem) u Republici Sloveniji. Svrha te odredbe bilo je usklađivanje s 3. smjernicom za imovinsko osiguranje i smjernicom 90/618/EEC, ali i sa 4. smjernicom o osiguranju od automobilske odgovornosti.

4.8. Usklađivanje ZOOP-a s odredbama 4. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti

Zakonodavac je usklađivanje slovenskog zakonodavstva s odredbama 4. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti ostvario dodavanjem novog poglavlja s naslovom Posebnosti u primjeni osiguranja od automobilske odgovornosti u kojem se u pojedinim potpoglavljima detaljnije određuju prava i obveze pojedinih instituta iz spomenute smjernice – ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva, informacijskog centra te ureda za naknadu.

Poglavlje će stupiti na snagu danom punopravnog članstva Republike Slovenije u EU, ali je Združenje informacijski centar dužno osnovati do 31. 12. 2002. godine

Kao što je već spomenuto, 4. smjernicom o osiguranju od automobilske odgovornosti uređuje se područje zaštite posjetitelja - oštećenih iz država članica EU kojima u državi koja nije država njihovog stalnog prebivališta štetu prouzroči vozač vozila s teritorija jedne od država članica EU. Jednostavnije rečeno, danom članstva Republike Slovenije u EU slovenski će oštećeni kome će štetu u državi članici EU ili državi članici sustava zelene karte prouzročiti vozač vozila iz jedne od država članica EU moći ostvarivati svoj odštetni zahtjev u Republici Sloveniji kod **ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva** stranog društva za osiguranje kod kojeg ima sklopljen ugovor o osiguranju vozač vozila kojim je nezgoda prouzročena. Podatak o ovlaštenom predstavniku stranog odgovornog društva za osiguranje u Republici Sloveniji pružit će mu **informacijski centar** kod Združenja odnosno Združenje će morati u svojstvu **ureda za naknadu** samo preuzeti na sebe obradu odštetnog zahtjeva ako strano odgovorno društvo za osiguranje u Republici Sloveniji nije imenovalo svog ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva.

Iz navedenog primjera je vidljivo da je u ZOOP-u određeno da će u Republici Sloveniji zadaće informacijskog centra i ureda za naknadu obavljati Združenje.

Svako društvo za osiguranje u EU koje se bavi poslovima osiguranja od automobilske odgovornosti mora u svim državama članicama EU imenovati svog ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva koji u njegovo ime i za njegov račun obrađuje odštetne zahtjeve iz osiguranja od automobilske odgovornosti u državi stalnog prebivališta oštećenog.¹⁷

Ovlašteni predstavnik je dužan u roku od tri mjeseca od dana podnošenja odštetnog zahtjeva dati oštećenom utemeljenu ponudu za naknadu štete (ako odgovornost nije sporna i ako je šteta u cijelosti procijenjena) odnosno utemeljen odgovor (ako je odgovornost sporna ili nije bila točno utvrđena ili ako šteta nije u cijelosti procijenjena). Nakon isteka roka od tri mjeseca ovlašteni predstavnik odnosno odgovorno društvo za osiguranje je u kašnjenju, što osim obračunavanja zatezних kamata može imati za posljedicu i novčanu kaznu za prekršaj.

Sustav imenovanja ovlaštenog predstavnika ne zadire u pravila o sudskoj nadležnosti i primjeni prava, a zadržano je i pravo oštećenog da svoj odštetni zahtjev uputi neposredno odgovornom osiguravajućem društvu.

---

¹⁷ U EU ima približno 1400 osiguravajućih društava koji će morati najkasnije do 20.1.2003. imenovati svoje ovlaštene predstavnike u državama članicama EU.

Kao neka vrsta drugostupanjskog tijela predviđa se ured za naknadu koji je dužan u roku od dva mjeseca odlučiti o odštetnom zahtjevu samo u onim slučajevima kada odgovorno društvo za osiguranje odnosno njegov ovlašteni predstavnik nisu ispunili svoje zakonske obveze. Radi se o slučajevima kada ovlašteni predstavnik ili odgovorno društvo za osiguranje nisu u roku dali utemeljenu ponudu za odštetu odnosno utemeljen odgovor ili ako odgovorno društvo za osiguranje u Republici Sloveniji uopće nije imenovalo svog ovlaštenog predstavnika. Ured za naknadu je dužan o primitku odštetnog zahtjeva obavijestiti ovlaštenog predstavnika ili odgovorno društvo za osiguranje i ako jedan od njih nakon primitka obavijesti ispuni zakonsku obvezu, ured za naknadu će obustaviti postupak; ako to nije slučaj, njihov posao će obaviti ured za naknadu.

Sredstva za isplatu obveza će ured za naknadu oblikovati na sličan način kao što je to slučaj kod garancijskog fonda - doprinosima društava za osiguranje koja su u Republici Sloveniji registrirane za sklapanje osiguranja od automobilske odgovornosti, s time da je doprinos pojedinog društva za osiguranje razmjeran njegovom udjelu u sklopljenim osiguranjima od automobilske odgovornosti u Republici Sloveniji u prethodnoj godini.

Informacijski centar za obavješćivanje kod Združenja će morati u većem opsegu prikupljati podatke o vozilima registriranim u Republici Sloveniji i o osiguraniku kao što se to predviđa smjernicom: osim podataka o registracijskim pločicama, brojevima polica osiguranja i imenima i sjedištima društava za osiguranje koja pokrivaju osiguranje od automobilske odgovornosti, datumu prestanka važenja ugovora o osiguranju te podataka o imenu i sjedištu (adresi) ovlaštenog predstavnika kojeg su imenovala osiguravajuća društva iz drugih država članica EU u Republici Sloveniji i podatke o popisu vozila za koja u Republici Sloveniji važi izuzetak od obveze osiguranja od automobilske odgovornosti slovenski informacijski centar mora prikupljati i podatke o vrstama, markama, tipovima, brojevima šasija (karoserija) vozila te podatke o imenu i prezimenu, datumu i mjestu rođenja, stalnom i privremenom prebivalištu osiguranika. Informacijski centar će podatke morati čuvati najmanje 7 godina nakon odjave registracije vozila ili nakon prestanka važenja police osiguranja.

Informacijski centri država članica EU će morati međusobno surađivati kod prikupljanja podataka te podatke o imenu i adresi odgovornog društva za osiguranje, broju police osiguranja i imenu i adresi ovlaštenog predstavnika na zahtjev posredovati oštećenom. Samo u iznimnim će slučajevima oštećeni - ako za to iskaže pravni interes¹⁸ - imati pravo i na dobivanje podataka o imenu i adresi vlasnika, pretežitog vozača ili registriranog imatelja vozila.

4.9. Garancijski fond

Odredbe o garancijskom fondu (engl. guarantee fund) dopunjene su na odgovarajući način radi potpunog usklađivanja s odredbama smjernica o osiguranju od automobilske odgovornosti zbog uvođenja nove vrste obveznog osiguranja u prometu - osiguranje od odgovornosti vlasnika brodice, pa je bilo nužno proširiti i obveze garancijskog fonda. Obveza naknade odštete iz garancijskog fonda je proširena i na slučajeve kada je nad društvom za osiguranje koje je dužno isplatiti odštetu pokrenut stečajni postupak: u takvim slučajevima garancijski je fond dužan isplatiti onaj dio odštete koji oštećenom nije isplaćen iz stečajne mase društva za osiguranje.

Sukladno odredbama 3. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti propisano je i rješenje u slučaju spora između Združenja i društva za osiguranje glede pitanja tko od njih dvojice je dužan isplatiti odštetu oštećenom: odštetu je neodgodivo dužan platiti onaj kojem je oštećeni prvo podnio odštetni zahtjev.

¹⁸ Primjer: oštećeni bi mogao iskazati pravni interes ako bi mu štetu prouzročilo neosigurano vozilo a šteta bi bila veća od zakonom propisane najniže osigurane svote te bi bio prisiljen razliku potraživati neposredno od odgovorne osobe.

4.10. Kaznene i prijelazne odredbe

Zbog uvođenja novih instituta u ZOOP bilo je nužno na odgovarajući način proširiti kaznene odredbe. U svrhu približnog uređivanja visine novčanih kazna u ZO određenih za nepoštivanje zakona kazne za osiguravajuća društva i odgovorne osobe su povećane.

Kao što je već rečeno, ZOOP je stupio na snagu 10. 8. 2002. Zakonodavac je utvrdio i pojedine izuzetke koji se odnose na odredbe o:

- obavještanju Agencije za nadzor u osiguranju o novim ili izmijenjenim uvjetima osiguranja,
- važenju pokrića osiguranja za cjelokupno područje EU temeljem jedinstvene premije osiguranja,
- imenovanju ovlaštenog predstavnika za društva za osiguranje koji neposredno obavlja poslove osiguranja od automobilske odgovornosti,
- 4. smjernici o osiguranju od automobilske odgovornosti

te koje će se početi primjenjivati danom članstva Republike Slovenije u EU.

Isto tako je posebno određen rok za osnivanje informacijskog centra u okviru Združenja i to 31. 12. 2002.

Društva za osiguranje dužna su uvjete osiguranja uskladiti sa zakonom u roku od 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ZOOP-a, tj. 10. 02. 2003.

5. ZAKLJUČAK

Združenje je intenzivno sudjelovalo u pripremi ZOOP-a s Ministarstvom financija, no na žalost njegovi prijedlozi i primjedbe u svim fazama zakonodavnog postupka zakonodavac usprkos opravdanim stručnim argumentima nije uzeo u obzir.

Jedna od glavnih se primjedbi (na zakon kao cjelinu) odnosila na to da bi tako brojne i opsežne sadržajne izmjene zakonodavac morao propisati u posve novom zakonu o obveznim osiguranjima u prometu a ne u obliku Zakona o izmjenama i dopunama. Uzimanje u obzir ove primjedbe bi, s obzirom na opsežne izmjene prijedloga zakona u svim fazama zakonodavnog postupka, moglo bitnije utjecati na kvalitetu prihvaćenog zakona.

Združenje i njegovi članovi će u roku od 6 mjeseci koji je predviđen za usklađivanje uvjeta osiguranja sa zakonom imati prilično posla budući da zakon nalaže brojne izmjene uvjeta osiguranja. Drugu fazu usklađivanja predstavljat će usklađivanje uvjeta osiguranja s onim odredbama koje će stupiti na snagu tek danom članstva Republike Slovenije u EU.

Već prilikom prihvaćanja Zakona o izmjenama i dopunama ZOOP bilo je jasno da će uskoro biti potrebne daljnje izmjene budući da će postojeći sporazumi u području sustava zelene karte - Londonski sporazum i Multilateralni sporazum o garancijama 01. 07. 2003. zamijeniti dva nova sporazuma - Kretski sporazum i sporazum između nacionalnih ureda za osiguranje država pripadnica Europskog gospodarskog prostora i drugih pridruženih država.

I na kraju, ne najmanje važno, pripremljen je prijedlog 5. smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti koji upućuje na nove promjene u području osiguranja od automobilske odgovornosti (npr.: povećanje osiguranih svota, određivanje vremenskih rokova za rješavanje domaćih šteta, uređivanje mogućnosti dostupa do podataka iz informacijskog

centra, dodatna zaštita biciklista i pješaka, proširenje obveze ovlaštenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva).

Za očekivati je da zakonodavac daljnje promjene neće više utvrđivati u obliku zakona o izmjenama i dopunama te da je možda već sada počeo razmišljati o eventualnom izdavanju osiguranja od automobilske odgovornosti iz zakona o obveznim osiguranjima u prometu i uređivanju pojedinih vrsta obveznih osiguranja u samostalnim zakonima gdje će imati mogućnost potpunije promisliti o svakoj pojedinoj vrsti obveznog osiguranja u prometu.

LITERATURA

1. Zakon o izmjenama i dopunama ZOOP (ZOOP-a). Sl. I. RS 67/2002.
2. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama ZOOP (ZOOP-a), prvo čitanje-EPA 315-III, Poročevalec državnega zbora RS, br. 83, Ljubljana, 11. listopad 2001.
3. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama ZOOP (ZOOP-a) - drugo čitanje-EPA, Poročevalec državnega zbora RS, br. 43, Ljubljana, 23. travnja 2002.
4. Directive 92/49/EEC on the co-ordination of laws, regulations and administrative provisions relating to direct insurance other than life insurance and amending Directives 73/239/EEC and 88/357/EEC (Third Non-life Co-ordination Directive), Official Journal of the European Communities I. 228/1, 11.8.1992.
5. Directive 90/618/EEC amending proposal as regards motor vehicle liability insurance, Directive 73/239/EEC and Directive 88/357/EEC which concern the co-ordination of laws, regulations and administrative provisions relating to direct insurance other than life insurance (Directive on Freedom of Motor Insurance Services), Official Journal of the European Communities I. 330/44, 29. 11. 1990.
6. Council directive of 24 April 1972 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles and to the enforcement of the obligation to insure against such liability (72/166/EEC), Official Journal of the European Communities I. 103/1, 2.5.1992.
7. Second council directive of 30 December 1983 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles (84/5/EEC), Official Journal of the European Communities I. 8/17, 11.1.1984.
8. Proposal of the European Parliament and the Council amending Council Directives 72/166/EEC, 84/5/EEC, 90/232/EEC and Directive 2000/26/EC on insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles: Commission of the European Communities, (COM (2002) 244 final).
9. Third Council directive of 14 May 1990 on approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles (90/232/EEC), Official Journal of the European Communities I. 129/33, 19.5.1990.
10. Directive 2000/26/EC of the European Parliament and of the Council of 16 May 2000 on the approximation of the laws of the Member States relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles and amending Council Directives 73/239/EEC and 88/357/EEC (Fourth Motor Insurance Directive), Official Journal of the European Communities I. 181/65, 20. 7. 2000.
11. Zakon o sigurnosti u prometu na cestama, Sl. I. RS 30/98, 33/2000, 39/2000, 61/2000, 100/2000, 21/2002, 66/2002.
12. Zakon o osiguranju, Sl. I. RS 13/2000, 91/2000, 217/2002.
13. Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zrakoplovstvu, Sl. I. RS 12/2000.
14. Zakon o zrakoplovstvu, Sl. I. RS 18/2001.
15. Pomorski zakonik, Sl. I. RS 26/2001, 21/2992.
16. Opći uvjeti za osiguranje od automobilske odgovornosti (AO-97): Društvo za osiguranje Triglav d.d.

Opći uvjeti za osiguranje od automobilske odgovornosti*

Uvodne odredbe

U ovim Uvjetima znači:

ugovaratelj osiguranja	- osoba koja sklopi ugovor o osiguranju s osiguravajućim društvom;
osiguranik	- osoba čiji je materijalni interes osiguran;
suosigurane osobe	- osobe na koje se proširuje osiguravajuće pokriće;
osigurani slučaj	- događaj koji bi mogao dovesti do ostvarivanja odštetnog zahtjeva od strane oštećenika;
svota pokrića	- svota na koju je osiguran materijalni interes;
premija	- svota koju ugovaratelj osiguranja plaća temeljem ugovora o osiguranju;
polica	- isprava o ugovoru o osiguranju.

Članak 1. - OPSEG POKRIĆA

- (1) Osiguravajuće društvo nadoknađuje štetu kao posljedicu ostvarivanja odštetnih zahtjeva sukladno odredbama građanskog prava, ako je pri uporabi vozila, a temeljem isprave o osiguranju navedenog vozila, došlo do:
  - 1) smrti, tjelesne ozljede ili narušavanja zdravlja neke osobe (šteta zbog smrti, tjelesne ozljede i narušavanja zdravlja);
  - 2) uništenja ili oštećenja stvari (šteta zbog uništenja ili oštećenja stvari).
- (2) Pored vlasnika vozila osigurane su sve osobe koje voljom vlasnika dolaze u kontakt s vozilom (korisnik, vozač, kondukter, pratitelj i sl.) kao i osobe koje se prevoze vozilom voljom vlasnika odnosno korisnika vozila - suosigurane osobe.
- (3) Osiguranjem od odgovornosti kod uporabe motornog vozila obuhvaćena je i odgovornost za štetu koju prouzroči prikolica dok je spojena s vozilom koje ju vuče i nakon što se odvoji od vozila te djeluje u funkcionalnoj ovisnosti s njim. Isto vrijedi za poluprikolicu te svako vozilo koje zbog kvara ili drugog uzroka vuče osigurano vozilo.
- (4) Ugovorene svote pokrića za štetu zbog smrti, tjelesnih ozljeda i narušavanja zdravlja neke osobe te za štetu zbog uništenja ili oštećenja stvari predstavljaju gornju granicu obveze osiguravajućeg društva za svaki pojedinačni osigurani slučaj, bez obzira na broj oštećenika. Više vremenski povezanih šteta predstavlja jedan osigurani slučaj, ako su štete nastale zbog istog uzroka.
Kod povećanja propisanih najnižih svota pokrića vrijede veće svote pokrića i za osigurane slučajeve iz važećih ugovora o osiguranju sklopljenih prije povećanja svota pokrića, nastalih nakon prihvaćenog povećanja. Novčani iznosi propisanih najnižih svota pokrića povećavaju se u skladu s Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu i objavom ministra financija.

Članak 2. - ISKLJUČENJA IZ OSIGURANJA

- (1) Iz pokrića osiguranja isključeni su odštetni zahtjevi:
  - 1) koji po ugovoru ili posebnom pisanom dogovoru prelaze opseg obveze koja potječe iz pravnih propisa o odgovornosti;
  - 2) koji se odnosi na stvari koje osiguranik ili druga osigurana osoba ima na skrbi, a naročito ako ih prevozi, koristi ili čuva;

* Prevela: prof. Nina Sokol

- 3) vozača vozila kojim je šteta prouzročena;
  - 4) ugovaratelja osiguranja, vlasnika, suvlasnika ili zajedničkog vlasnika vozila kojim je šteta bila prouzročena, kao i za štetu na stvarima;
  - 5) oštećenicima kojima je šteta nastala:
    - zbog uporabe vozila na sportskim priredbama za koje je izdana službena dozvola i kod kojih je bitno postići najveću moguću brzinu ili kod vježbanja vožnje;
    - zbog djelovanja nuklearne energije, nastale pri prijevozu nuklearnog materijala;
    - zbog vojnih operacija, pobuna ili terorističkih akcija pri čemu mora osiguravajuće društvo dokazati da je štetu prouzročio takav događaj.
- (2) Ako je premijskim sustavom za proširenje osiguravajućeg pokrića ili za povećan rizik određena dodatna premija i ako ona nije plaćena, osiguravajuće društvo ima pravo:
- 1) od osiguranika i suosigurane osobe utjerati dio odštete sa zateznim kamatama i troškove razmjerno s plaćenom premijom i premijom koju bi trebalo platiti zbog proširenja osiguravajućeg pokrića ili povećanog rizika;
  - 2) od osiguranika i suosigurane osobe utjerati dio odštete s zateznim kamatama i troškovima iz gornje točke i u slučaju kada je prepustio vozilo na upravljanje osobi s osobinama koje predstavljaju povećani rizik te se za njega zahtijeva plaćanje dodatne premije.
- Za proširenje osiguravajućeg pokrića sukladno premijskom sustavu za osiguranje od automobilske odgovornosti uzima se u obzir vlasništvo i uporaba vozila:
- izvan Republike Slovenije.
- Za povećani rizik sukladno premijskom sustavu za osiguranje od automobilske odgovornosti uzima se u obzir vlasništvo i uporaba vozila:
- kod sudjelovanja na utrkama, kod vježbanja vožnje ili kod sudjelovanja u drugim natjecanjima za koja nisu izdane službene dozvole,
  - kod zakupa ili najma,
  - za taksi službu,
  - za vrijeme testiranja,
  - za vrijeme moto skiringa,
  - kod prijevoza opasnih tvari,
  - kod prijevoza drugog oštećenog vozila,
  - u vlasništvu pravne osobe ili samostalnog poduzetnika,
  - kojim upravlja vozač s manje od tri godine vozačkog iskustva.

Članak 3. - GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA

- (1) Osiguranik i suosigurane osobe gube prava iz osiguranja:
- 1) ako je vozač koristio vozilo u druge svrhe nego što je određeno ugovorom o osiguranju;
  - 2) ako vozač koji je vozio vozilo nije imao važeću vozačku dozvolu one odnosno onih kategorija u koje vozilo pripada, osim ako je vozilom upravljao kandidat za vozača motornih vozila ili skupine vozila pri učenju vožnje uz poštivanje svih propisa kojim je uređeno takvo učenje;
  - 3) ako je vozaču bila oduzeta ili privremeno oduzeta vozačka dozvola ili ako vozaču teče izrečena kazna ili sigurnosna mjera zabrane vožnje vozila određene vrste ili kategorije odnosno sigurnosna mjera zabrane uporabe inozemne vozačke dozvole na teritoriju Republike Slovenije, sigurnosna mjera oduzimanja vozačke dozvole ili kazna prestanka važenja vozačke dozvole;
  - 4) ako je vozač upravljao vozilom pod utjecajem alkohola, droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari.

Smatra se da je vozač pod utjecajem alkohola:

    - a) ako zbog uživanja alkoholnih pića ima u krvi više od 10, 855 milimola alkohola po litri odnosno ako ima u krvi više od 0,5 promila alkohola ili ako se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, utvrdi da pokazuje znakove alkoholiziranosti;

- b) ako je alkotest pozitivan, a vozač se ne pobrine da se krvnom analizom točno utvrdi stupanj njegove alkoholiziranosti, osim ako uzimanje krvi ugrožava njegovo zdravlje (npr. hemofilija);
  - c) ako nakon prometne nezgode izbjegne ispitivanje alkoholiziranosti odnosno odbije podvrgnuti se ispitivanju ili konzumira alkohol tako da onemogućuje utvrđivanje prisutnosti alkohola u krvi odnosno stupnja alkoholiziranosti u trenutku nastanka prometne nezgode.
- Smatra se da je vozač pod utjecajem droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari:
- d) ako se stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove smetnji u ponašanju koje uzrokuju nepouzdana postupanje u prometu zbog konzumiranja droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari ili ako nakon prometne nezgode konzumira drogu, psihoaktivne lijekove ili druge psihoaktivne tvari te tako onemogućuje utvrđivanje prisutnosti navedenih tvari u organizmu u trenutku nastanka prometne nezgode;
  - e) ako nakon prometne nezgode izbjegne ili odbije ispitivanje odnosno mogućnost utvrđivanja prisutnosti droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari u njegovom organizmu;
- 5) ako vozač štetu prouzroči namjerno;
  - 6) ako vozilo kojim je vozač upravljao tehnički nije bilo ispravno;
Smatra se da vozilo nije bilo tehnički ispravno ako nije bio proveden valjan tehnički pregled;
  - 7) ako vozač nakon nezgode napusti mjesto događaja a da nije ostavio svoje osobne podatke i podatke o osiguranju;
- (2) Osiguranik i suosigurane osobe ne gube svoja prava iz prethodnih odredaba ovog članka:
- 1) ako osiguranik odnosno suosigurana osoba dokaže:
    - a) da nije kriv za postojanje okolnosti iz t. 2., 6. i 7. st. 1. ovog članka;
    - b) da nastanak štete nije u uzročnoj vezi s njegovom alkoholiziranošću ili konzumiranjem droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari;
  - 2) za dio štete za koju je odgovoran oštećenik jer je pristao da se prevozi vozilom pod okolnostima iz 1), 2), 3), 4) i 6) st. 1. ovog članka (podijeljena odgovornost) i ako su mu te okolnosti bile poznate ako taj dio štete osiguravajuće društvo isplaćuje, iako je oštećenikov zahtjev u tom dijelu neutemeljen.
- (3) Osiguravajuće društvo ima pravo od osiguranika i odgovornih osoba koje su izgubile svoja prava iz osiguranja iz st. (1) ovog članka potraživati povrat isplaćenih iznosa zajedno s kamatama i troškovima, ali najviše do iznosa koji određuje Zakon o obveznim osiguranjima u prometu. U slučaju iz t. 5. st. (1) ovog članka može osiguravajuće društvo potraživati povrat u cijelosti.

Članak 4. - OBVEZE OSIGURANIKA

- (1) Osiguranik je dužan obavijestiti osiguravajuće društvo o osiguranom slučaju najkasnije u roku od tri dana od saznanja o njemu.
- (2) Osiguranik je u obvezi prema svojim mogućnostima pomagati osiguravajućem društvu u rješavanju pitanja odgovornosti. Stoga je dužan dati istinite i iscrpne podatke o tijeku prometne nezgode i njenim okolnostima.
- (3) Ako su protiv osiguranika ili osobe za koju on odgovara pokrenuta policijska pretraga ili kaznena istraga ili ako je podignuta optužnica ili je izdano rješenje u upravno-kaznenom postupku, osiguranik je dužan o tome odmah obavijestiti osiguravajuće društvo, iako mu je već prijavio osigurani slučaj.
- (4) Ako je protiv osiguranika postavljen odštetni zahtjev ili je protiv njega podnijeta tužba za naknadu štete ili imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku, dužan je o tome neodgodivo obavijestiti osiguravajuće društvo i dostaviti mu sva pismena koja sadrže odnosni zahtjev.

- (5) Osiguranik je u obvezi vođenje parnice prepustiti osiguravajućem društvu i dati punomoć onoj osobi koju odredi osiguravajuće društvo.
- (6) Osiguranik je u obvezi obradu odštetnih zahtjeva prepustiti osiguravajućem društvu te nema pravo odbiti ih, a naročito ne priznati ih.
- (7) Povreda obveza iz ovog članka ima za posljedicu smanjenje obveze osiguravajućeg društva za toliko kolika mu je nastala počinjena šteta zbog tih povreda. Pri tome se misli na štetu zbog parničnih troškova i zatezних kamata.

Članak 5. - OBVEZE OSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA

- (1) Osiguravajuće društvo je dužno pri sklapanju osiguranja uručiti ugovaratelju osiguranja važeće uvjete osiguranja koji su sastavni dio ugovora o osiguranju.
- (2) Osiguravajuće društvo je dužno proučiti odštetne zahtjeve kako prema utemeljenosti tako prema visini, podmiriti opravdane zahtjeve u rokovima određenima propisima odšetnog prava te voditi brigu o zaštiti osiguranika od neutemeljenih ili pretjeranih odštetnih zahtjeva. Ako osiguravajuće društvo povrijedi ovu obvezu, dužno je osiguraniku nadoknaditi štetu te nema pravo zatezne kamate koje treba plaćati od glavnice uračunati u osiguranu svotu ili njen preostatak.
- (3) Osiguravajuće društvo je ovlašteno u ime osiguranika davati sve izjave koje su prema njegovom mišljenju potrebne zbog naknade štete ili zbog zaštite od neutemeljenih ili pretjeranih zahtjeva.
- (4) Troškove obrane osiguranika u kaznenom postupku nadoknađuje osiguravajuće društvo samo u slučaju ako je izričito pristalo na branitelja te se obvezalo nadoknaditi troškove.
- (5) Troškove parničnog postupka nadoknađuje osiguravajuće društvo ako je parnicu vodio osiguranik uz suglasnost osiguravajućeg društva ili ako je bio zastupan od osobe koju je odredilo osiguravajuće društvo. Ovi troškovi se nadoknađuju u punom iznosu bez obzira na visinu svote pokrića. Ako dođe do parnice, a povod za nju nije dalo osiguravajuće društvo, onda ono snosi samo onaj dio parničnih troškova koji su razmjerni svoti pokrića i dosuđenoj odšteti.
- (6) Osiguravajuće društvo se oslobađa obveze prema osiguraniku iz prethodnih stavaka ovog članka ako mu nadoknadi dotadašnje parnične troškove i isplati svotu pokrića odnosno njen preostatak.

Članak 6. - TERITORIJALNA VALJANOST OSIGURANJA

- (1) Ako nije drugačije ugovoreno te ako nije plaćena dodatna premija za osiguranje izvan Republike Slovenije, osiguranje vrijedi na području Republike Slovenije.
- (2) Osiguravajuće društvo preuzima obvezu prema oštećeniku u državama potpisnicama Londonskog sporazuma (zelena karta) odnosno Multilateralnog garancijskog sporazuma do visine minimalnih svota pokrića posjećene države ako su one više od svota pokrića ugovorenih ugovorom o osiguranju. Ako su ugovorne svote više od minimalnih svota pokrića posjećene države, osiguravajuće društvo preuzima plaćanje tih viših svota.
- (3) U svim drugim državama osiguravajuće društvo preuzima obvezu do visine svote pokrića ugovorene ugovorom o osiguranju i u okviru propisa o odštetnom pravu i pravu o osiguranju Republike Slovenije.
- (4) Za motorna vozila sa stranom registracijom koja su osigurana prema ovim Uvjetima osiguranja osiguranje vrijedi samo na području Republike Slovenije. Međunarodne zelene karte u svezi s tim osiguranjem nije moguće izdati.

Članak 7. - POČETAK I PRESTANAK OSIGURAVAJUĆEG POKRIĆA

- (1) Obveza osiguravajućeg društva iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24. sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja, ako je do tog dana plaćena prva

premija, odnosno nakon isteka 24. sata dana kada je premija plaćena, ako nije drugačije ugovoreno.

- (2) Obveza osiguravajućeg društva prestaje po isteku 24. sata dana koji je u polici naveden kao dan isteka osiguranja. Ako je u polici naveden samo početak osiguranja, osiguranje se nastavlja iz godine u godinu dok ga jedna od ugovornih strana ne otkaže. Otkazati ga mora najmanje tri mjeseca prije završetka tekuće godine osiguranja.
- (3) Kod osiguranja sklopljenog na godinu dana obostrane obveze i prava iz ugovora o osiguranju produžuju se za 30 dana (počekni rok), ako osiguravajućem društvu najmanje tri dana prije isteka osiguranja nije bila uručena izjava ugovaratelja osiguranja da ne pristaje na produženje ugovora o osiguranju. Ako se u počeknom roku dogodi osigurani slučaj, ugovaratelj osiguranja je u obvezi platiti premiju osiguranja za cijelu iduću godinu osiguranja s time da se osiguranje sklapa od dana isteka prethodnog osiguranja.
- (4) Ako se za vrijeme trajanja osiguranja promijeni vlasnik vozila, obveza osiguravajućeg društva prestaje 24. sata dana kada novi vlasnik sklopi ugovor o osiguranju za to vozilo. Obveza osiguravajućeg društva prestaje prije ako je prije tog vremena već stupio na snagu novi ugovor o osiguranju.
- (5) Ako je osiguranje sklopljeno s trajanjem duljem od tri godine, može po isteku tog vremena svaka ugovorna strana s otkaznim rokom od 6 mjeseci odstupiti od ugovora o osiguranju, s time da o tome pismeno obavijesti drugu stranu.

Članak 8. - UTVRĐIVANJE PREMIJE OSIGURANJA NA TEMELJU ŠTETNOG DOGAĐAJA

- (1) Štetni se događaji kod utvrđivanja premije osiguranja uzimaju u obzir na sljedeće načine:
  - za svako vozilo zasebno ovisno o broju prijavljenih šteta, ili
  - za skupino od 11 ili više vozila razmjerno razlici između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja.
- (2) Prijavljena je šteta odštetni zahtjev na temelju kojeg je osiguravajuće društvo isplatilo odštetu odnosno koja je prilikom produljenja ili obnavljanja osiguranja u postupku likvidacije.
- (3) Prvi se način utvrđivanja premije osiguranja na temelju broja prijavljenih šteta primjenjuje kod osiguranja od automobilske odgovornosti svih vrsta vozila osim kod osiguranja vozila koja su na popravku u radionicama svih vrsta te kod posebnih oblika osiguranja od automobilske odgovornosti. Premija osiguranja se utvrđuje za svako vozilo zasebno, uzimajući pritom u obzir prethodno razdoblje osiguranja vozila određene vrste bez prijavljene štete odnosno broj prijavljenih šteta u prethodnoj godini osiguranja.
- (4) Ako se osiguranik koji istovremeno osigurava najmanje 11 vozila bilo koje vrste u bilo kojem opsegu odluči za neki drugi način prilagođavanja premije osiguranja štetnim događajima, premija osiguranja za sva ta vozila se utvrđuje na način da se uzme u obzir i omjer između likvidiranih odšteta i plaćene premije osiguranja u protekle tri kalendarske godine.

Na taj se način premija osiguranja utvrđuje i za vozila za vrijeme popravka vozila u radionicama bilo koje vrste kao i kod posebnih oblika osiguranja za osiguranje od automobilske odgovornosti.

Omjer između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja iz prethodnog stavka utvrđuje se tako da se prethodno obavi revalorizacija likvidiranih šteta prije godine za koju se utvrđuje bonus odnosno malus. Faktori revalorizacije se utvrđuju na temelju kretanja maloprodajnih cijena u Republici Sloveniji u razdoblju od 1. 10. svake prethodne godine od 1. 10. posljednje promatrane godine.

Članak 9. - UTVRĐIVANJE PREMIJE OSIGURANJA NA TEMELJU PRIJAVLJENE ŠTETE

- (1) Ako se prilikom sklapanja osiguranja ugovori da će se kod utvrđivanja premije osiguranja uzimati u obzir prethodno razdoblje osiguranja bez prijavljene štete odnosno broj

prijavljenih šteta u proteklom razdoblju osiguranja za svako vozilo zasebno, ona se utvrđuje na temelju razvrstavanja u odgovarajući premijski stupanj kojim je određen postotak osnovne premije osiguranja koja se uzima u obzir. Osnovna premija osiguranja je premija osiguranja koja je utvrđena premijskim sustavom osiguranja od automobilske odgovornosti za osiguranje vozila određene vrste, tehničkih svojstava te visine obveza pokrića.

Premijski stupnjevi i osnovne premije u postocima su sljedeći:

Premijski stupanj	Postotak osnovne premije osiguranja	Premijski stupanj	Postotak osnovne premije osiguranja
4	50	13	95
5	55	14	100
6	60	15	110
7	65	16	120
8	70	17	135
9	75	18	150
10	80	19	170
11	85	20	200
12	90		

- (2) Razvrstavanje prema premijskim stupnjevima obavlja se na sljedeći način:
- 1) za svako novo osiguranje premija se utvrđuje prema 14. premijskom stupnju. Novim se osiguranjem smatra osiguranje koje je osiguranik za vozilo sklopio prvi puta te osiguranje koje je osiguranik sklopio nakon vremenskog razdoblja duljeg od tri godine od dana kada je prestalo važiti prethodno osiguranje;
  - 2) svaka godina osiguranja bez prijavljene štete za vozilo iste vrste omogućava razvrstavanje za jedan premijski stupanj niže u sljedećoj godini osiguranja (bonus);
  - 3) svaka prijavljena šteta u protekloj godini odnosno razdoblju osiguranja vozilom iste vrste ima za posljedicu razvrstavanje za tri premijska stupnja više u sljedećoj godini osiguranja (malus), s time da se pritom uzima u obzir najviše četiri prijavljene štete u istoj godinu odnosno istom razdoblju osiguranja;
  - 4) kod osiguranja svakog sljedećeg vozila bilo kakve vrste premija osiguranja se utvrđuje jednako kao za novo osiguranje;
  - 5) razvrstavanje već osiguranih vozila prema premijskim stupnjevima sukladno ovim Uvjetima obavlja se na temelju utvrđenog postotka obračunate osnovne premije osiguranja za posljednje razdoblje osiguranja i štetnih događaja u tom razdoblju.

Članak 10. - UTVRĐIVANJE PREMIJE OSIGURANJA NA TEMELJU OMJERA IZMEĐU LIKVIDIRANIH ŠTETA I PLAĆENE PREMIJE OSIGURANJA

Ako je prilikom sklapanja osiguranja ugovoreno da će se kod određivanja premije osiguranja uzimati u obzir omjer između likvidiranih šteta i plaćene premije, premija osiguranja određuje se na sljedeći način:

- osiguraniku kod kojeg je omjer između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja u prethodne tri kalendarske godine iznosio manje od 68,0%, premija osiguranja za sljedeće razdoblje osiguranja smanjit će se (bonus) u visini polovice razlike između 68,0% i u postotku izraženog dostignutog omjera;
- osiguranik koji u prethodne tri godine nije imao likvidirane štete ima pravo na 50% bonusa;
- osiguraniku kod kojeg je omjer između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja u prethodne tri kalendarske godine iznosio više od 93,5% premija osiguranja za sljedeće razdoblje osiguranja povećat će se (malus) u visini postotka koji je jednak polovici razlike između postignutog omjera i 93,5%, s time da povećanje ne može biti veće od 85,0%.

Članak 11. - DRUGE ODREDBE O BONUSU I MALUSU

- (1) Na utvrđivanje premije osiguranja primjenjuju se, pored uzimanja u obzir broja prijavljenih šteta, i ove odredbe:

- 1) ako je osiguranik imao ugovor o osiguranju sklopljen s trajanjem kraćim od godinu dana, to se osiguranje u sljedećoj godini osiguranja ne uzima u obzir kao temelj za smanjenje premije, bez obzira na to da nije bilo prijavljene štete, ali se uzima u obzir broj šteta iz tog razdoblja;
  - 2) ako je osiguranje bilo prekinuto, osiguranik nakon prekida za isto ili drugo vozilo iste vrste ima pravo na isti bonus ako je do prekida došlo prije isteka godine osiguranja te ako prekid nije trajao dulje od tri godine, uz uvjet da u proteklom razdoblju do sklapanja novog ugovora o osiguranju nije bila prijavljena šteta.
Ako je do prekida došlo nakon isteka godine osiguranja u kojoj nije bila prijavljena šteta te ako šteta nije bila prijavljena ni za vrijeme prekida osiguranja, osiguranik ima pravo na bonus kao da prekida nije bilo, uz uvjet da prekid nije trajao više od tri godine.
  - 3) u slučaju prijenosa prava vlasništva osiguranog vozila pravo na bonus odnosno obveza plaćanja malusa ne prenosi se na novog vlasnika odnosno korisnika vozila, osim u slučaju prijenosa prava vlasništva na bračnog druga (darovatelj u tom slučaju gubi pravo na bonus). Ako osiguranik nakon uništenja, prijenosa prava vlasništva i sl. prethodno osiguranog vozila osigura drugo vozilo, stečeno pravo na bonus odnosno obveza plaćanja malusa prenosi se na to drugo vozilo, uz uvjet da se radi o vozilu iste vrste.
Bonus odnosno malus zaračunava se od premije osiguranja za novo vozilo. Zamjena se mora obaviti u razdoblju od tri godine;
  - 4) osiguranik se u slučaju promjene osiguravajućeg društva razvrstava u odgovarajući premijski stupanj na temelju pisane potvrde bivšeg osiguravajućeg društva o prethodnom trajanju osiguranja i broja uzastopnih godina u kojima šteta nije bila prijavljena odnosno o broju prijavljenih šteta. Ako osiguranik ne predoči gornju potvrdu, razvrstava se u 14. premijski stupanj.
- (2) Na utvrđivanje premije osiguranja na temelju omjera između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja primjenjuju se i ove odredbe:
- 1) bonus odnosno malus pod ovim uvjetima obračunava se i za vozila koje osiguranik nabavi za vrijeme tekuće godine osiguranja;
  - 2) u slučaju prekida i ponovnog sklapanja ugovora o osiguranju osiguraniku se bonus i malus obračunava na temelju rezultata za trajanja osiguranja u posljednje tri kalendarske godine. Ako je prekid trajao više od dvije godine, premija se obračunava bez bonusa i malusa;
  - 3) ako osiguravajuće društvo ne raspolaže podacima o štetama i premijama za najmanje tri prethodne kalendarske godine jer osiguranik ranije nije bio dovoljno dugo osiguran, za određivanje bonusa i malusa koriste se raspoloživi podaci za dvije odnosno za samo jednu kalendarsku godinu;
  - 4) odredbe o utvrđivanju premije osiguranja s obzirom na omjer između likvidiranih šteta i plaćene premije osiguranja primjenjuju se samo u slučaju osiguranika koji na kraju protekle kalendarske godine imaju osigurano 11 ili više vozila.
- (3) Smatra se da šteta nije prijavljena ako je u razdoblju od tri godine likvidirana bez isplate odštete odnosno ako je cjelokupni isplaćeni iznos iz bilo kojeg naslova regresiran, ako osiguranik sam nadoknadi štetu te ako štetu prouzroči neovlašteni vozač za čije postupke osiguranik ne odgovara i koji nije član uže obitelji te šteta nastane od osiguranog vozila u vrijeme mobilizacije ili rekvizicije od strane vlasti u vrijeme mira.
- (4) Osiguravajuće društvo i osiguranik imaju pravo zahtijevati ponovni obračun bonusa odnosno malusa ako se kasnije utvrdi da kod obračuna nisu uzeti u obzir utemeljeni odštetni zahtjevi.

Članak 12. - PLAĆANJE PREMIJE

- (1) Prvu odnosno jednokratnu premiju ugovaratelj plaća prilikom primitka police, a svaku sljedeću prvog dana svakog razdoblja osiguranja.
- (2) Ako je ugovoreno da se premije plaćaju obročno, za odgođene obroke obračunavaju se pripadajuće kamate za odgodu plaćanja. Ako dospjeli obrok premije nije plaćen po dospelosti, osiguraniku se obračunavaju zatezne kamate.

- (3) Osiguratelj je dužan premiju poslati osiguravajućem društvu na vlastiti rizik i o vlastiti trošak.
- (4) Osiguratelj može premiju uplatiti na pošti, u banci, u Agenciji za platni promet ili na nekom drugom uplatnom mjestu.
- (5) Ako je premija plaćena na pošti, u banci ili na nekom drugom uplatnom mjestu, kao dan uplate premije uzima se dan kada je premija valjano uplaćena na pošti, u banci, Agenciji za platni promet ili na nekom drugom mjestu plaćanja te kada je osiguratelju izdan dokument (dokaz) o uplati premije osiguranja.

Članak 13. - POSLJEDICE NEPLAĆANJA PREMIJE

- (1) Obveza osiguravajućeg društva da isplati odštetu odnosno naknadu štete prestaje u slučaju ako osiguratelj do dospjeća ne uplati premiju osiguranja koja dospijeva nakon sklapanja ugovora ili to ne učini druga zainteresirana osoba u roku od trideset dana od dana kada je osiguratelju bilo uručeno preporučeno pismo osiguravajućeg društva s obavijesti o dospjeću premije, s time da taj rok ne može isteći prije nego što isteče rok od trideset dana od dospjeća premije.
- (2) Osiguravajuće društvo može nakon isteka roka iz st. 1. ovog članka, ako osiguratelj kasni s plaćanjem premije koju treba plaćati nakon sklapanja ugovora odnosno druge i sljedećih premija, raskinuti ugovor o osiguranju bez otkaznog roka, s time da raskid ugovora o osiguranju nastupi istekom roka iz st. 1. ovog članka i prestankom pokrića osiguranja, ako je osiguratelj o tome bio obaviješten preporučenim pismom s obavijesti o dospjeću premije i prestanku pokrića osiguranja.
- (3) Ako osiguratelj premiju plaća nakon isteka roka iz st. 1. ovog članka, ali u roku od godinu dana od dospjeća premije, osiguravajuće je društvo dužno, u slučaju da je nastao osigurani slučaj, plaćati odštetu odnosno osiguranu svotu 24. sat nakon uplate premije i zateznih kamata.

Članak 14. - VRAĆANJE PREMIJE

U slučaju prestanka osiguranja uslijed uništenja, odjave vozila iz prometa ili prijenosa prava vlasništva (odjava zbog prijenosa prava vlasništva) osiguravajuće je društvo dužno vratiti premiju za preostalo razdoblje osiguranja od primitka pisanog zahtjeva za povrat premije, ako do tog trenutka nije došlo do osiguranog slučaja.

Članak 15. - PISANI OBLIK

- (1) Sporazumi koji se odnose na sadržaj ugovora o osiguranju valjani su samo ako su sklopljeni u pisanom obliku.
- (2) Sve obavijesti i izjave koje se daju temeljem odredaba ugovora o osiguranju moraju biti date u pisanom obliku, izuzev obavijesti osiguravajućeg društva iz čl. 16. ovih Uvjeta.

Članak 16 - PROMJENA UVJETA OSIGURANJA I PREMIJSKOG SUSTAVA

- (1) Ako osiguravajuće društvo promijeni uvjete osiguranja odnosno premijski sustav, dužno je o tome obavijestiti osiguratelja pisanim putem ili na neki drugi odgovarajući način (dnevni tisak, radio, televizija i sl.).
- (2) Ako osiguratelj u roku od 30 dana od dana obavijesti ne otkáže ugovor o osiguranju, novi se uvjeti osiguranja odnosno novi premijski sustav primjenjuju od početka sljedećeg razdoblja osiguranja.
- (3) Ako osiguratelj otkáže ugovor o osiguranju, ovaj prestaje vrijediti istekom godine osiguranja u kojoj je osiguravajuće društvo primilo otkaz.

Članak 17. - NADLEŽNOST U SLUČAJU SPORA

U slučaju spora između osiguratelja odnosno osiguranika i osiguravajućeg društva nadležan je sud prema mjestu sklapanja osiguranja odnosno arbitraža.

Članak 18. - PRIMJENA ZAKONA

Na odnose koji nisu uređeni ovim Uvjetima primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu.

Ovi Uvjeti pod šifrom AO-03 stupaju na snagu danom odobrenja od ministra financija, a primjenjuju se od ...

Za provođenje nadzora nad osiguravajućim društvom nadležna je Agencija za nadzor osiguranja, Trg republike 3, Ljubljana.

Rudolf Elvers

**NJEMAČKA UDRUGA ZA ZAŠTITU ŽRTAVA U PROMETU
“VERKEHRSOPFERHILFE E.V.” (VOH)**

**Njemačka Udruga za zaštitu žrtava u prometu
"Verkehrsoferhilfe e.V." (VOH) ***

Zamislite slijedeće slučajeve:

- Hamburg: Križanje na kojem se promet regulira semaforom. Vozač previdi crveno svjetlo i brzinom od 80 km/h nalijeće na pješakinju. Njezin je semafor pokazivao zeleno svjetlo. Vozač bježi s mjesta događaja. Žena je teško ozlijeđena.
- München: Lagani nalet jednog vozila na vozilo ispred sebe. Štetnik prima socijalnu pomoć. Njegovo vozilo nije osigurano od automobilske odgovornosti. Šteta na vozilu oštećenog iznosi oko 2.000 €.
- Köln: Fizički napad motornim vozilom. Udata žena izlazi iz samoposluživanja u pratnji svog intimnog prijatelja. Promatra ih njezin suprug. Već je tri mjeseca nezaposlen. Par gura kolica sa stvarima prema vozilu prijatelja. Suprug gubi živce. Obuzet žestokom ljubomorom ulazi u svoje vozilo i pojuri na prijatelja žene s namjerom da ga usmrti. Ali nema sreće! Prijatelj se spašava skočivši u stranu. Pri tomu zadobiva lakše ozljede. No vozilo supruge pregazi supругu. Ona umire na mjestu nesretnog događaja.

Sva tri slučaja dogodila su se u drugim mjestima u Njemačkoj.

Jedno im je zajedničko. Oštećene stranke dobile bi samo neznatnu naknadu štete da ne postoji Udruga za zaštitu žrtava u prometu.

Ali ona postoji – to je *Verkehrsoferhilfe e.V.* (dalje u tekstu – VOH)! Njezin je zadatak: nadopuniti zaostale ekonomske rupe u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti.

VOH je nadležna u slučaju:

1. štete koju je prouzročilo nepoznato vozilo i nepoznati počinitelj. U svakodnevnom govoru koristimo izraz "bijeg vozača s mjesta događaja". Točnije je međutim da se ne može ustanoviti vozilo štetnika a time i nadležnog osiguratelja od automobilske odgovornosti. Moguć je i slučaj da vozilo štetnika ostane na mjestu nezgode a počinitelj pobjegne pješice. To onda ne spada u nadležnost VOH-a usprkos činjenici što je "vozač pobjegao s mjesta događaja".
2. štete koju je prouzročilo vozilo za koje nije ili više nije zaključeno osiguranje od automobilske odgovornosti, ili
3. kada štetniku vozilo posluži kao sredstvo za počinjanje kaznenog djela, dakle kada s predumišljajem i protuzakonito nanese štetu na vozilu trećega. U današnje vrijeme ova tema u svezi s pojmom "terorizam" poprima novu dimenziju. Zamislite molim Vas da netko

---

* njemački Ured – Garancijski fond - Verkehrsoferhilfe e.V.
* Prevela: Ljiljana Petrina Banov, Hrvatski ured za osiguranje

u tunelu ispod Elbe zapali kamion natovaren eksplozivom u doba kada se ljudi automobilima vraćaju s posla.

4. No, VOH je u obvezi i u slučaju ako osiguratelj od automobilske odgovornosti – i samo on a ne i osiguratelj od automobilske kaska – iznenada postane insolventan. Na svu sreću smo dosada u Njemačkoj bili toga pošteđeni. Doduše skoro se dogodilo u kolovozu 2002. Mali podružni osiguratelj sa sjevera Njemačke zapao je u kritično stanje. Stečaj je spriječen u posljednjoj sekundi – javnost to nije gotovo ni zamijetila. Jedan veliki osiguratelj je preuzeo obvezu. Time su vozači oštećenih vozila i počinitelji štete izbjegli znatna nezadovoljstva. Osiguratelji od automobilske odgovornosti su si velikim dijelom sačuvali imidž, a mi smo si zaštedjeli puno posla.
5. Od siječnja 2003. godine VOH je počela obnašati dužnosti ureda za naknadu prema 4. Smjernici o osiguranju od automobilske odgovornosti. Još ne raspolažemo iskustvima. U početnoj su nam fazi naravno dolazili samo neosnovani upiti.

VOH predstavlja pravno sposobnu udrugu koja služi općem dobru. Osnovna je 22. svibnja 1963. godine i uskoro će proslaviti svoju 40-tu obljetnicu. Sjedište VOH-a nalazi se u Hamburgu. Članovi mogu biti svi osiguratelji koji se u Njemačkoj bave izravnom prodajom obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti. Tijela udruženja su Skupština članova i Upravni odbor. Nadalje postoji i poslovnica. Poslovnicom rukovodi njen šef zajedno sa mnom. Osim toga osnovana je još i Komisija za rješavanje odštetnih zahtjeva. Ona ima vrlo važnu ulogu pri obradi i isplati odštetnih zahtjeva.

VOH podliježe državnom nadzoru. Nadležno je Savezno Ministarstvo pravosuđa (Bundesministerium der Justiz – BMJ). Zsigurno se pitate zašto ne Ministarstvo financija, točnije Bundesanstalt für Finanzdienstleistungen, BaFin (Savezni ured za financijske usluge). Pa to je tijelo u Njemačkoj inače nadležno za nadzor nad poslovima u osiguranju. Razlog leži u tomu što su zakonodavac ali i osigurateljna privreda željeli čisto pravni nadzor. VOH-om isključivo posluju privatni osiguratelji od automobilske odgovornosti u Njemačkoj i to na vlastiti trošak i rizik. Dakle financiranje leži isključivo u njihovim rukama. Područna uprava i izravanje šteta od strane općine nemaju učešća u njemu. I to namjerno. Iako i takva vozila sudjeluju u nastanku šteta kakve smo prethodno prikazali odričemo se učešća. Na taj se je način postiglo da privatni osiguratelji od automobilske odgovornosti mogu raditi u vlastitoj režiji. Izbjegnuta je nespretni aparat vlasti, a nadzor je ograničen na pridržavanje odredbi Zakona o obveznom osiguranju. Radi se dakle samo u ispravnoj primjeni prava. U tu svrhu Savezno Ministarstvo pravosuđa jednom godišnje dobiva izvješće o nadzoru. To je sve.

Svrha VOH-a je – kao što je rečeno – nadopuniti zaostale privredne rupe u zaštiti žrtava u prometnim nezgodama koje spadaju u nadležnost osiguranja od automobilske odgovornosti. Iz toga proizlazi da VOH ne nadoknađuje primjerice štete koje su prouzročili pješaci ili biciklisti. Iz tako postavljenih ciljeva proizlazi zašto VOH samo ograničeno isplaćuje naknade i nije prvenstveno u obvezi isplatiti naknadu štete.

U klasične tri grupe slučajeva [nepoznato, neosigurano vozilo ili s predumišljajem (kazneno djelo počinjeno napadom uz pomoć auta)] i u slučaju insolventnosti VOH će nadoknaditi štetu kao da je štetnik osiguran zakonski propisanim minimalnim svotama pokriva.

One trenutno iznose:

- za tjelesne ozljede 2,5 milijuna €
- za smrt ili tjelesne ozljede triju ili više osoba ukupno 7,5 milijuna € i
- za štetu na stvarima 500 tisuća €.

Za zahtjeve iz objektivne odgovornosti vrijede maksimalni iznosi odgovornosti iz članka 12, StVG (njemačkog Zakona o cestovnom prometu):

- za smrt ili tjelesne ozljede jedne osobe kapitalni iznos do 600 tisuća € ili isplata rente do 36 tisuća € godišnje,
- za više osoba do maksimalno 3 milijuna € odnosno 180 tisuća € godišnje i
- za štetu na stvarima maksimalno 300 tisuća €.

Ali oprez! U prometnim nezgodama u kojima je “vozač pobjegao s mjesta događaja” vrijede posebna ograničenja kod isplate naknade. Kod oštećenja na karoseriji vozila i tzv. posljedične materijalne štete (vučni troškovi/troškovi zamjenskog vozila) naknada se ne isplaćuje. U ovom slučaju postoji osobito velika opasnost od zlorabe. Komisija Europske unije želi to promijeniti. U nacrtu 5. Smjernice predviđa se naknada i takovih šteta. Međutim jedini je preduvjet da je oštećena osoba u nezgodi pretrpjela i “znatne” tjelesne ozlijede. Definicija ovog neodređenog pravnog izraza prepušta se nacionalnom zakonodavcu. Kao posljedica toga će umjesto usklađivanja europskog prava naknade štete doći do njegovog razilaženja.

No vratimo se u sadašnjost. Ostale štete na stvarima (odjeći, teretu, prtljazi, ali i štete na zidu neke kuće, ogradama, nasadima) nadoknađuju se također iz te skupine slučajeva. Ovdje doduše vrijedi samoprdržaj u visini od 500 €.

Naknada za pretrpljene boli isplaćuje se samo “ukoliko je isplata naknade zbog osobito teške ozlijede neophodna kako bi se izbjegla velika nepravda.” Tako piše u zakonu. Osobito teške ozlijede su primjerice amputacija ili cerebralna paraliza. U praksi to znači da su iznosi za isplatu naknade za pretrpljene boli niži nego kod “normalnog” štetnog događaja temeljem osiguranja od automobilske odgovornosti. U pojedinačnom slučaju dovoljna je 1/3.

Potrebno je spomenuti još jedno važno ograničenje. Za one tri klasične skupine slučajeva vrijedi ukupna neograničenost, kod insolventnosti vrijede ograničenja. Oštećeni će svoj odštetni zahtjev moći od VOH-a samo onda ostvariti ako od trećeg ne može dobiti naknadu štete. Treći u tom smislu su primjerice vlasnik, imatelj ili vozač vozila s kojim je počinjena šteta. Ovo ograničenje ne važi u slučaju insolventnosti. Osim toga su i primjerice osiguratelji od automobilske kaska, Njemački ured zelene karte, poslodavci ili nositelji socijalnog osiguranja prvenstveno u obvezi. Isto vrijedi i kod zahtjeva temeljem povrede službene dužnosti.

Načelno je dovoljno ako oštećeni podnese dokaze da ne može ostvariti svoj odštetni zahtjev. Dakle ne mora voditi nepotrebne sporove. Iskustvo nas uči: tko svoje vozilo nije osigurao ne može niti ništa dobiti.

Daljnje ograničenje proizašlo je u prošlosti iz slijedećeg: niti su država, pokrajine, općine ili općinski savezi u svojstvu nositelja izgradnje prometnica niti je njemačka željeznica Deutsche Bahn mogla u slučaju oštećenja na svojim postrojenjima ostvariti svoj odštetni zahtjev od VOH-a. Naime valjalo je izbjeći da VOH nadoknađuje betonske branike na cestama, prometne znakove pa čak i željezničke i cestovne mostove. Trošak, kojeg bi snosili samo osiguratelji od automobilske odgovornosti bio bi jednostavno prevelik. Umjesto toga su poduzeća za opskrbu energijom te njemački Telekom počeli u sve većoj mjeri potraživati naknadu za štete na razvodnim ormarićima, telefonskim govornicama itd. Za ove vrste šteta VOH je u prošlosti izdao puno novaca. Zato je VOH zamolio Savezno Ministarstvo pravosuđa za pomoć. Stupanjem na snagu 1. siječnja 2003. supsidijarnost je proširena. Tako po novome vrijedi: kod šteta nastalih nakon tog datuma VOH više nije u obvezi riješiti zahtjeve za naknadom “šteta na postrojenjima željezničkog, zračnog i cestovnog prometa kao i na postrojenjima prometa na plovnim putovima unutrašnjih voda uključujući i na stvarima koje su u svezi s tim postrojenjima” – i sada dolazi ono – “kao i šteta na postrojenjima za opskrbu energijom ili za telekomunikaciju”. Mišljenja su već podijeljena. Naftni koncerni koji opskrbljuju benzinske stanice sebe ne smatraju dobavljačima energije.

Zahtjevi postavljeni VOH-u zastarijevaju u roku tri godine od saznanja o šteti i okolnostima temeljem kojih oštećeni može ostvariti svoj odštetni zahtjev kod VOH-a.

Ukoliko isplati naknadu VOH ima pravo na regresiranje iznosa od odgovornog imatelja/vozača i vlasnika vozila, odnosno druge osobe koja je u obvezi nadoknaditi štetu (iznimka kod insolventnosti, tu postoje ograničenja).

Svatko ima pravo zatražiti naknadu štete to znači i strani državljani. Doduše uz preduvjet da imaju stalno prebivalište u Njemačkoj ili da njihova zemlja ima zajamčeni reciprocitet s Njemačkom.

Sporovi oko pitanja odgovornosti između osiguratelja obveznog automobilske osiguranja i VOH-a ne smiju se prema čl. 4, treće Smjernice o osiguranju od automobilske odgovornosti rješavati na teret oštećenog. U takvim slučajevima VOH rješava štetu na račun onoga koga se tiče. Jasno je da iznos može biti isplaćen samo u okviru propisa Udruge za zaštitu žrtava u prometu.

Kakav je pojedinačni tijek obrade i isplate štete? Ograničit ću se samo na postupak rješavanja kod spomenutih triju skupina slučajeva. Za slučaj insolventnosti vrijede posebne okolnosti. U njih sada neću ulaziti jer kao što smo prije naveli, dosada nismo imali značajne slučajeve. Nedostaju nam dakle iskustva.

Oštećeni može svoj odštetni zahtjev slobodno, pismeno, direktno prijaviti u poslovnicu VOH-a. Tamo će se provesti neka vrsta "prve provjere" da li je zahtjev osnovan ili neosnovan.

Neosnovani zahtjevi – većinom za naknadom štete na karoseriji u slučajevima kada je "vozač pobjegao s mjesta nezgode" – odmah se otklanjaju obrascem. Ako zahtjev nije očito neosnovan provjerava se da li eventualno treba dalje istraživati ili se naknada može odmah isplatiti ako je iznos mali. No obično se nakon "prve provjere" obrada predmeta povjerava nekom članu dakle osiguratelju od automobilske odgovornosti. VOH-u na raspolaganju stoje odjeli za obradu i isplatu šteta dotičnih osiguratelja. Dotični osiguratelj je ovlašten sam obraditi i isplatiti štetu u ime i za račun VOH-a i to do iznosa kojeg je odredio Upravni odbor (svojedobno 20 tisuća €). Ako zatražena ili očekivana ukupna naknada prelazi ovu granicu, VOH donosi odluku putem svoje Komisije za rješavanje odštetnih zahtjeva (Komisija). Isto vrijedi i ako je zahtjev za naknadu potpuno ili djelomično otklonjen ili neki predmet nije obrađen u primjerenom roku. Od 1. siječnja 2003. uveden je rok od tri mjeseca. Komisija se sastoji od 17 rukovoditelja i "šefova" odjela za obradu i likvidaciju šteta pri društvima za osiguranje od automobilske odgovornosti diljem čitave Njemačke. Komisija svoju odluku donosi pismeno i obično u sastavu od tri člana.

Ukoliko VOH otkloni zahtjev oštećeni ne može odmah podići tužbu. Postupak prvo mora proći kroz tzv. "Ured za rješavanje šteta mirnim putem" (Ured). On ne ovisi o VOH-u niti je vezan na određene napatke. Ured se sastoji od tri člana uključujući predsjedatelja. Ured obično donosi pismenu odluku. Zadatak mu je postizanje nagodbe mirnim putem a u nekim okolnostima može predložiti nagodbu. Ukoliko se oštećena stranka i VOH ne slože s njom ili ukoliko se ne postigne nagodba oštećena se stranka može obratiti sudu. Za tužbe su nadležni redovni sudovi. Nadležan će biti sud u mjestu nezgode ili u Hamburgu gdje se nalazi sjedište Udruge.

Za bolje razumijevanje navest ću još nekoliko važnih brojčanih podataka. Ukupan broj odštetnih zahtjeva upućenih VOH-u u 2002. godini iznosio je 2.222. Od toga je 401 zahtjev bio neosnovan. U 234 slučaja trebalo je napraviti provjeru a preostalih 1587 slučajeva je odmah primljeno u postupak. Od toga je po osnovi nepoznato vozilo bilo 955 zahtjeva, neosigurano vozilo 525, a predumišljaj 107 zahtjeva. Osobito nam je drago što je od ukupno 40 milijuna vozila koja podliježu obveznom osiguranju samo 525 neosiguranih vozila sudjelovalo u

prometnoj nezgodi. Smatram da se time očituje učinkovitost povezanosti registracije vozila i obveznog osiguranja kod nas.

Od ukupnih predmeta primljenih u postupak 102 je rješavala Komisija za rješavanje odštetnih zahtjeva, a samo se 30 predmeta rješavalo pri Uredu za rješavanje šteta mirnim putem. Napokon je u poslovnoj godini 2002. još bilo 5 novih tužbi protiv VOH-a. Većina parnica se u pravilu okonča u korist VOH-a, a u nekim godinama čak i sve. Mislim da je time dokazana kvaliteta ove privatno-pravne institucije.

Sada se postavlja pitanje kako Udruga sve to financira? Troškove koje VOH snosi za isplatu šteta, troškove obrade odštetnog zahtjeva (150 € za štete na stvarima, inače 7,5% od iznosa za isplatu naknade, minimalna obrađivačka pristojba 150 €, maksimalna 2000 €) i administrativne troškove pokrivaju članovi uz plaćanje predujma. Na taj se način VOH osigurava od vlastite insolventnosti. U pojedinačnom slučaju to izgleda ovako:

Društvo za osiguranje koje je imenovano za obradu odštetnog zahtjeva obavijestit će Udrugu o svojim troškovima koji su vezani za dotičnu štetu. Nakon što je šteta riješena VOH mu neodgodivo regresira iznos. Troškove za isplaćene štete osiguratelji snose prema svojim udjelima u prihodu neposredno ostvarenom od uplaćenih premija obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u predzadnjoj kalendarskoj godini. Što se tiče administrativnih troškova njihova se predviđena visina za narednu godinu utvrđuje na Skupštini članova i na prijedlog Upravnog odbora. Konačni godišnji iznos utvrđuje se kada je poslovna godina zaključena. Kao osnovu za plaćanje doprinosa i ovdje se uzima udio osiguratelja u prihodu neposredno ostvarenom od premija osiguranja u predzadnjoj kalendarskoj godini. Za približno 13 milijardi € u godini 2001. ukupno uplaćeni doprinosi za administrativne troškove iznosili su 624 tisuća €. To je 0,048 promila.

I još dva podatka iz naše statistike. Godine 2002. udruga VOH je isplatila oko 3,7 milijuna € za naknadu štete i pored toga raspolagala iznosom od oko 31 milijun € za pričuve za nelikvidirane štete.

Dopustite da se na kraju osvrnem na najnoviji zadatak VOH-a. Kao što sam prije spomenuo VOH preuzima zadatke ureda za naknadu prema 4. Smjernici o osiguranju od automobilske odgovornosti. Ured za naknadu je nadležan temeljem odštetnog zahtjeva kojeg podnese oštećeni u slijedeća 3 slučaja:

1. Ako nije imenovan ovlašten predstavnik za obradu šteta.
2. Oštećeni nije dobio obrazloženi odgovor na svoj odštetni zahtjev niti od inozemnog osiguratelja niti od ovlaštenog predstavnika za obradu šteta.
3. Vozilo štetnika ili osiguratelj dotičnog vozila nisu ustanovljeni u roku 2 mjeseca od dana nastanka štetnog događaja.

Međutim ured za naknadu ne smije se umiješati,

- ako ovlašten predstavnik za obradu šteta nije uključen već se oštećeni direktno obrati odgovornom osiguratelju od kojeg je u propisanom roku dobio obrazloženi odgovor ili obrazloženu ponudu za isplatu iznosa nagodbe ili
- ako je ovlašten predstavnik za obradu šteta odnosno inozemni osiguratelj obradio i isplatio naknadu samo za utvrđenu štetu, a oštećeni smatra da ima pravo ostvariti daljnju naknadu. Ured za naknadu stoga ne smije obnašati funkciju više instance.

Kao što sam na početku spomenuo, do sada je VOH bila uključena samo u slučajevima u kojima se odgovornost (još) nije mogla pretpostaviti.

Krug se zatvara.

Zbog nedostatka vremena dao sam Vam tek mali uvid u ono čime smo trenutno zaokupljeni odnosno što će nas u bližoj budućnosti zaokupljati.

Time sam dospio na kraj svog izlaganja i zahvaljujem se na Vašoj strpljivosti i pozornosti.

Elvers.

dr. Jakub Hradec

**USPOREDBA PRAVA I OBVEZA NACIONALNIH UREDA PO
LONDONSKOM I KRETSKOM SPORAZUMU**

Usporedba prava i obveza nacionalnih ureda po
Londonskom i Kretskom sporazumu**

Slide 1

Council of Bureaux

- Kretski sporazum
- Uredi članovi
- Štete/Korespondenti
- Refundacija
- Kašnjenje refundacije
- Jamstvo
- Odnosi između Ureda
- Razlike između KS/LS

**Kretski sporazum
Internal Regulations**

Savjeta ureda
Council of Bureaux
Nova Gorica, 10. travanj 2003.
Opatija, 11. travanj 2003.
Jakub Hradec

COUNCIL OF BUREAUX
CONSEIL DES BUREAUX

Slide 2

Council of Bureaux

- Kretski sporazum
- Uredi članovi
- Štete/Korespondenti
- Refundacija
- Kašnjenje refundacije
- Jamstvo
- Odnosi između Ureda
- Razlike između KS/LS

Kretski sporazum

Uredi članovi Savjeta ureda

- Albanija
- Andora
- Austrija
- Belgija
- Bosna i Hercegovina
- Bugarska
- Hrvatska
- Cipar
- Češka
- Danska
- Estonija
- Finska
- Francuska
- Makedonija
- Njemačka
- Grčka
- Mađarska
- Island
- Iran
- Irak
- Irska
- Izrael
- Italija
- Letonija
- Luksemburg
- Malta
- Moldavija
- Maroko
- Nizozemska
- Norveška
- Poljska
- Portugal
- Rumunjska
- Slovačka
- Slovenija
- Španjolska
- Švedska
- Švicarska
- Tunis
- Turska
- Ukrajina
- Velika Britanija i Sj. Irska
- Jugoslavija

plavo = EU MGA = zeleno + plavo

COUNCIL OF BUREAUX
CONSEIL DES BUREAUX

primjena od 01.07.2003.

* češki Ured - Česká kancelář pojistitelů - ČKP

** Prevela: Tanja Stahuljak, Hrvatski ured za osiguranje

Slide 3

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p><i>Internal Regulations - Kretski sporazum</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Objedinjene zajedničke odredbe Londonskog sporazuma i Multilateralnog garancijskog sporazuma • Referentni dokument za bilateralne i multilateralne sporazume između Ureda • Obvezne odredbe – odnose se na sve Urede • Fakultativne odredbe – primjenjuju se u bilateralnim odnosima između Ureda koji su ih uzajamno ugovorili <p style="text-align: right;"><small>primljena od 01.07.2003.</small></p>
--	---

Slide 4

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p><i>Obrada odštetnih zahtjeva (članak 3.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Obveza pristupanja obradi kada Ured <ol style="list-style-type: none"> 1. sazna za nezgodu 2. primi odštetni zahtjev • Potpuna autonomija u obradi šteta • Isključiva nadležnost za tumačenje primjenjivog prava (3.4) • Naknada štete koja prelazi zakonske uvjete i ograničenja <ol style="list-style-type: none"> 1. a pokrivena je policom – konzultacija 2. ukoliko je zakonom predviđeno – suglasnost nije potrebna <p style="text-align: right;"><small>primljena od 01.07.2003.</small></p>
--	---

Slide 5

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p><i>Korespondenti (članak 4.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvjete davanja i oduzimanja suglasnosti utvrđuje Ured (4.1) – <i>posebna odredba za Urede EEA (4.2)</i> • Pravo Ureda da preuzme obradu i isplatu odštetnog zahtjeva (4.5) • Refundacija naknade isplaćene oštećeniku umjesto korespondenta - Uredi međusobno (4.6) • Refundacija korespondentu koji je isplatio naknadu štete u ime osiguratelja - od strane Ureda (4.7) <p style="text-align: right;"><small>primljena od 01.07.2003.</small></p>
--	---

Slide 6

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u><i>Kretski sporazum</i></u></p> <p><u><i>Uredi članovi</i></u></p> <p><u><i>Štete/Korespondenti</i></u></p> <p><u><i>Refundacija</i></u></p> <p><u><i>Kašnjenje refundacije</i></u></p> <p><u><i>Jamstvo</i></u></p> <p><u><i>Odnosi između Ureda</i></u></p> <p><u><i>Razlike između KS/LS</i></u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h3 style="text-align: center;"><i>Uvjeti refundacije (članak 5.)</i></h3> <ul style="list-style-type: none"> • Zahtjev za refundaciju mora se poslati unutar roka od godine dana od zadnje isplate oštećeniku • Dugovani iznos je plativ u roku od dva mjeseca • Po isteku roka od dva mjeseca → zatezne kamate • Prateća dokumentacija samo na zahtjev, ali bez odgode plaćanja refundacije • Dugovani iznos je plativ u nacionalnoj valuti ili u € • Obradivačka pristojba na akontacijske isplate - pod određenim uvjetima <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 7

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u><i>Kretski sporazum</i></u></p> <p><u><i>Uredi članovi</i></u></p> <p><u><i>Štete/Korespondenti</i></u></p> <p><u><i>Refundacija</i></u></p> <p><u><i>Kašnjenje refundacije</i></u></p> <p><u><i>Jamstvo</i></u></p> <p><u><i>Odnosi između Ureda</i></u></p> <p><u><i>Razlike između KS/LS</i></u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h3 style="text-align: center;"><i>Posljedice kašnjenja plaćanja 1</i></h3> <ul style="list-style-type: none"> • Odredbe članka 6. – Ured jamči da će njegovi članovi refundirati dugovane iznose • Posljedice kašnjenja refundacije: <ul style="list-style-type: none"> – gubici Ureda zemlje nezgode – zatezne kamate po stopi od 12% godišnje (članak 5.2) <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 8

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u><i>Kretski sporazum</i></u></p> <p><u><i>Uredi članovi</i></u></p> <p><u><i>Štete/Korespondenti</i></u></p> <p><u><i>Refundacija</i></u></p> <p><u><i>Kašnjenje refundacije</i></u></p> <p><u><i>Jamstvo</i></u></p> <p><u><i>Odnosi između Ureda</i></u></p> <p><u><i>Razlike između KS/LS</i></u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h3 style="text-align: center;"><i>Posljedice kašnjenja plaćanja 2 (nastavak)</i></h3> <ul style="list-style-type: none"> • mogućnost aktiviranja jamstva u slučaju kašnjenja refundacije • Ured jamac plaća u roku od mjesec dana • Po isteku roka od mjesec dana zaračunavaju se zatezne kamate po stopi od 12% godišnje, obračunato od datuma aktiviranja jamstva <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 9

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p style="text-align: center;">Posljedice kašnjenja plaćanja 3 (nastavak)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zahtjev za aktiviranje jamstva dopušten je unutar roka od 12 mjeseci od datuma zahtjeva za refundaciju • Po isteku tog roka: obveze Ureda jamca - osnovni iznos + 12-mjesečna kamata • Ne može se postaviti zahtjev za aktiviranje jamstva po isteku 2 godine od slanja zahtjeva za refundaciju <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>
--	---

Slide 10

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p style="text-align: center;">Obveza jamstva (članak 6.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ured jamči za financijske obveze prema Uredu zemlje nezgode • Striktni rokovi da bi se osigurala učinkovitost • Nakon isteka dvije godine od slanja zahtjeva za refundaciju ne može se aktivirati jamstvo • Jamstvo da će članovi uputiti svoje korespondente u rješavanje odštetnih zahtjeva <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>
--	--

Slide 11

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<p style="text-align: right;"><i>Kretski sporazum</i></p> <p style="text-align: center;">Arbitražna (članak 19.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primjena UNICTRAL arbitražnih pravila • Arbitražni sud: tri arbitra • Predsjednik Savjeta ureda nadležan je za imenovanje (u slučaju nemogućnosti postizanja dogovora između stranaka) • Savjet ureda odlučuje o troškovima <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>
--	---

Slide 12

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h2 style="text-align: center;"><i>Stupanje na snagu Sporazuma</i></h2> <p>1. srpanj 2003. (članak 20.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjenjuje se na sve stare (koji nisu konačno refundirani) i nove odštetne zahtjeve • zamjenjuje sve zaključene Londonske sporazume i Multilateralni garancijski sporazum <p>Postupak sklapanja Sporazuma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svi Uredi koji nisu potpisnici MGA moraju bilateralno potpisati Sporazum s Uredima MGA • podaci o potpisnicima su na internet stranicama • potpisnice MGA sklopile su 30. 05. 2002. na Kreti poseban sporazum o prihvatanju Kretskog sporazuma <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 13

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h2 style="text-align: center;"><i>Odnosi između Ureda bazirani na zelenoj karti (II dio)</i></h2> <ul style="list-style-type: none"> • potvrda valjanosti zelene karte u roku od tri mjeseca • jamstvo Ureda za falsificirane, neovlašteno izdate ili protupravno izmijenjene zelene karte ograničeno je na vozila koja su službeno registrirana u njegovoj zemlji <ul style="list-style-type: none"> – iznimka: nema ograničenja u pogledu zelenih karti izdatih u zemlji u kojoj ne postoji ured u skladu s člankom 7.3 <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 14

<i>Kretski sporazum</i>	
<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<h2 style="text-align: center;"><i>Odnosi između Ureda bazirani na pretpostavljenom osigurateljnomo pokriću (III dio) 1</i></h2> <ul style="list-style-type: none"> • Koncept uobičajenog stacioniranja u skladu s 1. Smjernicom EU o osiguranju motornih vozila: <ul style="list-style-type: none"> → zemlja registracije vozila • U slučaju lažnih registracijskih pločica: <ul style="list-style-type: none"> → zemlja u kojoj se nezgoda dogodila • Potvrda uobičajenog stacioniranja vozila - unutar roka od 3 mjeseca <p style="text-align: right;"><small>primjena od 01.07.2003.</small></p>

Slide 15

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<i>Kretski sporazum</i>
	<p><i>Odnosi između Ureda bazirani na pretpostavljenom osigurateljnom pokrću (III dio) 1</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Trajanje jamstva može se ograničiti <ul style="list-style-type: none"> • vozila s privremenim registracijskim pločicama • recipročni sporazumi - Luksemburški protokol • Moguća unilateralna primjena odredbi u okviru bilateralnih odnosa između Ureda
	
	<small>primljena od 01.07.2003.</small>

Slide 16

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<i>Kretski sporazum</i>
	<p><i>Glavne razlike između Kretskog sporazuma (KS) i Londonskog sporazuma (LS)</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Nove definicije (I dio) <ul style="list-style-type: none"> – osiguratelj, korespondent, nezgoda, oštećena osoba, Savjet ureda – nema definicije Obrađivački/Isplatni/Uslužni Ured
	
	<small>primljena od 01.07.2003.</small>

Slide 17

<p>Council of Bureaux</p> <p><u>Kretski sporazum</u></p> <p><u>Uredi članovi</u></p> <p><u>Štete/Korespondenti</u></p> <p><u>Refundacija</u></p> <p><u>Kašnjenje refundacije</u></p> <p><u>Jamstvo</u></p> <p><u>Odnosi između Ureda</u></p> <p><u>Razlike između KS/LS</u></p> <p><small>COUNCIL OF BUREAUX</small> <small>CONSEIL DES BUREAUX</small></p>	<i>Kretski sporazum</i>
	<p><i>Glavne razlike između KS i LS</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Isplata dijela odštetnog zahtjeva koji prelazi zakonske uvjete <ul style="list-style-type: none"> – suglasnost osiguratelja nije potrebna ako je zakonom propisano (čl. 3.5) • članak 4. – korespondenti <ul style="list-style-type: none"> – nove odredbe uzimaju u obzir odnose između Ureda i korespondenta
	
	<small>primljena od 01.07.2003.</small>

Slide 18

<i>Kretski sporazum</i>	
Council of Bureaux	Glavne razlike između KS i LS
<u><i>Kretski sporazum</i></u>	<ul style="list-style-type: none"> • članak 5. – Uvjeti refundacije <ul style="list-style-type: none"> ➤ zahtjev za refundaciju podnosi se unutar roka od godine dana od zadnje isplate oštećeniku (čl. 5.1) ➤ dugovani iznosi plativi u nacionalnoj valuti ili u eurima (čl. 5.2) ➤ može se zatražiti obrađivačka pristojba i na akontacijske isplate (čl. 5.5) ➤ ako nije podnesen odštetni zahtjev - nema obrađivačke pristojbe (čl. 5.7)
<u><i>Uredi članovi</i></u>	
<u><i>Štete/Korespondenti</i></u>	
<u><i>Refundacija</i></u>	
<u><i>Kašnjenje refundacije</i></u>	
<u><i>Jamstvo</i></u>	
<u><i>Odnosi između Ureda</i></u>	
<u><i>Razlike između KS/LS</i></u>	
	
<small>primjena od 01.07.2003.</small>	

Slide 19

<i>Kretski sporazum</i>	
Council of Bureaux	Glavne razlike između KS i LS
<u><i>Kretski sporazum</i></u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nova pravila u pogledu Uredovog jamstva za člana (čl. 6.) ➤ posljedice otkaza i suspenzije sporazuma baziranog na zelenoj karti (čl. 7.5 i 7.6) ➤ potvrda valjanosti zelene karte u roku od 3 mjeseca od zahtjeva (čl. 8.)
<u><i>Uredi članovi</i></u>	
<u><i>Štete/Korespondenti</i></u>	
<u><i>Refundacija</i></u>	
<u><i>Kašnjenje refundacije</i></u>	
<u><i>Jamstvo</i></u>	
<u><i>Odnosi između Ureda</i></u>	
<u><i>Razlike između KS/LS</i></u>	
	
<small>primjena od 01.07.2003.</small>	

Slide 20

<i>Kretski sporazum</i>	
Council of Bureaux	Glavne razlike između KS i LS
<u><i>Kretski sporazum</i></u>	<ul style="list-style-type: none"> • Falsificirane i neovlašteno izdate ili protupravno izmijenjene zelene karte <ul style="list-style-type: none"> ➤ Jamstvo Ureda ograničeno je na zelene karte izdate za vozila registrirana u njegovoj zemlji ➤ Jamstvo Ureda vrijedi i za sve zelene karte izdate za vozila registrirana u zemljama u kojima ne postoji Ured u slučaju navedenom u članku 7.3
<u><i>Uredi članovi</i></u>	
<u><i>Štete/Korespondenti</i></u>	
<u><i>Refundacija</i></u>	
<u><i>Kašnjenje refundacije</i></u>	
<u><i>Jamstvo</i></u>	
<u><i>Odnosi između Ureda</i></u>	
<u><i>Razlike između KS/LS</i></u>	
	
<small>primjena od 01.07.2003.</small>	

KRETSKI SPORAZUM

INTERNAL REGULATIONS

PREAMBULA

(1) Budući da je Radna skupina za cestovni promet Odbora za unutarnji promet Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Europu godine 1949. poslala vladama država članica Preporuku¹⁹ kojom ih poziva da zatraže od osiguratelja koji se bave osiguranjem od građanske odgovornosti za štete nastale trećim osobama uporabom motornih vozila da zaključe sporazume kojima se uvode jedinstvene i praktične odredbe koje vozačima omogućuju da budu odgovarajuće osigurani na putovanju u zemlje u kojima je obveza osiguranja od takvih rizika propisana zakonom;

(2) Budući da ta Preporuka upućuje da bi uvođenje jedinstvenog dokumenta o osiguranju bio najbolji način za postizanje tog cilja, te predviđa osnovna načela sporazuma koji bi se zaključili između osiguratelja iz različitih zemalja;

(3) Budući da su odnosi između tih osiguratelja bazirani na Tipskom sporazumu između ureda (Londonskom sporazumu) čiji su tekst u studenome 1951. godine usvojili osiguratelji država koje su se u to doba pozitivno odazvale na tu preporuku.

(4) Budući da

a) je svrha sustava poznatog kao "Sustav zelene karte" olakšavanje međunarodnog prometa motornih vozila omogućavanjem osiguranja od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama njihovom uporabom prema uvjetima koji su propisani u posjećenoj zemlji, te jamstvo oštećenim osobama da će im u slučaju nezgode šteta biti naknađena u skladu s nacionalnim zakonom i propisima te zemlje;

b) je međunarodna karta osiguranja motornih vozila ("zelena karta"), koja je službeno priznata od strane vlasti država koje su usvojile Preporuku Ujedinjenih naroda, u svakoj posjećenoj zemlji dokaz o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornog vozila naznačenog u tom dokumentu;

c) je u svakoj državi sudionici osnovan i službeno priznat nacionalni Ured u svrhu pružanja dvostrukog jamstva:

- svojoj vladi, da će strani osiguratelj poštivati pravo koje se primjenjuje u toj zemlji, te oštećenim osobama nadoknaditi štetu u okviru propisanih svota te zemlje;
- Uredu posjećene zemlje, za obvezu svog člana koji pokriva odgovornost za štete nastale trećim osobama uporabom motornog vozila koje je sudjelovalo u nezgodi;

d) svaki Ured uslijed ovog neprofitnog dvostrukog mandata mora imati vlastitu nezavisnu financijsku strukturu koja se temelji na zajedničkoj obvezi osiguratelja koji su na domaćem tržištu ovlašteni baviti se obveznim osiguranjem od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila, što mu omogućuje ispunjavanje obveza koje proizlaze iz sporazuma sklopljenih s drugim Uredima.

¹⁹ Preporuka br. 5 usvojena u siječnju 1949. godine, koju zamjenjuje Aneks 2. Konsolidiranoj rezoluciji o olakšavanju cestovnog prometa koju je usvojila Radna skupina za cestovni promet Odbora za unutarnji promet Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Europu, čiji tekst je u Prilogu 1.

(5) Budući da

a) su neke države u cilju daljnjeg olakšanja cestovnog prometa ukinule kontrolu zelene karte na svojim granicama temeljem sporazuma sklopljenih između njihovih Ureda, uglavnom baziranih na registraciji vozila;

b) je Vijeće Europskih zajednica svojom Smjernicom od 24. travnja 1972.²⁰ godine preporučilo Uredima država članica sklapanje takvog sporazuma, tada poznatog kao Dopunski sporazum između Ureda, koji je potpisan 16. listopada 1972. godine;

c) su naredni sporazumi, temeljeni na istim načelima, omogućili Uredima drugih zemalja da postanu članice, a da su ti sporazumi kasnije spojeni u jedinstveni dokument koji je potpisan 15. ožujka 1991. godine i nazvan Multilateralni garancijski sporazum.

(6) Budući da je sada poželjno objediniti sve odredbe koje uređuju odnose između Ureda u jedinstveni dokument, na Općoj skupštini Savjeta Ureda održanoj 30. svibnja 2002. u Rethymnou (Kreta) usvojen je Kretski sporazum (Opća pravila - Internal Regulations).

---

²⁰ Smjernica Vijeća od 24. travnja 1972. godine (72/166/EEZ) o približavanju zakonodavstava država članica koji se odnose na osiguranje od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila te provođenje kontrole obveze osiguranja od te odgovornosti, čiji tekst je u Prilogu II.

I dio

OPĆE ODREDBE

(obvezne odredbe)

Članak 1. - SVRHA

Svrha ovog Sporazuma je uređivanje uzajamnih odnosa između nacionalnih Ureda za osiguranje, čime se provode odredbe Preporuke br. 5 usvojene 25. siječnja 1949. od Radne skupine za cestovni promet Odbora za unutarnji promet Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Europu, izmijenjene Aneksom 2. Zajedničke rezolucije o olakšavanju cestovnog prometa (R.E.4) koji je Radna skupina u sadašnjoj verziji usvojila na sjednici održanoj od 25. do 29. lipnja 1984. (u daljnjem tekstu "Preporuka br. 5").

Članak 2. - DEFINICIJE

U primjeni ovog Sporazuma niže navedene riječi i izrazi imaju isključivo sljedeće značenje:

2.1 "nacionalni Ured za osiguranje" (u daljnjem tekstu "Ured"): profesionalna organizacija koja je član Savjeta ureda i koja je u svojoj zemlji osnovana sukladno Preporuci br. 5.

2.2 "osiguratelj": društvo koje je ovlašteno baviti se obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti koja proizlazi iz uporabe motornih vozila.

2.3 "član": osiguratelj koji je član Ureda.

2.4 "korespondent": osiguratelj ili osoba koja je, uz suglasnost Ureda zemlje u kojoj je ta osoba registrirana, imenovana od jednog ili više osiguratelja za obradu i isplatu odštetnih zahtjeva iz nezgoda koje su se dogodile u toj zemlji, a u kojima sudjeluju vozila za koja su odnosni osiguratelj ili osiguratelji izdali policu osiguranja.

2.5 "vozilo": svako motorno vozilo namijenjeno prometu na kopnu, izuzev vozila koja se kreću na tračnicama, kao i prikolica bez obzira da li je spojena s vozilom, ali samo u slučaju kada motorno vozilo ili prikolica podliježu obveznom osiguranju u zemlji u kojoj je u uporabi.

2.6 “nezgoda”: događaj kojim je prouzročena šteta ili ozljeda, a koji, prema zakonu zemlje u kojoj je nastao, podliježe obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti.

2.7 “oštećena osoba”: svaka osoba koja ima pravo zahtijevati naknadu za pretrpljenu štetu ili ozljedu prouzročenu vozilom.

2.8 “odštetni zahtjev”: jedan ili više zahtjeva za naknadu štete koje podnosi oštećena osoba a koji proizlaze iz iste nezgode.

2.9 “polica osiguranja”: ugovor o obveznom osiguranju koji je izdao član koji pokriva građansku odgovornost koja proizlazi iz uporabe vozila.

2.10 “osiguranik”: osoba čija je odgovornost za štete nanesene trećim osobama pokrivena policom osiguranja.

2.11 “zelena karta”: međunarodna isprava o osiguranju vozila koja odgovara uzorcima koje je odobrio Savjet ureda.

2.12 “Savjet ureda”: tijelo kojemu moraju pripadati svi Uredi te koje je odgovorno za upravljanje i provođenje međunarodnog sustava osiguranja od automobilske odgovornosti (poznatog kao “Sustav zelene karte”).

Članak 3. - OBRADA ODŠTETNIH ZAHITJEVA

3.1. Kada Ured sazna za nezgodu koja se dogodila na području zemlje za koju je nadležan i u kojoj je sudjelovalo vozilo iz neke druge zemlje, Ured će, bez čekanja formalno postavljenog odštetnog zahtjeva, pristupiti ispitivanju okolnosti nezgode. Ured će što je prije moguće o nezgodi obavijestiti osiguratelja koji je izdao zelenu kartu ili policu osiguranja odnosno, u danom slučaju, odnosni Ured. Propusti li to Ured učiniti, ne može mu se prigovoriti za taj propust.

Ukoliko Ured tijekom ispitivanja okolnosti nezgode utvrdi osiguratelja vozila koje je sudjelovalo u nezgodi te da narečeni osiguratelj ima korespondenta koji je imenovan sukladno članku 4., prosljedit će mu tu informaciju na daljnji postupak.

3.2. Po primitku odštetnog zahtjeva koji proizlazi iz nezgode pod prethodno opisanim okolnostima, Ured će, ako je imenovan korespondent osiguratelja, bez odgode prosljediti odštetni zahtjev korespondentu

kako bi odštetni zahtjev bio riješen sukladno odredbama članka 4. Ako nema imenovanog korespondenta, odmah će o primitku odštetnog zahtjeva obavijestiti osiguratelja koji je izdao zelenu kartu ili policu osiguranja odnosno, u danom slučaju, odnosni Ured, te ga izvijestiti da će odštetni zahtjev obraditi odnosno obradu povjeriti obrađivaču kojega će u tom slučaju također navesti.

3.3 Ured je ovlašten riješiti odštetne zahtjeve vansudskim putem odnosno primiti obavijesti o svim sudskim i vansudskim postupcima koji bi mogli dovesti do isplate naknade štete.

3.4 Ured obrađuje štete potpuno autonomno u skladu sa zakonskim ili regulatornim odredbama koje su na snazi u zemlji nezgode, a koje se odnose na odgovornost, naknadu štete oštećenim osobama i obvezno osiguranje, te u najboljem interesu osiguratelja koji je izdao zelenu kartu ili policu osiguranja odnosno, u danom slučaju, odnosnog Ureda.

Ured je isključivo nadležan za sva pitanja koja se odnose na tumačenje nacionalnog prava zemlje nezgode (čak i kada se odnose na zakonske odredbe koje se primjenjuju u nekoj drugoj zemlji) te na rješavanje odštetnog zahtjeva. Uzevši u obzir potonju odredbu, Ured će prije donošenja konačne odluke, na izričit zahtjev, izvijestiti osiguratelja ili odnosni Ured.

3.5 Ako očekivana naknada štete prelazi uvjete ili ograničenja utvrđena zakonom o obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti u zemlji nezgode, ali je pokrivena policom osiguranja, Ured će se konzultirati s osigurateljem u pogledu dijela odštetnog zahtjeva koji prelazi te uvjete ili ograničenja pokrivača. Suglasnost osiguratelja nije potrebna ukoliko zakon nalaže Uredu obvezu uzimanja u obzir ugovornih jamstava koja prekoračuju narečena ograničenja i uvjete propisane zakonom koji uređuje osiguranje od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila u zemlji nezgode.

3.6 Ured ne smije svojevrijedno i bez pisane suglasnosti osiguratelja ili odnosnog Ureda povjeriti obradu odštetnog zahtjeva obrađivaču koji temeljem ugovornih obveza ima financijskog interesa u toj šteti. Ako to ipak učini bez suglasnosti, njegovo pravo na refundaciju bit će ograničeno na polovicu iznosa kojega bi inače mogao refundirati.

Članak 4. - KORESPONDENTI

4.1 Uzevši u obzir sporazume koji ih obvezuju prema drugim Uredima i/ili nacionalne zakonske ili regulatorne odredbe koji predviđaju suprotno, svaki Ured utvrđuje uvjete prema kojima daje, odbija ili opoziva svoju suglasnost korespondentima koji su registrirani u zemlji za koju je nadležan.

Međutim, suglasnost se dodjeljuje automatski kada je zatražena u ime člana drugog Ureda za podružnicu tog člana u zemlji Ureda koji je primio zahtjev, pod uvjetom da takva podružnica ima dozvolu za obavljanje poslova osiguranja od građanske odgovornosti za štete prouzročene uporabom motornih vozila.

4.2 Uredi država članica Europskog gospodarskog prostora - EEA obvezuju se da će po primitku takvog zahtjeva dati suglasnost za korespondente u svojoj zemlji ovlaštenim predstavnicima za rješavanje šteta koje su već imenovali osiguratelji iz drugih država članica sukladno Smjernici 2000/26/EEZ. Suglasnost se ne može opozvati sve dok imenovani korespondent ima svojstvo ovlaštenog predstavnika za rješavanje šteta u skladu s navedenom Smjernicom, osim ako ozbiljno povrijedi svoje obveze iz ovog članka.

4.3 Samo je Ured ovlašten na zahtjev svog člana poslati drugom Uredu zahtjev za davanje suglasnosti za imenovanje korespondenta registriranog u zemlji tog Ureda. Zahtjev se šalje faxom ili e-mailom uz dokaz da predloženi korespondent prihvaća traženo imenovanje.

Odnosni Ured će dati ili uskratiti svoju suglasnost u roku od tri mjeseca od datuma primitka zahtjeva, te će o svojoj odluci i datumu stupanja na snagu izvijestiti Ured koji je postavio zahtjev te odnosnog korespondenta. Ako Ured ne primi odgovor, smatrat će se da je suglasnost dana te da stupa na snagu po isteku tog roka.

4.4 Korespondent obrađuje sve odštetne zahtjeve koji proizlaze iz nezgoda koje su se dogodile u toj zemlji te u kojima su sudjelovala vozila osigurana kod osiguratelja koji je tražio njegovo imenovanje, u skladu sa zakonskim ili regulatornim odredbama koje su u primjeni u zemlji nezgode i koje se odnose na odgovornost, naknadu štete oštećenim osobama te obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti, u ime Ureda koji je dao suglasnost za njegovo imenovanje te za osiguratelja koji je tražio njegovo imenovanje.

Ako očekivana naknada štete prelazi uvjete ili ograničenja pokrića utvrđena zakonom o obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti u zemlji nezgode, ali je pokrivena policom osiguranja, korespondent je dužan postupiti prema odredbama članka 3.5.

4.5 Ured koji je dao suglasnost korespondentu smatra ga isključivo nadležnim za rješavanje odštetnih zahtjeva u ime Ureda i za osiguratelja koji je zatražio njegovo imenovanje. Ured će o toj nadležnosti obavijestiti oštećene osobe te proslijediti korespondentu sve obavijesti koje se odnose na te odštetne zahtjeve. Ured, međutim, može, u svakom trenutku i bez obveze navođenja razloga, preuzeti obradu i isplatu odštetnog zahtjeva od korespondenta.

4.6 Ukoliko se, iz bilo kojeg razloga, javi potreba da Ured koji je dao suglasnost umjesto korespondenta isplati naknadu štete oštećenoj osobi, imat će pravo na refundaciju isplaćenog iznosa direktno od Ureda koji mu je poslao zahtjev za imenovanje korespondenta, u skladu s odredbama iz članka 5.

4.7 Uzevši u obzir odredbe članka 4.4, korespondent slobodno s osigurateljem koji je tražio njegovo imenovanje dogovara uvjete refundacije iznosa isplaćenih oštećenim osobama te način izračuna svoje obrađivačke pristojbe. Takav se dogovor, međutim, ne može provesti prema Uredima.

Ako korespondent nije u stanju dobiti refundaciju iznosa isplaćenih u skladu s odredbama članka 4.4 za osiguratelja koji je zatražio njegovo imenovanje, dugovani iznos će mu refundirati Ured koji je dao suglasnost za njegovo imenovanje. Ured će se potom u skladu s uvjetima iz članka 5. refundirati od Ureda čiji je dotični osiguratelj član.

4.8 Kada Ured dobije obavijest da je neki njegov član odlučio otkazati korespondentu, odmah će o tome izvijestiti Ured koji je dao suglasnost na imenovanje. Taj će Ured odrediti datum prestanka važenja njegove suglasnosti.

Ako Ured koji je dao suglasnost na imenovanje korespondenta odluči opozvati svoju suglasnost ili je dobio obavijest da korespondent želi opoziv imenovanja, odmah će o tome izvijestiti Ured koji je proslijedio zahtjev za davanje suglasnosti na imenovanje korespondenta. Također će obavijestiti Ured o datumu stupanja na snagu korespondentovog opoziva odnosno o datumu opoziva svoje suglasnosti.

Članak 5. - UVJETI REFUNDACIJE

5.1 Nakon što Ured ili obrađivač kojeg je Ured u tu svrhu ovlastio riješi sve odštetne zahtjeve koji proizlaze iz iste nezgode, putem faxes ili e-maila će, u roku od najviše godine dana od datuma zadnje isplate u korist oštećene osobe, dostaviti članu Ureda koji je izdao zelenu kartu ili, u danom slučaju, odnosnom Uredu zahtjev za refundaciju specificirajući:

5.1.1 iznose plaćene oštećenim osobama po osnovi naknade štete vansudskim putem ili temeljem sudske odluke;

5.1.2 iznose plaćene za vanjske usluge povezane s obradom i isplatom svakog odštetnog zahtjeva, te sve troškove koji su nastali za potrebe sudskog postupka, a koje bi, u sličnim okolnostima, također snosio osiguratelj registriran u zemlji u kojoj se nezgoda dogodila;

5.1.3 obrađivačku pristojbu za pokriće svih drugih troškova, obračunatu prema pravilima koje je usvojio Savjet ureda.

U slučaju kada su odštetni zahtjevi iz iste nezgode riješeni otklonom bez isplate naknade štete, predviđeno je pravo na naknadu iznosa iz članka 5.1.2 te minimalnu obrađivačku pristojbu koju utvrđuje Savjet ureda u skladu s člankom 5.1.3.

5.2 U zahtjevu za refundaciju treba navesti da su dugovani iznosi plativi u zemlji i nacionalnoj valuti korisnika, bez troškova za korisnika, u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, te da će se po isteku tog roka na dugovani iznos automatski zaračunati zatezna kamata po stopi od 12% godišnje, i to od dana podnošenja zahtjeva do dana primitka doznake od strane banke korisnika.

U zahtjevu za refundaciju također može biti navedeno da su iznosi izraženi u nacionalnoj valuti plativi u eurima, po službenom tečaju u zemlji Ureda podnositelja zahtjeva važećem na dan postavljanja zahtjeva za refundaciju.

5.3 Zahtjevi za refundaciju ni u kom slučaju ne mogu sadržati zahtjeve za naknadu plaćenih globa, jamčevina ili drugih novčanih kazni izrečenih osiguraniku koje nisu pokrivene osiguranjem od automobilske odgovornosti u zemlji nezgode.

5.4 Prateća dokumentacija koja se odnosi na rješavanje odštetnog zahtjeva, uključujući objektivni dokaz da je oštećenim

osobama isplaćena naknada štete, na zahtjev će se dostaviti odmah, no bez odgode plaćanja refundacije.

5.5 Refundacija iznosa navedenih u članku 5.1.1 i 5.1.2 može se u skladu s uvjetima iz ovog članka zatražiti i u slučaju kada Ured nije riješio sve odštetne zahtjeve iz iste nezgode. Također se može zatražiti obrađivačka pristojba prema članku 5.1.3, ukoliko je osnovni iznos za koji je postavljen zahtjev za refundaciju veći od iznosa koji je utvrdio Savjet ureda.

5.6 Ako se, nakon podmirjenja zahtjeva za refundacijom, već riješeni odštetni zahtjev ponovno otvori ili se podnese novi odštetni zahtjev iz iste nezgode, eventualna razlika koju treba platiti na ime obrađivačke pristojbe obračunava se u skladu s odredbama koje su na snazi u trenutku postavljanja zahtjeva za refundacijom po osnovi ponovno otvorenog ili daljnjeg odštetnog zahtjeva.

5.7 Ne može se zatražiti obrađivačka pristojba ako nije postavljen odštetni zahtjev po osnovi nezgode.

Članak 6. - OBVEZA JAMSTVA

6.1 Uredi jamče da će njihovi članovi refundirati iznose za koje je u skladu s odredbama članka 5. postavljen zahtjev za refundaciju od strane Ureda zemlje nezgode ili obrađivača kojeg je taj Ured u tu svrhu ovlastio.

Ako član ne plati dugovani iznos u roku od dva mjeseca zadanom u članku 5., Ured kojemu taj član pripada sam će izvršiti refundaciju u skladu s niže navedenim odredbama po primitku zahtjeva za aktiviranje jamstva koji postavlja Ured zemlje nezgode ili obrađivač kojega je u tu svrhu ovlastio.

Ured jamac izvršit će plaćanje u roku od mjesec dana. Po isteku tog roka automatski se zaračunavaju zatezne kamate po stopi od 12% godišnje, obračunato od datuma primitka zahtjeva za aktiviranje jamstva do datuma primitka doznake od strane banke korisnika.

Zahtjev za aktiviranje jamstva postavlja se putem faxes ili e-maila unutar roka od dvanaest mjeseci računajući od datuma slanja zahtjeva za refundaciju u skladu s člankom 5. Po isteku tog roka i ne dirajući u njegovu eventualnu obvezu plaćanja zateznih kamata, obveze Ureda u svojstvu jamca ograničene su na iznos zatražen od

njegovog člana uz 12-mjesečnu kamatu obračunatu po stopi od 12% godišnje.

Jamstvo se ne može aktivirati nakon isteka dvije godine od datuma slanja zahtjeva za refundaciju.

6.2. Uredi jamče da će njihovi članovi uputiti korespondente čije su imenovanje zatražili da odštetne zahtjeve rješavaju u skladno odredbama prvog stavka članka 4.4, te proslijediti tim korespondentima ili Uredu zemlje nezgode svu dokumentaciju koja se odnosi na sve odštetne zahtjeve koji su im povjereni.

II dio

POSEBNE ODREDBE KOJE UREĐUJU UGOVORNE ODNOSE IZMEĐU UREDA NA TEMELJU ZELENE KARTE

(fakultativne odredbe)

Odredbe ovog Dijela primjenjuju se kada se ugovorni odnosi između Ureda baziraju na zelenoj karti.

Članak 7. - IZDAVANJE I DISTRIBUCIJA ZELENIH KARATA I OPSKRBA ČLANOVA

7.1 Uredi su odgovorni za tisak svojih zelenih karata ili ovlašćuju svoje članove da ih tiskaju.

7.2 Uredi ovlašćuju svoje članove da izdaju zelene karte njihovim osiguranicima isključivo za vozila koja su registrirana u zemljama za koje je odnosni Ured nadležan.

7.3 Svaki član može dobiti ovlast od svog Ureda da izdaje zelene karte za svoje osiguranike u zemljama u kojima ne postoji Ured, pod uvjetom da je taj član registriran u toj zemlji. Ova je opcija ograničena na vozila registrirana u odnosnoj zemlji.

7.4 Sve zelene karte smatraju se valjanim za razdoblje od minimalno petnaest dana od datuma početka njihove valjanosti. U slučaju da je zelena karta izdata za kraće razdoblje, Ured po čijoj je ovlasti zelena karta izdata jamči pokriće Uredima zemalja za koje je valjana za razdoblje od petnaest dana od datuma početka njene valjanosti.

7.5 U slučaju raskida sporazuma potpisanog između dva Ureda prema članku 16.3.5, sve će zelene karte izdate po njihovoj ovlasti s valjanošću za područje njihovih država postati ništavne s datumom stupanja na snagu raskida sporazuma.

7.6 U slučaju otkaza sporazuma ili suspenzije primjenom članka 16.3.6, preostalo razdoblje valjanosti zelenih karata izdatih po ovlasti dotičnih Ureda s valjanošću za područje njihovih država odredit će Savjet ureda.

Članak 8. - POTVRDA VALJANOSTI ZELENE KARTE

Na svaki zahtjev za potvrdom valjanosti identificirane zelene karte upućen Uredu faksom ili e-mailom od strane Ureda zemlje nezgode ili obrađivača koji je ovlašten u tu svrhu, bit će definitivno odgovoreno u roku od tri mjeseca od datuma zahtjeva. Ukoliko ne bude odgovoreno, zelena karta će se po isteku tog roka smatrati valjanom.

Članak 9. - FALSIFICIRANE, NEOVLAŠTENI IZDATE ILI PROTUPRAVNO IZMIJENJENE ZELENE KARTE

Za svaku zelenu kartu predočenu u zemlji za koju je valjana, koja je naizgled izdata po ovlasti nekog Ureda, jamči taj Ured, čak i ako je falsificirana, neovlašteno izdata ili protupravno izmijenjena.

Međutim, jamstvo Ureda ne vrijedi za zelenu kartu koja se odnosi na vozilo koje nije službeno registrirano u zemlji tog Ureda, izuzev u okolnostima opisanim u članku 7.3.

III dio

POSEBNE ODREDBE KOJE UREĐUJU UGOVORNE ODNOSE IZMEĐU UREDA NA TEMELJU PRETPOSTAVLJENOG OSIGURATELJNOG POKRIĆA

(fakultativne odredbe)

Odredbe ovog dijela primjenjuju se kada se odnosi između Ureda baziraju na pretpostavljenom osigurateljnom pokriću, uz određene iznimke.

Članak 10. - OBVEZE UREDA

Uredi na koje se primjenjuju odredbe ovog dijela jamče, na temelju potpunog reciprociteta, refundaciju svih iznosa plativih temeljem ovog Sporazuma iz nezgoda u kojima su sudjelovala vozila uobičajeno stacionirana na području države za koju je svaki odnosni Ured nadležan, bez obzira da li je vozilo osigurano ili ne.

Članak 11. - KONCEPT UOBIČAJENOG STACIONIRANJA

11.1 Područje države u kojoj je vozilo uobičajeno stacionirano utvrđuje se temeljem sljedećih kriterija:

11.1.1 teritorij države čiju registracijsku pločicu vozilo nosi;

11.1.2 u slučaju vrsta vozila za koja ne postoji obveza registracije, ali vozilo nosi pločicu osiguranja ili oznaku raspoznavanja analognu registracijskoj pločici, teritorij države u kojoj je pločica osiguranja ili oznaka izdata;

11.1.3 u slučaju da za određene vrste vozila ne postoji obveza da moraju imati registracijsku pločicu, niti pločicu osiguranja, niti oznaku, teritorij države u kojoj osoba koja ima pravo raspolaganja vozilom ima trajno prebivalište.

11.2 Ako je u nezgodi sudjelovalo vozilo za koje je propisana obveza da mora nositi registracijsku pločicu a nema registracijsku pločicu ili nosi pločice koje nisu ili više nisu službeno izdate za to vozilo, u svrhu rješavanja odštetnog zahtjeva iz te nezgode područjem na kojem je vozilo uobičajeno stacionirano smatrat će se teritorij na kojem se nezgoda dogodila.

Članak 12. - ISKLJUČENJA

Odredbe ovog dijela ne primjenjuju se na:

12.1 vozila registrirana u zemljama različitim od zemalja čiji Uredi podliježu odredbama ovog dijela, a za koja je izdata zelena karta nekog od članova ovih Ureda. U slučaju nezgode u kojoj sudjeluje vozilo za koje je izdata zelena karta, dotični Uredi postupaju prema pravilima iz II dijela.

12.2 vozila u vlasništvu određenih osoba, ako je država u kojoj su registrirana u drugim državama imenovala tijelo nadležno za isplatu naknade štete oštećenim osobama u skladu s uvjetima koji se primjenjuju u zemlji nezgode.

12.3 određene vrste vozila ili određena vozila koja imaju posebne pločice i čija je uporaba u međunarodnom prometu uvjetovana prema zakonu posjećene zemlje posjedovanjem valjane zelene karte ili police graničnog osiguranja.

Popis vozila na koje se odnosi članak 12.2 i 12.3 te popis tijela imenovanih u drugim državama svaka će država putem svog Ureda proslijediti Savjetu ureda.

Članak 13. - POTVRDA UOBIČAJENOG STACIONIRANJA VOZILA

Na svaki zahtjev za potvrdom područja na kojem je vozilo uobičajeno stacionirano upućen Uredu faksom ili e-mailom od strane Ureda zemlje nezgode ili obrađivača koji je ovlašten u tu svrhu, bit će definitivno odgovoreno u roku od tri mjeseca od datuma zahtjeva. Ukoliko ne bude odgovoreno, po isteku tog roka smatrat će se potvrđenim da je vozilo uobičajeno stacionirano na području zemlje tog Ureda.

Članak 14. - TRAJANJE JAMSTVA

Uredi mogu ograničiti trajanje jamstva koje daju prema članku 10. u odnosu na:

14.1 vozila s privremenim registracijskim pločicama, o čijim je formatu Savjet ureda unaprijed obaviješten. U tom je slučaju trajanje jamstva ograničeno na dvanaest mjeseci od datuma isteka valjanosti naznačenog na pločici;

14.2 druga vozila koja podliježu recipročnim sporazumima sklopljenim s drugim Uredima, a o kojima je obaviješten Savjet ureda.

**Članak 15. - UNILATERALNA PRIMJENA
JAMSTVA TEMELJENOG NA
PRETPOSTAVLJENOM
OSIGURATELJNOM POKRIĆU**

Ne dirajući u zakonske odredbe koje predviđaju suprotno, Uredi mogu dogovoriti unilateralnu primjenu odredbi ovog Dijela u okviru svojih bilateralnih odnosa.

IV dio

**ODREDBE KOJE UREĐUJU
SPORAZUME
SKLOPLJENE IZMEĐU
NACIONALNIH UREDA ZA
OSIGURANJE**

(obvezne odredbe)

**Članak 16. - BILATERALNI SPORAZUMI
- UVJETI**

16.1 Uredi mogu međusobno sklopiti bilateralne sporazume, pri čemu se u okviru svojih uzajamnih odnosa obvezuju da će se pridržavati obveznih odredbi ovih Općih pravila kao i u sklopu njih dogovorenih fakultativnih odredbi.

16.2 Takvi se sporazumi potpisuju u tri primjerka, a Uredi zadržavaju po jedan primjerak. Treći primjerak se dostavlja Savjetu ureda koji će ih, prema dogovoru s odnosnim stranama, obavijestiti o datumu stupanja na snagu njihovog sporazuma.

16.3 Takvi sporazumi sadržavaju odredbe koje navode:

16.3.1 nazive Ureda potpisnika, navodeći njihov status u članstvu Savjeta ureda te područja zemalja za koje su nadležni.

16.3.2 njihovu obvezu da će se pridržavati obveznih odredbi ovih Općih pravila.

16.3.3 njihovu obvezu da će se pridržavati fakultativnih odredbi koje su međusobno odabrali i prihvatili.

16.3.4 davanje uzajamnih ovlasti tih Ureda, u njihovo vlastito ime i u ime njihovih članova, za rješavanje šteta vansudskim putem odnosno primanje obavijesti o svim sudskim i vansudskim postupcima koji bi mogli dovesti do isplate naknade štete nastale u

nezgodama koje su u okviru područja primjene i svrhe ovih Općih pravila.

16.3.5 neograničeno trajanje sporazuma, uz pravo svakog Ureda potpisnika na raskid sporazuma uz otkazni rok od dvanaest mjeseci te uz istovremenu obavijest drugom Uredu potpisniku i Savjetu Ureda.

16.3.6 automatski otkaz ili suspenziju sporazuma ukoliko jedan od Ureda potpisnika prestane biti član Savjeta ureda ili mu je članstvo suspendirano.

16.4 Ogleđni primjerak ovog sporazuma je u prilogu (Aneks III.).

Članak 17. IZNIMKA

17.1 Iznimno od članka 16., Uredi država članica Europskog gospodarskog prostora - EEA će, sukladno članku 2. Europske smjernice od 24. travnja 1972. (72/166/EEZ), svoje recipročno prihvaćanje ovih Općih pravila iskazati sklapanjem multilateralnog sporazuma čiji će datum stupanja zajednički odrediti Komisija Europske unije i Savjet ureda.

17.2 Uredi država koje nisu članice Europskog gospodarskog prostora - EEA mogu pristupiti ovom multilateralnom sporazumu poštujući uvjete koje utvrđuje nadležni Odbor u skladu sa Statutom Savjeta ureda.

V dio

**POSTUPAK ZA IZMJENU OPĆIH
PRAVILA**

(obvezne odredbe)

Članak 18. - POSTUPAK

18.1 Sve izmjene ovih Pravila u isključivoj su nadležnosti Opće skupštine Savjeta ureda.

18.2 Iznimno od prethodno navedenog, izmjene odredbi iz III dijela u isključivoj su nadležnosti Odbora u skladu sa Statutom Savjeta ureda.

- a) Te su odredbe obvezujuće za Urede koji su, premda nisu članovi tog Odbora, u svojim ugovornim odnosima s drugim Uredima ugovorili primjenu III Dijela.
- b) Sve izmjene članka 4.2 u isključivoj su nadležnosti Ureda Europskog gospodarskog prostora - EEA.

Aneksi

- Aneks I.:** Preporuka br. 5
- Aneks II.:** Smjernica od 24. travnja 1972. (72/166/EEZ)
- Aneks III.:** Ogledni primjerak Sporazuma između ureda

VI dio

ARBITRAŽA

(obvezne odredbe)

Članak 19. - KLAUZULA O ARBITRAŽI

Svi sporovi koji proizlaze iz ovih Općih pravila ili su u svezi s njima riješit će se arbitražom prema sada vrijedećim arbitražnim pravilima UNICTRALA-a (United Nations Commission on International Trade Law - Komisija Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovačko pravo).

O troškovima arbitara te potraživanjima za izdatke odlučuje Savjet ureda.

Imenovanje arbitara je u nadležnosti predsjednika Savjeta ureda ili, u slučaju njegove spriječenosti, predsjedavajućeg Odbora za imenovanja.

Arbitražni sud čine tri arbitra.

Arbitražni postupak će se voditi na engleskom i francuskom jeziku.

VII dio

STUPANJE NA SNAGU

(obvezna odredba)

Članak 20. - STUPANJE NA SNAGU

Ova Pravila stupaju na snagu 1. srpnja 2003. godine. Od tog datuma ona će zamijeniti Londonske sporazume te Multilateralni garancijski sporazum sklopljen između Ureda.

Prevela: Tanja Stahuljak, Hrvatski ured za osiguranje

Rješavanje šteta u Sustavu zelene karte
- osnovne značajke*

Slide 1

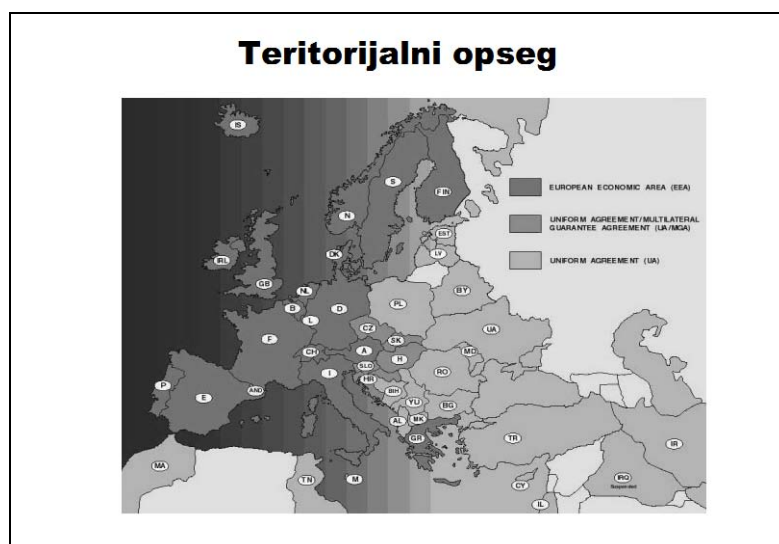
Council of Bureaux Conseil des Bureaux

**Rješavanje šteta u Sustavu zelene karte
- osnovne značajke**

Jakub Hradec
direktor, Česká Kancelář Pojistitelů
voditelj Radne skupine za monitoring Savjeta ureda
- CoB

Nova Gorica, Opatija - travanj 2003.

Slide 2

---

* Prevela: Tanja Stahuljak, Hrvatski ured za osiguranje

Slide 3

Načela

- **bilateralni ugovor**
- osnovna svrha Sustava zelene karte je postizanje glavnog cilja "Ženevskih preporuka" - **olakšanje međunarodnog cestovnog prometa**
- bazirano na **osnovnom načelu Sustava zelene karte - uzajamnom povjerenju**
- Uredi imaju dvostruku ulogu (Obradivački i Isplatni ured) = **uzajamno partnerstvo**
- **Uredi su partneri, a ne suprotstavljene strane**

Slide 4

Uloga korespondenata

I.

- Uredi omogućavaju nesmetano provođenje Sustava zelene karte u svojim zemljama
  - informacije o izdavanju te provjera zelenih karata
  - vođenje i rješavanje šteta zelene karte
- korespondenti mogu sudjelovati u postupku obrade i isplate šteta zelene karte

Slide 5

Uloga korespondenata

II.

- **Korespondent je odgovoran** za rješavanje šteta zelene karte
  - **Obradivačkom uredu koji ga je ovlastio**
  - **oštećeniku**
  - **osiguratelju koji ga je imenovao**
- Korespondent može s osigurateljem koji ga je imenovao dogovoriti uvjete međusobne suradnje, no takvi su **sporazumi bez učinka u odnosu na oštećenika ili Obradivački ured**

Slide 6

Refundacija

I.

Načela:

- **rok od dva mjeseca** od datuma zahtjeva za refundacijom
- refundacija u zemlji Obradivačkog ureda, **u valuti te zemlje te bez troškova** za Obradivački ured
- **dostavljanje popratne dokumentacije nije preduvjet za refundaciju**
- **dokaz plaćanja je dio popratne dokumentacije**

Slide 7

Refundacija

II.

- uzajamno povjerenje i partnerstvo između ureda = pristup **“plati pa se žali”**
- Posljedice kašnjenja u refundaciji
  - gubici Obradivačkog ureda
  - zatezne kamate po stopi od 12% godišnje
  - tenzije i čak sporovi između Ureda
  - mjere i/ili sankcije predviđene Statutom Savjeta ureda koje ne isključuju suspenziju ili prestanak članstva u Sustavu zelene karte

---

Financijska jamstva i monitoring Savjeta ureda *

Slide 1

Council of Bureaux Conseil des Bureaux

**Financijska jamstva i
monitoring Savjeta ureda**

Jakub Hradec
direktor, Česká Kancelář Pojistitelů (CZ)
voditelj Radne skupine za monitoring Savjeta ureda -
CoB

Nova Gorica, Opatija – travanj 2003.

Slide 2

 Monitori Savjeta ureda

**Članovi Radne skupine za
monitoring:**

- **Jakub Hradec (predsjednik) – CZ**
- **Rudolf Elvers – D**
- **Jan-Gunnar Knudsen – N**
- **Mariusz Wichtowski – PL**

---

* Prevela: Tanja Stahuljak, Hrvatski ured za osiguranje

Slide 3

Financijska jamstva Prijelaznih članova

Slide 4

Depozit ili bankovna garancija – 1

- Garancija je potrebna za:
  - dugovanja po štetama Ureda i/ili članova
  - dugovane premije reosiguranja
  - dugovanja prema CoB
- Gotovinski depozit ili bankovna garancija
- Banku mora odobriti CoB

Slide 5

Depozit ili bankovna garancija – 2

- Iznos garancije određuje se prema broju registriranih vozila u zemlji
- Minimalna garancija = 20 x samopridržaj iz reosiguranja

Slide 6

Bankovna garancija

Registri-rana vozila (u mil.)	<1	1-5	5-10	10-20	>20
Garancija ili depozit (u mil. €)	1	1 mil. + 0,5€ po vozilu preko 1 mil. vozila	3 mil. + 0,4€ po vozilu preko 5 mil. vozila	5 mil. + 0,3€ po vozilu preko 10 mil. vozila	8 mil. + 0,2€ po vozilu preko 20 mil. vozila

(iznos u € zaokružuje se na 100.000)

Slide 7

Reosiguranje

- prvoklasni zapadnoeuropski reosiguratelj
- CoB traži najbolje ponuđeno pokriće za:
  - terorizam
  - horizontalne i vertikalne agregatne limite
  - prema zakonu posjećene zemlje
  - krivotvorene zelene karte
  - samopridržaj reosiguranja = ili < €200.000
- CoB uzima u obzir uvjete na tržištu

Slide 8

Postupak monitoringa Savjeta ureda

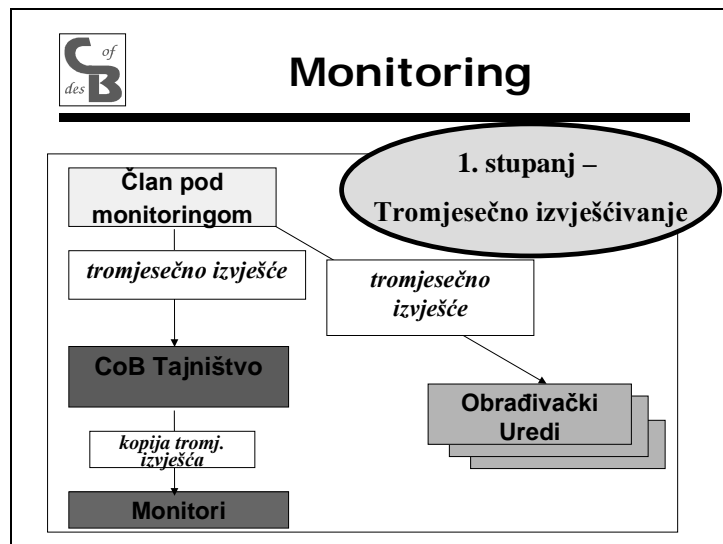

Slide 9

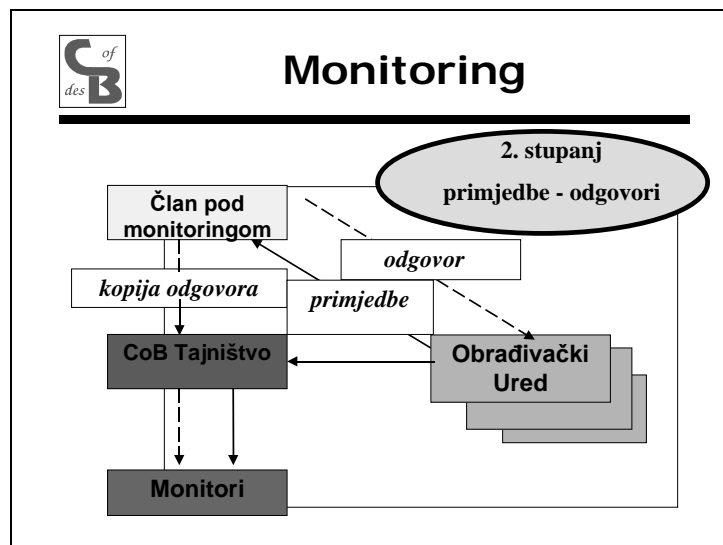
 Članovi pod monitoringom

- **Ukrajina** 1998.
- **Moldavija** 2000.
- **Jugoslavija** 2001.
- **BIH** 2002.
- **Bjelorusija** 2003.
- **član koji je bio pod monitoringom:**
- **Letonija** 1998. do 2002.

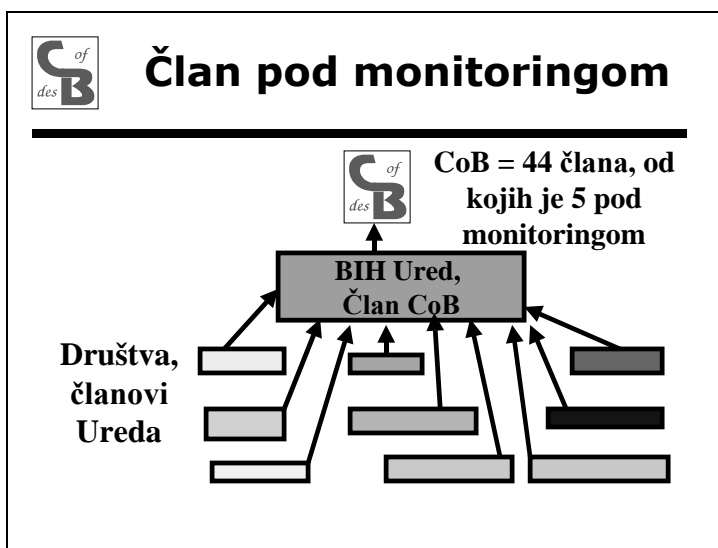
Slide 10

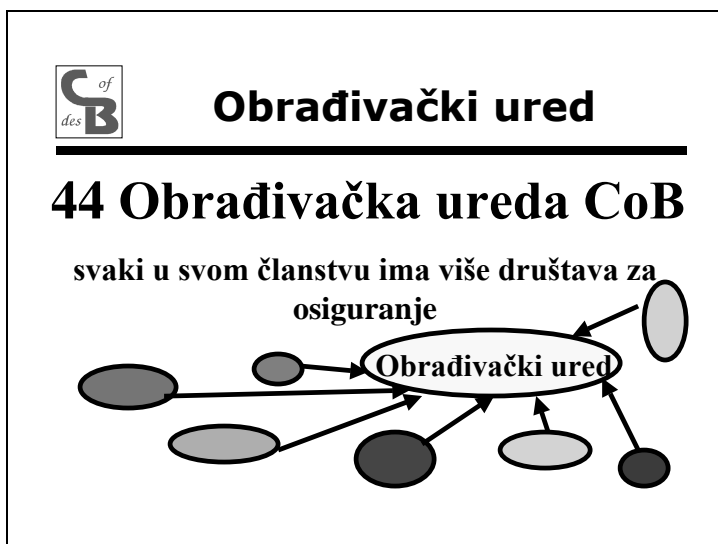
Slide 11

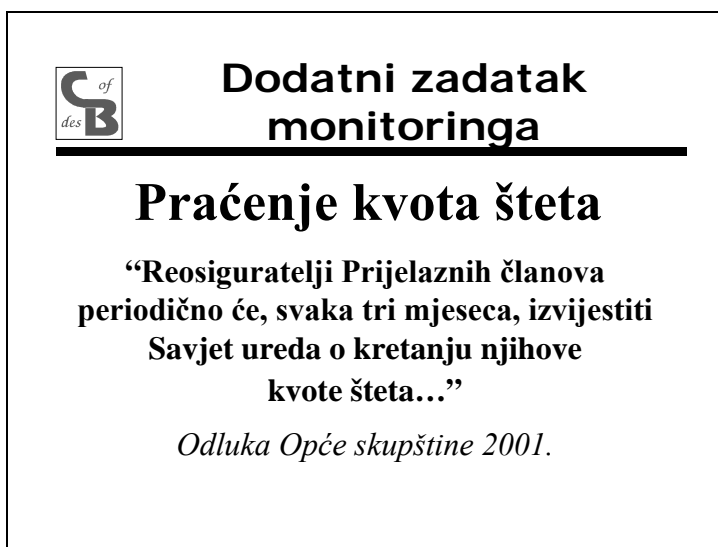
Slide 12

Slide 13

Slide 14

Slide 15

Praćenje kvote šteta

		Cumulative numbers at the end of			
		Q1	Q2	Q3	Q4
•	CLAIMS REPORT				
•					
•	All opened claims	Number of claims			
•		Claims paid			
•		Reserves RBNS			
•		Reserves IBNR			
•	XL losses report	Claims which exceed 1st layer priority			
•		Claims Paid			
•		Reserves RBNS			
•		Total claims incurred			
•					
•	Layer 1)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total reinsurers' claims		
•	Layer 2)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total reinsurers' claims		
•	Layer 3)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total reinsurers' claims		
•	Layer 4)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total reinsurers' claims		
•	Layer 5)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total reinsurers' claims		
•	Layer 6)	??? EUR xs ??? EUR	Number of claims		
•			Total Reinsurers' claims		

**Izvešće se podnosi
kvartalno**

Slide 16

Prednosti monitoringa

- Potrebna je intenzivna suradnja i razmjena podataka između Ureda pod monitoringom i osiguratelja članova tog Ureda
- ***“Da Savjet ureda nije izmislio monitoring proces, mi bismo to morali učiniti” – citat ukrajinskog Ureda iz 2001.***

dr. Martin Metzler

**PORTRET ŠVICARSKOG NACIONALNOG UREDA
ZELENE KARTE I GARANCIJSKOG FONDA
TE PRIMJENA IV. SMJERNICE EU U ŠVICARSKOJ**

**Portret švicarskog nacionalnog ureda zelene karte i
Garancijskog fonda te primjena IV. Smjernice EU u Švicarskoj****

Slide 1

**Portret
Švicarskog nacionalnog ureda zelene karte (NVB) i
Garancijskog fonda (NGF)**

i

**Primjena IV. Smjernice EU u Švicarskoj
(uklj. FL)**

Dr. iur. Martin Metzler, odvjetnik
Predsjednik
Švicarski nacionalni ured zelene karte (NVB)
Švicarski nacionalni Garancijski fond (NGF)

Slide 2

1. Predgovor

➤ CH u odnosu na EU: Promet i osiguranje

* švicarski Ured - Nationales Versicherungsbüro Schweiz - NVB

** Prevela: Ljiljana Petrina Banov, Hrvatski ured za osiguranje

Slide 3

1. Predgovor

- Prometne nezgode CH/FL
  - 250'000 predmeta po osnovi osiguranja od AO/ (SVV- Udruga osiguratelja Švicarske)
  - 200'000 nezgoda
- Motorizirana Europa u Švicarskoj
  - 72 Mio. vozila ušlo u Švicarsku (40 Mio. putuje na posao u Švicarsku)
  - 12'000 šteta prijavljenih Uredu zelene karte (čl. 74 SVG- Zakona o cestovnom prometu)
  - 6'000 šteta prijavljenih Garancijskom fondu (čl. 76 SVG)
  - 12'000 (?) štetnih događaja po osnovi zaštite posjetitelja (4. Smjernica)

Slide 4

1. Predgovor

- Motorizirana Švicarska u Europi
  - Zürich, Winterthur (svako društvo oko 3'000 predmeta po osnovi osiguranja od AO)
  - 12'000 (?) nezgoda po osnovi osiguranja od AO u inozemstvu, odgovara:
  - 12'000 (?) slučajeva po osnovi zaštite posjetitelja (4. Smjernice) (motorna vozila/pješaci)
- Zaključak: - usklađeni interesi: CH / EU
  - težište: D, F, I (svaka oko 20 - 25 %)
  - (FL, A)

Slide 5

2. Portret NVB i NGF

2.1 Portret NVB (čl. 74 SVG)

- Svi osiguratelji od automobilske odgovornosti u CH (i FL) čine NVB
- Vlastita pravna osobnost (udruga / pasivno legitimiran)
- Glavni zadatak: pokriće iz osiguranja od AO za inozemna motorna vozila u CH (LS: Zelena karta / MGA: registracijska oznaka od 01.07.2003.: Kretski sporazum - KS)
- NVB obnaša funkciju nacionalnog Informacijskog centra prema 4. Smjernici EU (novo od 01.02.03)
- Koordinacija graničnog osiguranja

Slide 6

2. Portret NVB i NGF

2.2 Portret NGF (čl. 76 SVG)

- Svi osiguratelji od automobilske odgovornosti u CH (i FL) čine NGF
- Vlastita pravna osobnost (udruga / pasivno legitimiran)
- Glavni zadatak: pokriće iz osiguranja od AO za nepoznata ili neosigurana motorna vozila (+ prikolice)
- Pokriće iz osiguranja od odgovornosti za nepoznate i neosigurane bicikle
- Pokriće u slučaju insolventnosti (novo od 01.02.03)

Slide 7

2. Portret NVB i NGF

2.2 Portret NGF (čl. 76 SVG) - nastavak

- NGF obnaša funkciju nacionalnog ureda za naknadu šteta prema 4. Smjernici EU (novo od 01.02.03)
- Potpuno pokriva za štete nastale od *neosiguranih vozila / samopridržaj* od CHF 1'000.-- za štete nastale od *nepoznatih vozila*
- Načelo subsidiarnosti (kada nema imovinskog osiguranja niti socijalnog osiguranja) (od: 01.02.03)
- NGF isplaćuje naknadu unaprijed kada je osigurateljno pokriva sporno (novo od: 01.02.03)

Slide 8

2. Portret NVB i NGF

2.3 Zajedničko (čl. 76b SVG)

- Financiranje NVB/NGF: porez na motorno vozilo (povećava se s premijom AO)
- Financiranje (kategorija):
pola iznosa: motocikli
puni iznos: osobna vozila
dvostruki iznos: teretna vozila
- Financiranje:
trenutno: NVB CHF 0.80
NGF CHF 3.40
Ukupno **CHF 4.20 po motornom vozilu**

2. Portret NVB i NGF

2.3 Zajedničko (čl. 76b SVG) - nastavak

- NVB / NGF pasivna legitimacija:
Potraživanja direktno od ovih institucija:
(Zürich, Lausanne, Lugano)
- NVB/NGF rješavaju svoje štete preko svojih članica
ili zastupnika (tzv. Loss adjuster)
- NVB/NGF su zakonski ovlašteni da s inozemnim
uredima sklope ugovore u okviru zaštite posjetitelja

3. Aparat zaštite posjetitelja (čl. 79a-79d SVG) (od 01.02.03)

3.1. Informacijski centar - IC (čl. 79a SVG)

- Zadaci na nacionalnom planu
- Međunarodna suradnja
- Tehnička pomagala (Središnji registar vozila pri
Službi za kontrolu vozila u Švicarskoj - EFKO)

3. Aparat zaštite posjetitelja (čl. 79a-79d SVG) (od 01.02.03)

3.2. Ovlašteni predstavnik za rješavanje šteta - OPRŠ (čl. 79b SVG)

- Zadatak
- Profil /sposobnosti
- Obveza imenovanja
  - inozemnih OPRŠ u Švicarskoj
  - švicarskih OPRŠ u inozemstvu
  - FL: posebni status ?
- Poslovni odnos zasniva se na ugovoru (OPRŠ -
osiguratelj)

Slide 12

**3. Aparat zaštite posjetitelja (čl. 79a-79d SVG)
(od 01.02.03)**

3.3. Postupak naknade štete (čl. 79c SVG)

- Općenito
- Obrazložena ponuda za isplatu iznosa nagodbe
(čl. 79c st.1 slovo a)
- Obrazloženi odgovor
(čl. 79c st. 1 slovo b)
- Rok od 3 mjeseca
  - Kada počinje? (čl. 79c st.2)
  - Da li je jednokratni? (čl. 79c st. 3)

Slide 13

**3. Aparat zaštite posjetitelja (čl. 79a-79d SVG)
(od 01.02.03)**

3.4. Ured za naknadu štete - ured (čl. 79d SVG)

- Općenito
  - djelovanje
  - međunarodna suradnja između ureda
  - pasivna legitimacija NGF-a
- Kada mu se oštećeni može obratiti?
  - čl. 79d slova a, b,c SVG
- Kada ne?
  - čl. 79d st.2. SVG

Slide 14

**3. Aparat zaštite posjetitelja (čl. 79a-79d SVG)
(od 01.02.03)**

3.4. Ured za naknadu šteta - ured (čl. 79d SVG)

- Respiro rok
  - provjera pridržavanja propisa o 3-mjesečnom roku
  - početak 2-mjesečnog respiro roka

4. Međunarodno priključenje

4.1. Reciprocitet (čl. 79e SVG)

- **Državni ugovori**
  - sporazumi o osiguranju EU / CH
  - bilateralni ugovori II
  - unilateravno tumačenje međunarodnog prava od strane EDA (Ministarstva vanjskih poslova Švicarske)

- **Privatnopravni ugovori**
  - nadležnost NVB/NGF čl. 76b st. 4. slovo b
  - kolektivni sporazum udruge (bilateralnog i unilateralnog karaktera)
  - sporazumi s pojedinačnim osigurateljima

4.2. Predviđanja

Roger Snook

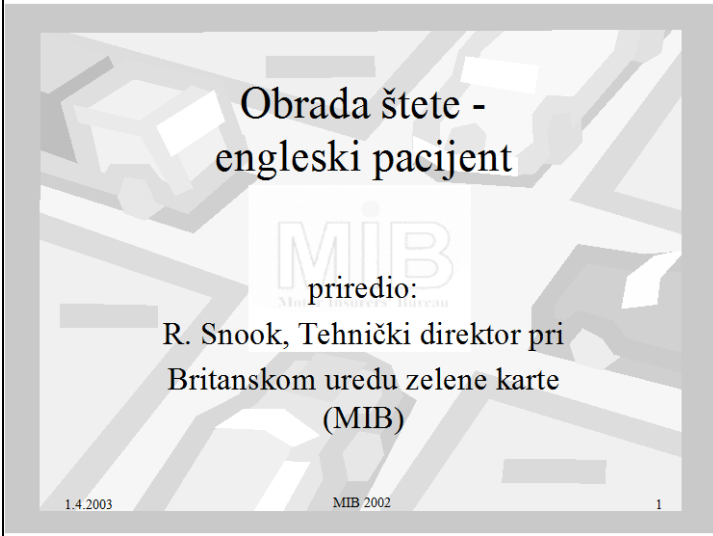
**POSTUPAK NAKNADE ŠTETA TEMELJEM OSIGURANJA OD
AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI U VELIKOJ BRITANJI**

**Postupak naknade šteta temeljem osiguranja od
automobilske odgovornosti u Velikoj Britaniji****

Slide 1

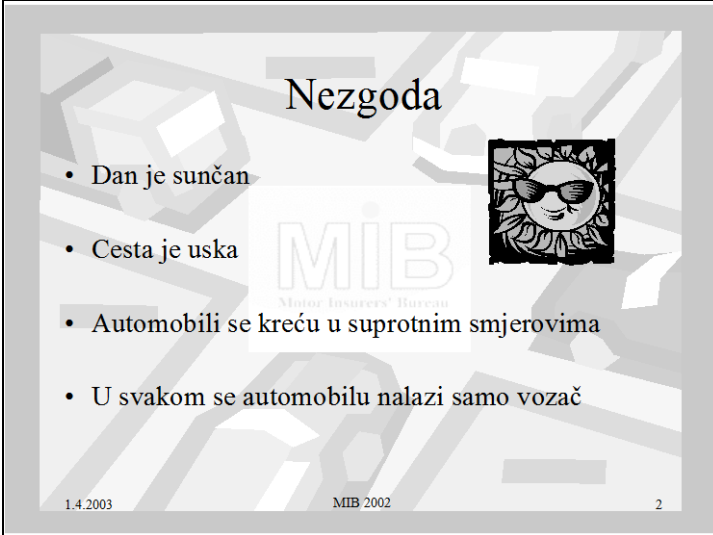
Obrada štete -
engleski pacijent

MIB
Motor Insurers' Bureau

priredio:
R. Snook, Tehnički direktor pri
Britanskom uredu zelene karte
(MIB)

1.4.2003 MIB 2002 1

Slide 2

Nezgoda

- Dan je sunčan
- Cesta je uska
- Automobili se kreću u suprotnim smjerovima
- U svakom se automobilu nalazi samo vozač

MIB
Motor Insurers' Bureau

1.4.2003 MIB 2002 2

---

* britanski Ured - Motor Insurers' Bureau - UK

** Prevela: Ljiljana Petrina Banov, Hrvatski ured za osiguranje

Slide 3

PRASAK!

- Oba su se automobila naglo zaustavila
- Vozač A – zatekao se na rubu svoje prometne trake
- Vozač B – zaustavio se također u svojoj prometnoj traci

1.4.2003 MIB 2002 3

Slide 4

- G-din A otkopčava pojas i izlazi iz svog vozila
- Kreće prema g-dinu B koji je već izašao iz svog vozila i pregledava štetu
- G-din A upućuje uobičajeni pozdrav i uljudno se zanima za zdravstveno stanje g-dina B

1.4.2003 MIB 2002 4

Slide 5

Zakonske obveze

- *Na mjestu nesretnog događaja vozači su dužni razmijeniti podatke o imenu i adresi*
- *Ukoliko to ne učine nezgodu treba prijaviti policiji u roku 24 sata*
- *U praksi niti jedan od vozača sudionika prometne nezgode ne ide na policiju*
- *Ako i ode policija će zabilježiti samo nekoliko podataka.*

1.4.2003 MIB 2002 5

Slide 6

Igra započinje

- Oba su vozača osigurana ali samo od automobilske odgovornosti
- Obojica prikupljaju podatke o drugom sudioniku nezgode kako bi mogli potraživati naknadu
- Promatrat ćemo slučaj sa stajališta g-dina A

1.4.2003 MIB 2002 6

Slide 7

Problem podnositelja odštetnog zahtjeva

G-din A ima problem:

- Ne želi pomoći g-dinu B pri podnošenju odštetnog zahtjeva kod njegovog osiguratelja
- Ne želi prijaviti nezgodu svojem osiguratelju jer bi time izgubio svoj bonus
- Potrebna mu je pomoć

2.4.2003 MIB 2002 7

Slide 8

Tko može pomoći?

- Osigurateljni broker ili agent – *rijetko nadležan za takve usluge ali može ga uputiti na "stručnjaka"*
- Ured za savjetovanje građana – *besplatan i obično upošljava odvjetnike, pa će ga nastojati uputiti odvjetniku*
- Odvjetnici – *skupi*
- Društva za ostvarivanje odštetnog zahtjeva – *naširoko se reklamiraju*

2.4.2003 MIB 2002 8

Slide 9

Izbor

- G-din A se odlučuje za društvo za ostvarivanje odštetnog zahtjeva za koje je saznao preko televizijske reklame
- Ponuđeno mu je “besplatno” zamjensko vozilo dok mu zahtjev ne bude riješen
- Ništa ne treba platiti dok osiguratelj ne isplati naknadu štete
- “Besplatan” odvjetnik

2.4.2003 MIB 2002 9

Slide 10

Društva za ostvarivanje odštetnog zahtjeva

- *Nisu besplatna. Normalna pristojba zaračunava se između 33% i 50% od refundiranog iznosa*
- *Besplatno zamjensko vozilo nije besplatno. Ako odštetni zahtjev bude odbijen njegov je podnositelj temeljem ugovora dužan platiti troškove najma, koji su veći od normalnih tarifa.*
- *Besplatni odvjetnik nije besplatan. Njegove se usluge temelje na Sporazumu o pristojbi*

2.4.2003 MIB 2002 10

Slide 11

Odvjetnik

- Sporazum o pristojbi – *Tužitelj jedino plaća premiju osiguranja kako bi se zaštitio od plaćanja sudskih troškova u slučaju da izgubi spor*
- *Često puta će odvjetnik ionako platiti premiju*
- *S obzirom da odvjetnik preuzima rizik, svoje troškove smije zaračunati tuženiku i do 100%,*

2.4.2003 MIB 2002 11

Slide 12

Postupanje odvjetnika

- Baza podataka o osiguranju motornih vozila – odvjetnik mora doznati ime i adresu gospodina B
- Informacije mu nisu dostupne temeljem britanskog Zakona o zaštiti podataka
- Podatak ionako nije uveden u bazu podataka, koju osiguratelj g-dina B tek moraju nadopuniti
- Obraća se centru za registraciju vozila.

2.4.2003 MIB 2002 12

Slide 13

Postupanje odvjetnika

- Centar za registraciju šalje odgovor nakon 6 tjedana
- Na svu sreću raspolažu podacima o imenu i adresi g-dina B
- Odvjetnik postavlja g-dinu B pismeni zahtjev za naknadu štete i traži da ga podmiri u roku 14 dana, u protivnom će protiv njega pokrenuti sudski postupak.

1.4.2003 MIB 2002 13

Slide 14

Pravne upute

- *U Engleskoj stranke u sporu moraju poštivati pravila ponašanja koja je postavio sud i to prije i za vrijeme trajanja sudskog postupka*
- *Tuženik je dužan odmah odgovoriti na pisma i ponašati se razumno*
- *U slučaju neprimjerenog ponašanja ili neispunjavanja obveze u roku 3 mjeseca sud može izreći kazne*

1.4.2003 MIB 2002 14

Slide 15

G-din B reagira

- G-din B je pročitao u svojoj polici da ne smije odgovarati na tužiteljeva pisma
- Pismo pokazuje svom agentu
- Agent je štedljiv pa pisma osiguratelju šalje samo jednom u dva tjedna
- Kod osiguratelja se nagomilala pošta od prije 3 tjedna

2.4.2003 MIB 2002 15

Slide 16

Osiguratelj je u nedoumici

- Pismo tužiteljevog odvjetnika osiguratelj je pročitao tek nakon 6 tjedana otkako je poslano
- Da li ugovor važi za nezgodu?
- Potrebno je ispuniti obrazac prijave štete – to traje narednih 4 tjedana
- Tek nakon 10 tjedana osiguratelj odgovara na pismo osporavajući odgovornost

1.4.2003 MIB 2002 16

Slide 17

Odvjetnik trlja ruke

- Pismo putuje tjedan dana do odvjetnika jer je poslano kao obična pošiljka
- Odvjetnik odgovara formalnom ponudom naknade i pokreće sudski postupak
- Sudski se postupak vodi na sudu koji je 400 km udaljen od kuće g-dina B i s kojim komunicira pismeno
- G-din B treba u roku 14 dana pristupiti obrani, u suprotnom će protiv njega biti izrečena presuda

2.4.2003 MIB 2002 17

Slide 18

Rezultat!

- Sudski poziv slijedi isti put kao i prvo pismo pa osiguratelj ne reagira na vrijeme
- G-dinu A je dosuđena naknada za očigledno preuveličanu štetu
- G-din B je ljutit
- Osiguratelj povisuje premiju

1.4.2003 MIB 2002 18

Slide 19

G-din A otkriva da nije sve onako kako se činilo

- Dosuđeni iznos naknade ne isplaćuje se dokle god se odvjetnik i osiguratelj ne dogovore oko sudskih troškova, što traje narednih 6 mjeseci. Troškovi su dvostruko veći od dosuđenog iznosa naknade.
- Odvjetnik od iznosa naknade odbija premiju osiguranja za Sporazum o pristojbi i novac šalje društvu za ostvarivanje odštetnog zahtjeva

2.4.2003 MIB 2002 19

Slide 20

G-din A je očajan

- Društvo za ostvarivanje odštetnog zahtjeva od refundiranog iznosa odbija svoju "proviziju" od 50% plus svoje troškove.
- G-din A dobiva naknadu koja je znatno manja od troškova popravka njegovog vozila

2.4.2003 MIB 2002 20

Slide 21

Gubitnici i dobitnici

- Dobitnici
*Društvo za ostvarivanje
odštetnog zahtjeva*
Odvjetnik
Poduzeće za najam vozila
- Gubitnici
G-din A
G-din B
Osiguratelji

2.4.2003 MIB 2002 21

Slide 22

Pouka

- Sustav je na strani loših
- Brzina je nužna
- Napad je najbolja obrana
- Stvarne žrtve su vozači koji pošteno plaćaju premiju osiguranja a nisu upleteni u prometnu nezgodu

1.4.2003 MIB 2002 22

